

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

**VIII. ZNANSTVENI POSVET VODENJE V
VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU**

Raziskovanje prakse vodenja, učenja in poučevanja

Gradivo za udeležence

**2. in 3. april 2019,
Kongresni center Portus,
Hotel Slovenija, Portorož**

VIII. ZNANSTVENI POSVET VODENJE V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU: **Raziskovanje prakse vodenja, učenja in poučevanja**

Zbornik povzetkov

Digitalna izdaja

Uredila: Petra Weissbacher

Lektorirala: Lena Vastl

Izdala in založila: Šola za ravnatelje

Odgovorna oseba: dr. Vladimir Korošec

Oblikovanje: Face d.o.o.

Ljubljana, 2019

©2019 Šola za ravnatelje

<http://www.solazaravnatelje.si/wp-content/uploads/2019/04/Povzetki-prispevkov-VVI-2019.pdf>

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in
Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v
Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID=299819008

ISBN 978-961-6989-22-0 (html)

PROGRAMSKI ODBOR

mag. **Branka Likon**, Šola za ravnatelje, vodja programskega odbora
Petra Weissbacher, Šola za ravnatelje
dr. **Justina Erčulj**, Šola za ravnatelje
mag. **Polona Peček**, Šola za ravnatelje
Eva Valant, Šola za ravnatelje
mag. **Vlasta Poličnik**, Šola za ravnatelje
dr. **Mihaela Zavašnik**, Šola za ravnatelje
dr. **Vladimir Korošec**, Šola za ravnatelje
dr. **Eva Boštjančič**, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
dr. **Kristijan Musek Lešnik**, Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijsko tehnologijo, Univerza na Primorskem

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Petra Weissbacher, Šola za ravnatelje, vodja organizacijskega odbora
mag. **Branka Likon**, Šola za ravnatelje
mag. **Lidija Goljat Prelogar**, Šolski center Kranj, Strokovna gimnazija
mag. **Katja Arzenšek Konjajeva**, OŠ Vide Pregarc
Andreja Hazabent, OŠ Danile Kumar

RECENZENTI

dr. **Mateja Brejc**, Šola za ravnatelje
dr. **Justina Erčulj**, Šola za ravnatelje
mag. **Polona Peček**, Šola za ravnatelje
dr. **Tatjana Ažman**, Šola za ravnatelje
dr. **Majda Cencič**, Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem
mag. **Peter Markič**, Šola za ravnatelje
mag. **Vlasta Poličnik**, Šola za ravnatelje
mag. **Branka Likon**, Šola za ravnatelje
mag. **Katja Arzenšek Konjajeva**, OŠ Vide Pregarc
mag. **Lidija Goljat Prelogar**, Šolski center Kranj, Strokovna gimnazija
Alenka Jurič Rajh, Šola za ravnatelje
Janja Zupančič, Osnovna šola Louisa Adamiča Grosuplje
dr. **Mihaela Zavašnik**, Šola za ravnatelje
mag. **Sebastjan Čagran**, Šola za ravnatelje
dr. **Dejan Hozjan**, Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem
dr. **Marija Pevce**, OŠ Savsko naselje
dr. **Mojca Juriševič**, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani
mag. **Verica Šenica Pavletič**, OŠ Savsko naselje
Simon Konečnik, Šolski center Velenje, Elektro in računalniška šola

Recenzentom se iskreno zahvaljujemo za opravljeno delo in velik prispevek k oblikovanju posveta.

KAZALO

Program posveta.....	3
Seznam predstavitev.....	4
Tloris kongresnega centra.....	9
Razpis.....	10
Debatna Kavarna.....	11
Plenarna predavanja	12
Predstavitve referatov	18
Zapiski	73

PROGRAM SREČANJA

Debatna kavarna in plenarna predavanja bodo potekala v dvorani Colombo.

Torek, 2. april 2019

10.00–11.00	Uvodni pozdrav in nagovor	dr. Vladimir Korošec, direktor in mag. Branka Likon, programska vodja
	Raziskovanje kot pot do izboljšav: podatki, ki jih (ne) želimo zbirati, njihova interpretacija in dokazi, ki potrjujejo, da so se spremembe res zgodile	mag. Lidija Goljat Prelogar, Šolski center Kranj, Strokovna gimnazija, Andreja Hazabent, OŠ Danile Kumar in mag. Katja Arzenšek Konjajeva, OŠ Vide Pregarc
	Debatna kavarna	
11.00–11.15	Odmor	
11.15–12.15	Interaktivne delavnice 1	
12.15–12.30	Odmor	
12.30–13.30	Predstavitev referatov 1	
13.30–14.15	Odmor s pogostitvijo	
14.15–15.15	Uvajanje drugačnega ritma: Nove perspektive vodenja in procesov učenja ter poučevanja na Hrvaškem	dr. Boris Jokić, Inštitut za družbene raziskave Zagreb
15.15–15.45	Odmor	
15.45–16.45	Predstavitev referatov 2	
16.45–17.00	Odmor	
17.00–18.00	Interaktivne delavnice 2	

Sreda, 3. april 2019

9.00–10.00	Interaktivne delavnice 3	
10.00–10.15	Odmor	
10.15–11.15	Uporabniku prijazno raziskovanje	dr. Kristijan Musek Lešnik, Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijsko tehnologijo, Univerza na Primorskem
11.15–11.30	Odmor	
11.30–12.30	Predstavitev referatov 3	
12.30–13.00	Odmor s pogostitvijo	
13.00–14.00	Različni pristopi k raziskovanju vedenj v organizaciji	dr. Eva Boštjančič, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
14.00–14.15	Odmor	
14.15–15.15	Predstavitve referatov 4	
15.30–16.30	Zaključki in razprava	

RAZISKOVANJE PRAKSE VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
VIII. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju
Gradivo za udeležence

SEZNAM PREDSTAVITEV

PREDSTAVITVE REFERATOV 1, torek, 2. april 2019, 12.30 – 13.30

Colombo	Aleksandra Vatovec Zonta, OŠ dr. Aleš Bebler-Primož Hrvatini	MEDSEBOJNE HOSPITACIJE KOT SODELOVANJE UČITELJEV PRI RAZISKOVANJU POUKA
	Silvija Komočar, Vrtec Mavrica Brežice	TIMSKO VODENJE IN SISTEMATIČNO RAZVIJANJE STROKOVNIH TIMOV V VRTCU
	Marija Rupnik Hladnik, OŠ Črni Vrh	DELO V AKTIVU – KREPITEV UČITELJEVEGA VODENJA IN UČENJA
Vespucci	Zlatka Vlasta Zgonc, Gregor Orej in Sara Ančnik, OŠ n. h. Maksa Pečarja	INOVACIJSKI TIM – GENERATOR NOVIH IDEJ IN VEZNI ČLEN
	Darja Bremec, OŠ Belokranjskega odreda Semič	ŠOLSKE RAZVOJNI TIM - UČEČI PRENAŠALEC ZNANJA
	Mihaela Zavašnik, Tatjana Ažman, Lea Avguštin, Polona Peček, Šola za ravnatelje in Miha Lovšin, Center za poklicno izobraževanje	VODENJE KARIERE RAVNATELJA
Amundsen	Ana Kostanjšek, OŠ Dobje	OBOGATITVENI PROGRAM V VRTCU – POVEZOVANJE UČEČE SE SKUPNOSTI
	Mateja Hovnik, Vrtec Ravne na Koroškem	KREPITEV SISTEMATIČNEGA OPAZOVANJA, SPREMLJANJA IN DOKUMENTIRANJA NAPREDKA POSAMEZNEGA OTROKA
	Andreja Šmid, Vrtec Tržič	DISTRIBUIRANO VODENJE IN INDIVIDUALIZACIJA DELA V ODELKIH
Scott	Marko Strle, Center za komunikacijo, sluh in govor Portorož	OČENJEVANJE VPLIVA FEUERSTEINOVIH ORODIJ KOGNITIVNE OBOGATITVE
	Laura Rožman Krivec, OŠ Zreče	VODENJE ZA UČENJE IN DIDAKTIČNE ZNAČILNOSTI POUKA
	Matej Maučič, ŠC Krško-Sevnica	VKLJUČEVANJE DIJAKOV TUJCEV V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI PROCES IN ANALIZA NJIHOVE USPEŠNOSTI
Cook	Marjetka Herodež, Šolski center Velenje, Elektro in računalniška šola	ALI JE PROJEKTNI TEDEN TUDI MOTIVACIJA ZA DIJAKE IN UČITELJE?
	Tadeja Strmole, OŠ Šentjernej	VODENO RAZISKOVALNO DELO - POT DO TRAJNEGA ZNANJA
	Lea Avguštin, Šola za ravnatelje	IZBOLJŠEVANJE PROGRAMA PROMOCIJE ZDRAVJA NA DELOVNEM MESTU - OD NAČRTA DO URESNIČEVANJA
Da Gama	Karmen Simonič Mervic in Ivanka Erjavec, OŠ Črni Vrh	SODELOVALNO VODENJE IN UČENJE - KLJUČ DO IZBOLJŠANJA VZGOJNEGA NAČRTA ŠOLE
	Katarina Berk, dr. Vlado Dimovski, dr. Barbara Grah in dr. Sandra Pengler, Ekonomska fakulteta, Univerza v Ljubljani	PRIKAZ DOBRE PRAKSE AVTENTIČNEGA VODENJA IN TIMSKEGA DELA V POUČEVANJU - ANALIZA IZOBRAŽEVALNEGA ZAVODA OSNOVNE ŠOLE TREBNJE
	Katja Bonaca in Maja Cetin, OŠ Livade Izola	RAZISKOVANJE POVEZOVANJA STROKOVNIH DELAVCEV NA RAZLIČNIH RAVNEH ŠOLE

PREDSTAVITVE REFERATOV 2, torek, 2. april 2019, 15.45 – 16.45

Colombo	Lucija Matič, Srednja zdravstvena šola Ljubljana	SAMOEVALVACIJA DELA UČITELJA Z VIDIKA DIJAKOV IN Z UPORABO ORODJA IKT
	Igor Vulič, Elektrotehniško-računalniška strokovna šola in gimnazija Ljubljana	POVRATNA INFORMACIJA O DELU UČITELJEV KOT POT K UČEČI SE SKUPNOSTI
	Ana Šterbenc, Lea Golob in Mojca Guštin, Srednja medijska in grafična šola Ljubljana	AKTIVI RAZREDNIKOV – OBLIKA SKUPNEGA RAZISKOVANJA ZA BOLJŠE DOSEŽKE DIJAKOV
Vespucci	Borut Stojilkovič, OŠ Vižmarje-Brod	PRAKSE IZVAJANJA UVODNIH MOTIVACIJ, ZASNOVANIH NA RAZLIČNIH UČNIH STILIH PRI POUKU GEOGRAFIJE
	Tadeja Zupanc, OŠ Vranksko-Tabor	BOLJE SE UČIJO SREČNI MOŽGANI« - Z AKTIVNIMI UČNIMI METODAMI DO UČINKOVITEGA UČENJA IN USTVARJANJA POZITIVNE RAZREDNE KLIME
	Leonida Zalar, OŠ heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu	VODENJE MEDPREDMETNEGA POVEZOVANJA PRI KREIRANJU BRALNEGA DOGODKA
Amundsen	Sonja Salajko, OŠ Vide Pregarc	IZZIVI POUČEVANJA OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI ZA UČITELJA DODATNE STROKOVNE POMOČI
	Nataša Durjava, OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica in Lea Šuc, Univerzitetni inštitut za rehabilitacijo Soča	VODENJE IN PODPORA GIBALNO OVIRANIM UČENCEM PRI RAZVIJANJU PISMENOSTI V OSNOVNI ŠOLI
Scott	Lidija Grmek Zupanc, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	SODELOVANJE V PROGRAMU ESHA JOB SHADOWING KOT PRIMER MEDNARODNEGA KOMUNICIRANJA ZA RAZISKOVANJE PRAKSE VKLJUČEVANJA TUJCEV NA NORVEŠKEM
	Sebastjan Kruh, Šolski center Novo mesto, Srednja strojna šola	SODELOVALNO UČENJE - USPEŠNA POT DO POKLICA
	Julijana Bekš, Srednja zdravstvena šola Ljubljana	SODELOVALNO VODENJE, UČENJE IN POUČEVANJE PRVE POMOČI NA TREH NIVOJIH
Cook	Ema Kozar, Ekonomska šola Ljubljana	RAZISKOVANJE PRAKSE VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA NA RAVNI ŠOLE
	Lidija Goljat Prelogar, Šolski center Kranj, Strokovna gimnazija	RAZISKOVANJE AKTIVNOSTI USMERJENIH V RAZVIJANJE KOMPETENCE PODJETNOSTI IN SPODBUJANJE INOVATIVNIH METOD DELA Z DIJAKI
	Alojzij Kokalj, Šolski center Škofja Loka, Medpodjetniški izobraževalni center	UČNI IZDELOVALNI LABORATORIJ - PROSTOR POVEZOVANJA IN KREATIVNOSTI UČEČE SE SKUPNOSTI
Da Gama	Nina Grum, OŠ Karla Destovnika-Kajuha Ljubljana	DIFERENCIACIJA IN INDIVIDUALIZACIJA PRI NEOBVEZNEM IZBIRNEM PREDMETU NEMŠČINA
	Maja Mencigar in Doris Ficko, OŠ Benedikt	NEMIREN SEM, KAKO NAJ SPREMLJAM POUK?
	Majda Cencič, Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem	ČERI EVALVACIJSKIH RAZISKAV

RAZISKOVANJE PRAKSE VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
 VIII. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju
 Gradivo za udeležence

SEZNAM PREDSTAVITEV

PREDSTAVITVE REFERATOV 3, sreda, 3. april 2019, 11.30 – 12.30

Colombo	Veronika Kotnik, Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola	POKLICNA MATURA V ŠTEVILKAH – POT DO IZBOLJŠAV POUKA
	Lovro Dretnik, Gimnazija Moste	RAZISKOVANJE NAPREDKA DIJAKOV PRI MATEMATIKI
	Eva Zule, Ekonomska šola Ljubljana	VLOGA TIMA ZA KAKOVOST PRI RAZISKOVANJU LASTNE PRAKSE UČITELJEV ZA UVAJANJE IZBOLJŠAV
Vespucci	Aleksandra Bohinc Lipovec, Vrtec Tržič	OTROCI KOT SOUDELEŽENCI OBLIKOVANJA AKTIVNEGA UČNEGA OKOLJA PO METODOLOGIJI KORAK ZA KORAKOM
	Ana Kržan, Vrtec Mavrica Brežice	MERJENJE UČINKOVITOSTI RAZVOJA STROKOVNIH TIMOV V ŠOLSKEM LETU 2017/2018 V VRTCU MAVRICA BREŽICE
	Mateja Jerina Gubanc, Vrtec Vodmat	VODENJE IN UČENJE OTROK S TEŽAVAMI VIDNEGA ZAZNAVANJA
Amundsen	Maja Škrbec, OŠ Notranjski odred Cerknica	PETOŠOLCI PRIPRAVIJO PREVERJANJE ZNANJA
	Bernarda Zalokar, OŠ Šmarje pri Jelšah	FILM KOT UČNI PRIPOMOČEK IN STIČIŠČE MEDPREDMETNE POVEZAVE
	Andreja Kljajič, OŠ Janka Glazerja Ruše	RAZISKOVANJE, KI SI PRIZADEVA SLIŠATI GLAS UČENCA ZA IZBOLJŠANJE UČENJA
Scott	Samo Lipovnik, OŠ Franja Goloba Prevalje	NAČRTOVANJE DELA IN ČASA
	Monika Špital in Eva Boštjančič, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani	SISTEMATIČEN PRISTOP K MERJENJU UČINKOVITOSTI IZOBRAŽEVANJA ZAPOSLENIH
	Nina Makuc, Slovenska antidopinška organizacija	VREDNOTE V ŠPORTU V VSAKEM RAZREDU OSNOVNE ŠOLE
Cook	Katarina Šulin Žabota, OŠ Vide Pregarc	UČENCI (SE) RADI UČIJO
	Petra Nograšek, OŠ Grm	PRLL STRATEGIJA KOT ODLIČNO ORODJE ZA VODENJE RAZREDA
	Jožica Frigelj, OŠ Ketteja in Murna	REFLEKSIJE UČENCEV KOT POMEMBEN VIR INFORMACIJ ZA IZBOLJŠAVE
Da Gama	Robert Murko, OŠ Videm	ODPRIMO VRATA
	Aleksandra Pobega, OŠ dr. Aleš Bebler-Primož Hrvatini	UČIMO SE IZ EVALVACIJ PRIMEROV DOBRE PRAKSE
	Suzana Plemenitaš in Mateja Todorovski, OŠ Dobje	KORAK(I) V MEDNARODNI PROSTOR

PREDSTAVITVE REFERATOV 4, sreda, 3. april 2019, 14.15 – 15.15

Colombo	Tilen Smajla, OŠ Pier Paolo Vergerio il Vecchio Koper	MLAJŠI UČENCI IN STALIŠČA DO UČENJA PRVEGA TUJEGA JEZIKA
	Ingrid Šiško Bambič, OŠ Šentjernej	VODENJE UČENCEV PRI UČENJU UČENJA S Poudarkom NA RAZUMEVANJU JEZIKA
	Anita Dernovšek, OŠ Vižmarje-Brod	PREPRIČATI ALI PARALELNO RAZMIŠLJATI IN UČINKOVITO DELOVATI?
Vespucci	Mojca Kodelič, OŠ Šentjernej	VODENJE ALI GREMO MI PO SVOJE
	Sonja Strgar, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika	TEHNIŠKI DAN V ROKAH UČENCEV
	Andreja Ravšelj, OŠ heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu	MODELARSTVO – PRILOŽNOST ZA PREPLETANJE ZNANI, VEŠČIN IN IZKUŠENJ
Amundsen	Katja Zule, OŠ Ketteja in Murna	NPZ KOT INSTRUMENT IZBOLJŠAVE LASTNE PRAKSE
	Natalija Mihelčič Gradišar, OŠ Stopiče	S SAMOINICIATIVNOSTJO V SVET NAPREDKA
	Klavdija Kropec, OŠ Vransko-Tabor	Z AKTIVNIMI UČNIMI METODAMI DO KAKOVOSTNEGA ZNANJA
Scott	Monika Čufer, OŠ Senčur	UČNI SPREHOD KOT PRILOŽNOST ZA IZBOLJŠANJE VODENJA POUKA
	Polona Vodičar, OŠ Vransko-Tabor	AKTIVNE METODE DELA – KLJUČ DO USPEHA
	Tina Pajnik in Katarina Šulin Žabota, OŠ Vide Pregarc	UPRAVLJANJE KAKOVOSTI ŠOLSKE KNJIŽNICE IN POMEN RAZISKOVANJA ZA STRATEŠKO NAČRTOVANJE
Cook	Urška Čarni, OŠ Karla Destovnika-Kajuha Ljubljana	UČNE NAVADE UČENCEV PRI MATEMATIKI V ZAČETKU TRETJEGA TRILETJA IN MOREBITNI VPLIV LE-TEH NA ZAKLJUČNO OCENO
	Barbara Medle, OŠ Šentjernej	VODENJE RAZREDNE SKUPNOSTI NA POT K DISCIPLINI, SAMOSTOJNOSTI, ODGOVORNOSTI, SODELOVANJU IN LEPIM ČLOVEŠKIM ODNOSOM
	Suzana Šapek, Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola	RAZISKOVANJE UPORABE METOD V PROCESU UČENJA IN POUČEVANJA DIJAKA Z ASPERGERJEVIM SINDROMOM TER NJEGOV NAPREDEK

**RAZISKOVANJE PRAKSE VODENJA,
UČENJA IN POUČEVANJA**
VIII. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju
Gradivo za udeležence

INTERAKTIVNE DELAVNICE 1, torek, 2. april 2019, 11.15 – 12.15

Colombo	Gašper Cankar in Marina Knežević, Državni izpitni center	OSNOVNA UPORABA ORODJA ZA ANALIZO KAKOVOSTI IZKAZANEGA ZNANJA ORKA RIC
Vespucci	Marijana Kolenko, OŠ Lava	KAKO VODJA VE, KDAJ JE NJEGOVO VODENJE UČINKOVITO IN DOLGOROČNO VPLIVA NA SPREMNJENO POUČEVANJE?
Amundsen	Jaka Kovač, Atenka Oblak in Petra Založnik, Sodelovalni pristopi	SODELOVALNI PRISTOPI VODENJA, RAZISKOVANJA, POUČEVANJA IN UČENJA
Scott	Janja Zupančič, Špela Zrimšek in Tanja Pogorelnik Burger, OŠ Louisa Adamiča Grosuplje	Z VKLJUČEVANJEM ZAPOSLE NIH V PROCES IZBOLJŠAV DO STROKOVNO BOLJ ČVRSTE IN POVEZANE UČEČE SE SKUPNOSTI
Cook	Justina Erčulj, Šola za ravnatelje	RAZVIJANJE RAZISKOVALNE KULTURE V ŠOLAH IN VRTCIH
Da Gama	Katja Arzenšek Konjajeva, OŠ Vide Pregarc	OD UČENJA DO VODENJA – PROCES PROFESIONALNEGA RAZVOJA V UČEČI SE ORGANIZACIJI

INTERAKTIVNE DELAVNICE 2, torek, 2. april 2019, 17.00 – 18.00

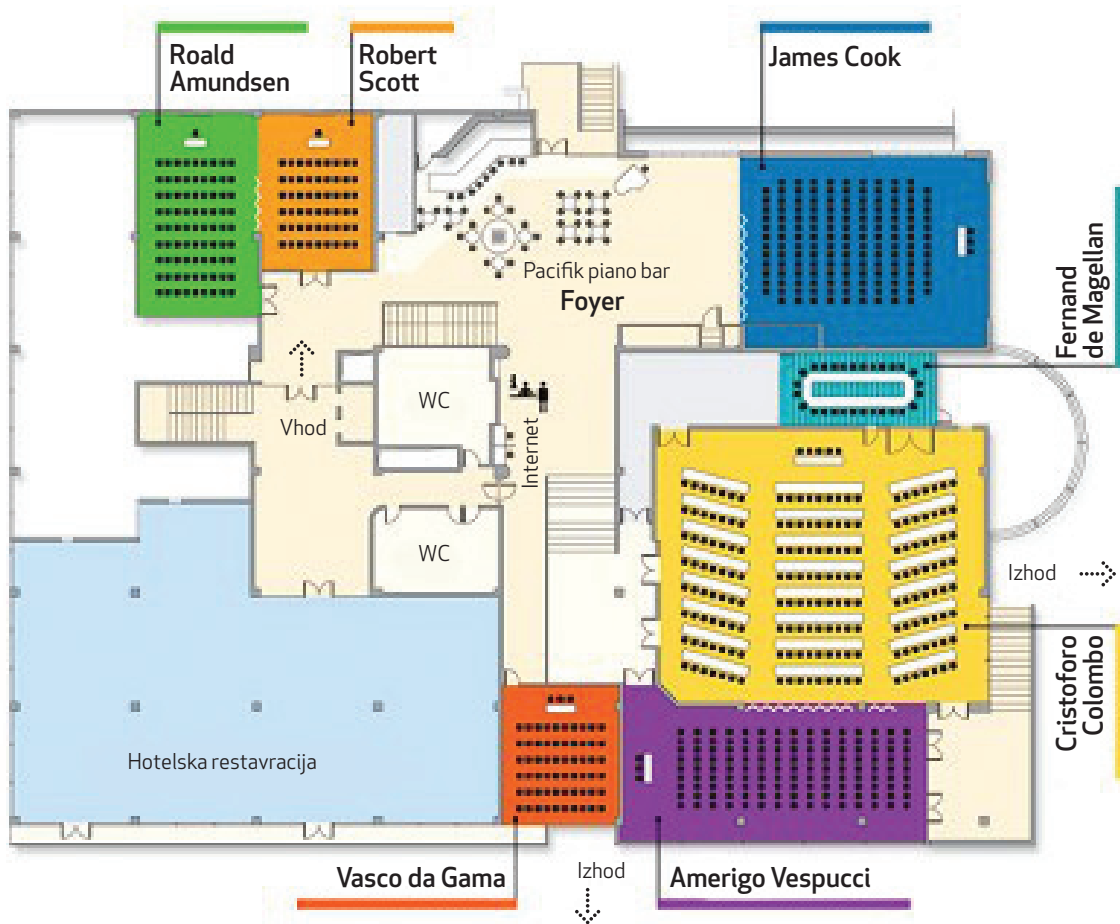
Colombo	Gašper Cankar in Marina Knežević, Državni izpitni center	OSNOVNA UPORABA ORODJA ZA ANALIZO KAKOVOSTI IZKAZANEGA ZNANJA ORKA RIC
Vespucci	Janja Zupančič, Špela Zrimšek in Tanja Pogorelnik Burger, OŠ Louisa Adamiča Grosuplje	Z VKLJUČEVANJEM ZAPOSLENIH V PROCES IZBOLJŠAV DO STROKOVNO BOLJ ČVRSTE IN POVEZANE UČEČE SE SKUPNOSTI
Amundsen	Katja Arzenšek Konjajeva, OŠ Vide Pregarc	OD UČENJA DO VODENJA – PROCES PROFESIONALNEGA RAZVOJA V UČEČI SE ORGANIZACIJI
Scott	Marijana Kolenko, OŠ Lava	KAKO VODJA VE, KDAJ JE NJEGOVO VODENJE UČINKOVITO IN DOLGOROČNO VPLIVA NA SPREMNJENO POUČEVANJE?
Cook	Marija Lubšina Novak in Špela Ravnikar, OŠ Brežice	RAZISKOVANJE NA OSNOVI OPAZOVANJA VODENJA, UČENJA IN USMERJANJA PROCESA UČENJA IN POUČEVANJA
Da Gama	Barbara Japelj, Pedagoški inštitut	MOJ ČAS ZA POUČEVANJE

INTERAKTIVNE DELAVNICE 3, sreda, 3. april 2019, 9.00 – 10.00

Colombo	Barbara Lesničar, Zavod RS za šolstvo	UČITELJ KOT RAZISKOVALEC LASTNE PRAKSE
Vespucci	Tanja Rupnik Vec, Zavod RS za šolstvo	KAKO SPREMLJATI IN VREDNOTITI NAPREDEK V KRITIČNEM MIŠLJENJU UČENK IN UČENCEV?
Amundsen	Sabina Vuga, OŠ Elvire Vatovec Prade - Koper	UČNI SPREHOD KOT PRIMER RAZISKOVANJA VODENJA IN SODELOVANJA STROKOVNIH DELAVCEV
Scott	Simon Konečnik, Šolski center Velenje, Elektro in računalniška šola	SMO V SLOVENIJI PRIPRAVLJENI NA ŠOLO 4.0?
Cook	Justina Erčulj, Šola za ravnatelje, Polona Kenda, OŠ Simona Kosa Podbrdo, Mojca Rozman, OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica, Majda Vehovec, OŠ Šenčur	UČNI SPREHOD KOT OBLIKA RAZISKOVANJA PRAKSE UČENJA IN POUČEVANJA: POGLED RAVNATELJEV
Da Gama	Marija Lubšina Novak in Špela Ravnikar, OŠ Brežice	RAZISKOVANJE NA OSNOVI OPAZOVANJA VODENJA, UČENJA IN USMERJANJA PROCESA UČENJA IN POUČEVANJA

TLORIS KONGRESNEGA CENTRA

**RAZISKOVANJE PRAKSE VODENJA,
UČENJA IN POUČEVANJA**
VIII. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju
Gradivo za udeležence

RAZPIS

VIII. ZNANSTVENI POSVET VODENJE V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Raziskovanje prakse vodenja, učenja in poučevanja

2. in 3. april 2019, Kongresni center Portus, Hotel Slovenija, Portorož

Posvet usmerjamo v raziskovanje vodenja, učenja in poučevanja ter povezanost med njimi, in sicer kot nadaljevanje lanskega posveta, kjer je bila izpostavljena vloga ravnatelja pri spodbujanju sodelovanja med strokovnimi delavci ter sodelovanja vseh deležnikov pri uresničevanju ciljev vzgojno-izobraževalnega zavoda. Letošnje raziskovalno vprašanje je, **kako z različnimi vodstvenimi in učnimi pristopi izboljšujemo vodenje in učenje, ter kako to vemo oz. s čim to lahko podpremo**. Pri tem osvetljujemo predvsem področji učiteljevega in ravnateljevega raziskovanja lastne prakse. Skupnosti učenja namreč opolnomočijo vse udeležence za uspešnejše učenje ter za uvažanje izboljšav učenja in poučevanja. Sodelovanje kot temelj skupnosti učenja je v resnici sistematičen proces, kjer ravnatelj in učitelji v skupinah analizirajo in izboljšujejo prakso vodenja in poučevanja, s tem pa se tudi sami učijo. Skupnost učenja mora biti sposobna **raziskovanja s pomočjo nenehnega analiziranja in interpretiranja podatkov ter iskanja dokazov, ki potrjujejo, da so se spremembe v resnici tudi zgodile**.

Vabimo vas k pripravi prispevkov o proučevanju **procesov vodenja, ki podpirajo učenje ali raziskovanju učnih pristopov, ki izboljšujejo učenje**. Predstavite lahko različne pristope k izboljševanju procesa učenja in poučevanja kot so na primer: vključevanje strokovnih delavcev v vodenje, inovativne prakse učenja in poučevanja, načine spodbujanja aktivnosti učencev, različne oblike učenja in mreženja ravnateljev in strokovnih delavcev ali povezovanje in sodelovanje v mednarodnem prostoru ter povezovanje z okoljem (družbenim in gospodarskim).

Na posvetu ohranjamo izziv skupnih predstavitev ravnatelja in strokovnih delavcev, tokrat na področju ugotavljanja stanja, načrtovanja izboljšav in spremljanja uresničevanja ciljev vzgojno-izobraževalnih zavodov. Predstavite lahko vaše:

- Raziskovanje **različnih oblik medsebojne pomoči in skupnega učenja učiteljev** pri razvijanju prakse učenja in poučevanja (npr. medsebojne hospitacije in učni sprehodi, medpredmetno povezovanje ali sodelovanje pri ustvarjanju učnih situacij, razvijanje prečnih veščin pri učiteljih ter druge oblike timskega dela ali sodelovalnega učenja učiteljev). V predstavitev lahko vključite način zbiranja podatkov kot tudi načine sodelovanja učiteljev pri zbiranju in analizi.
- Ugotavljanja stanja na **področju učenja učencev**, pri čemer lahko predstavite **analize dosežkov učencev** (dosežkov NPZ ali mature v primerjavi z učnim uspehom, časovno primerjavo rezultatov, analize dosežkov športno-vzgojnega kartona ...) **ali spremljavo aktivnosti pri pouku za večjo miselno aktivnost učencev, za razvoj veščin in za večjo uporabnost znanja ter reševanje problemov**. Poleg analize kvantitativnih podatkov lahko predstavite tudi analizo kvalitativno zbranih podatkov iz poročil, strokovnih diskusij in različnih dokumentov.

Pri raziskovanju, sistematičnem zbiranju in analiziranju podatkov, so lahko uporabljene raznolike metode. Kot raziskovalca prakse vas vabimo, da predstavite vaš pristop k raziskovanju, kot na primer:

- Akcijsko raziskovanje z namenom izboljšave lastne prakse. Opisovanje, evalviranje in analiziranje lastne prakse ter uporaba v praksi pridobljenih podatkov za ukrepanje.
- Interpretativne raziskave z opisovanjem primerov, ki lahko temeljijo na eksperimentih in kvalitativnih podatkih.
- Znanstvene raziskave, ki so sistematično oblikovane na večjih vzorcih in pri katerih so zbrani empirični dokazi za izboljšave. Zbiranje kvantitativnih podatkov in posplošitve.
- Ali drugo.

Oblike prispevkov:

- referat,
- interaktivna delavnica.

DEBATNA KAVARNA

Raziskovanje kot pot do izboljšav: podatki, ki jih (ne) želimo zbirati, njihova interpretacija in dokazi, ki potrjujejo, da so se spremembe res zgodile

Z debatno kavarno želimo graditi odprt prostor, da spregovorimo o tem, kje nas čevelj žuli ob ustvarjanju učeče se skupnosti.

Verjamemo, da je takšen način dela primeren za razpravo in soočanje s kompleksnimi izzivi, kjer je potrebno zblížati različne vidike sodelujočih in posledično graditi na tihi modrosti skupine. Prednost je v neformalnem, sproščnem, samo delno strukturiranem pristopu, ki na skupino deluje maksimalno spodbudno in ki je predpogoj za res inovativne ideje.

Na posvetu želimo izpostaviti, kako mora biti skupnost učenja sposobna raziskovanja s pomočjo nenehnega analiziranja in interpretiranja podatkov ter iskanja dokazov, ki potrjujejo, da so se spremembe v resnici tudi zgodile. Tudi v šolah in vrtcih v resnici razpolagamo z mnogo podatki, a pogosto radi posplošeno rečemo, da dobro delamo. Pa je temu res tako? Zakaj ignoriramo in zanikamo nekatere informacije? Čemu kljub temu, da bi informacije ali podatke lahko zbrali, raje iščemo izgovore da to ni smiselno, ali je celo nemogoče. V debatni kavarni bomo razpravljali ali je res tako in zakaj ter kaj lahko naredimo, da se bomo na pot izboljšav podali z raziskovanjem.

Katja Arzenšek Konjajeva je ravnateljica OŠ Vide Pregarc. Po izobrazbi je profesorica slovenskega jezika in književnosti in magistrica znanosti lingvistike govora in teorije družbene komunikacije. Njeno področje raziskovanja so medosebni odnosi, komunikacija in timsko delo ter sodelovanje. Posveča se tudi razvoju in raziskovanju šolskega področja.

Lidija Goljat Prelogar je ravnateljica Strokovne gimnazije Šolskega centra Kranj in predavateljica Šole za ravnatelje. Po izobrazbi je profesorica angleščine in sociologije, kasneje pa je na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani tudi magistrirala s področja šolskih politik. Njeno področje raziskovanja so različne vloge ravnatelja v šolskem polju ter prakse vodenja s poudarkom na ustvarjanju skupnosti učenja.

Andreja Hazabent je pomočnica ravnateljice OŠ Danile Kumar Ljubljana. Po izobrazbi je profesorica angleškega in nemškega jezika. Pri svojem delu si prizadeva oblikovati skupnosti učenja in spodbuja medpredmetno sodelovanje strokovnih delavcev.

PLENARNA PREDAVANJA

dr. **Boris Jokić**, Inštitut za družbene raziskave Zagreb

UVAJANJE DRUGAČNEGA RITMA: NOVE PERSPEKTIVE VODENJA IN PROCESOV UČENJA TER POUČEVANJA NA HRVAŠKEM

V predavanju bo skozi razpravo o procesih in načinih vodenja predstavljen primer poskusa največje celovite šolske kurikularne reforme v novejši hrvaški zgodovini. V reformo, ki se je skozi koncept transformacijskega vodenja oprla na pristop 'od spodaj – navzgor', je bilo vključenih več kot 500 učiteljev, ravnateljev in strokovnjakov s področja šolstva. V predavanju bodo predstavljeni empirični podatki o stanju učenja na Hrvaškem, ki so služili kot eden od temeljev reforme. Poleg tega bodo predstavljeni in obravnavani tudi novi empirični podatki o pričakovanih hrvaških učencev, staršev in učiteljev v zvezi z izobraževanjem kot tudi podatki z zvezi s kakovostjo procesov poučevanja, učenja in vodenja v šolah.

Boris Jokić je magistriral in doktoriral na področju izobraževalnih ved na Univerzi v Cambridgeu, Velika Britanija. Zaposlen je v Centru za raziskave in razvoj izobraževanja, ki deluje znotraj Inštituta za družbene raziskave v Zagrebu, kjer ima trenutno naziv znanstvenega sodelavca. Bil je član Nacionalnega sveta za vzgojo in izobraževanje, Nacionalnega operativnega organa za pripravo Strategije za izobraževanje, znanost in tehnologijo ter vodja Celovite kurikularne reforme zgodnje in predšolske, osnovnošolske ter srednješolske vzgoje in izobraževanja.

dr. **Kristijan Musek Lešnik**, Fakulteta za matematiko, naravoslovje in informacijsko tehnologijo, Univerza na primorskem

UPORABNIKU PRIJAZNO RAZISKOVANJE

Ko govorimo o raziskovanju v vzgojno izobraževalnih organizacijah, imamo navadno v mislih zbiranje podatkov z anketami, vprašalniki, preštevanje frekvenc, računanje srednjih vrednosti. Ko načrtujemo raziskovanje, navadno razmišljamo o tem, kako bomo zbrali podatke, ki jih bomo lahko pretvorili v številke, kako bomo te številke obdelali in prikazali. V resnici imamo v vrtcih in šolah vsak dan opraviti z množico podatkov, pri katerih niti ne pomislimo, da jih lahko razumemo kot raziskovanje procesa. Te podatke in informacije, ki temeljijo na pogovorih, intervjujih, zapisih o opazovanju, diskusijah, kritičnemu prijateljevanju, ki se velikokrat zgodijo spontano ali pa manj načrtovano in strukturirano kot pri kvantitativnem raziskovanju, velikokrat podcenjujemo, ali pa ne vemo, kako jih uporabiti kot del raziskovanja kakovosti vzgojno učnega procesa. En od pomembnih izzivov današnjega časa je zato razumeti, da raziskovanje procesa ni tujek, ki nas ovira pri opravljanju vzgojno izobraževalnega poslanstva, pač pa integralni del slehernega procesa v vrtcu in šoli, včasih formalen, velikokrat pa neformalen in nenačrtovan. Drugi je vprašanje, kako si postaviti dobro raziskovalno vprašanje, kako zbrati in obdelati podatke, ki so v zapisih o strokovnih razpravah, dokumentih aktivov in drugih strokovnih organov ali zapisih v hospitacijah.

Kristijan Musek Lešnik je psiholog, avtor, prevajalec in urednik več kot 50 priročnikov, knjig in drugih publikacij na področju vzgoje in izobraževanja. Je predavatelj več predmetov s področja psihologije in predstojnik Centra za pozitivno psihologijo na Fakulteti za matematiko, naravoslovje in tehnologijo Univerze na Primorskem. Prepričan je, da lahko pozitivna psihologija pomembno prispeva h kakovosti življenja vsakega posameznika in skupnosti.

Kristijan Musek Lešnik je med drugim namestnik predsednika Strokovnega sveta Republike Slovenije za splošno izobraževanje in predsednik Komisije za posebne potrebe Strokovnega sveta.

**RAZISKOVANJE PRAKSE VODENJA,
UČENJA IN POUČEVANJA**
VIII. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju
Gradivo za udeležence

dr. **Eva Boštjančič**, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

RAZLIČNI PRISTOPI K RAZISKOVANJU VEDENJ V ORGANIZACIJAH

V šolah, vrtcih in drugih vzgojno-izobraževalnih organizacijah se pogosto zastavljajo vprašanja, kako se razvijajo posamezne kompetence zaposlenih in učencev, kot so na primer ustvarjalnost in kritično mišljenje. Poleg tega tudi vprašanja, kako zavzeto ljudje v organizaciji delajo oziroma se učijo in ali je kultura v organizaciji sodelovalna.

Da bi se izognili subjektivnim sodbam o učinkovitosti, uspešnosti opravljenega dela zaposlenih in učenja učencev, je treba poiskati ustrezne načine za merjenje oziroma objektiviziranja vedenj. Predavanje bo usmerjeno k predstavitvi osnovnih pristopov k merjenju: a) individualno/ skupinsko merjenje, b) retrogradno/ trenutno merjenje c) kvalitativno/ kvantitativno merjenje. V drugem delu bodo predstavljene nekatere metode analize in interpretacije podatkov. Krog pa se sklence šteje, ko rezultate raziskovanja predstavimo zaposlenim ter na osnovi skupne razprave o ugotovitvah načrtujemo nadaljnje ukrepe.

Eva Boštjančič je izredna profesorica za psihologijo dela in organizacij na Oddelku za psihologijo Filozofske fakultete v Ljubljani. Raziskovalno se ukvarja s področjem talentov, kulturno inteligentnostjo in vodenjem v organizacijskem okolju, z vračanjem na delo po izgorelosti oz. po daljši bolniški odsotnosti idr.. Ob tem pa tudi svetuje, vodi delavnice, predava zaposlenim v gospodarstvu in javnem sektorju ter ureja spletno stran www.psihologijadela.com.

**RAZISKOVANJE PRAKSE VODENJA,
UČENJA IN POUČEVANJA**
VIII. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju
Gradivo za udeležence

Lined area for writing, consisting of 30 horizontal lines.

PREDSTAVITVE REFERATOV

PREDSTAVITEV REFERATOV 1,

torek, 2. april 2019, 12.30-13.30

Dvorana Colombo

Aleksandra Vatovec Zonta, OŠ dr. Aleš Bebler-Primož Hrvatini

MEDSEBOJNE HOSPITACIJE KOT SODELOVANJE UČITELJEV PRI RAZISKOVANJU POUKA

Medsebojne hospitacije ponujajo možnost tvornih povratnih informacij, pomembne so pri nadaljnjem izpopolnjevanju in razvoju učiteljevega dela. Prispevek predstavlja izvedbo medsebojnih hospitacij, od načrtovanja do evalvacije. Izvedenih je bilo osem kolegialnih hospitacij na predmetni stopnji. Predpogoj za uspeh medsebojnih hospitacij pa je ta, da si tako učitelj, ki hospitira, kot učitelj, ki uro izvaja, želita raziskovati in si pridobivati nove izkušnje. Pri izvajanju takih hospitacij je bil vnaprej določen opazovalni protokol, ki ga je predstavila ravnateljica, učitelji pa so dodali še svoje predloge in nato sledili zastavljenemu protokolu. Protokol zajema razgovor pred pričetkom hospitacije, opazovanje učne ure, analizo in evalvacijo pouka. Na pogovoru, pred izvedbo same medsebojne hospitacije, sta učitelja spregovorila o učni uri, ki naj bi bila predmet opazovanja. V tem prvem koraku sta učitelja tudi predvidela morebitne težave pri izvedbi učne ure in skupaj določila alternativne poti in rešitve. Sledilo je opazovanje učne ure. Pri opazovanju učne ure je učitelj kratko zapisal izsledke elementov spremljanja. Učitelj opazovalec je spremljal, ali so bili učenci aktivno vključeni v učni proces, koliko in kako so bili drug drugemu vir učenja in poučevanja, v kolikšni meri so bili učenci samostojni pri delu ter spretni pri zastavljanju vprašanj. Zadnji korak je bil razgovor po hospitaciji, ki je služil kot analiza in evalvacija pouka. Učitelji so opazovano uro primerjali s tremi svojimi običajnimi urami v istem oddelku ter po vseh zaključenih hospitacijah izvedli medsebojno anketo. Iz zgoraj naštetega in iz zbranih izdelkov učencev ter avdio-video posnetka smo ugotovili, da je večina učencev mnogo bolj aktivnih, motiviranih in samostojnih takrat, ko so drug drugemu vir učenja, ko lahko sami odločajo, na kakšen način bodo podali sošolcu ali skupini zastavljeno učno snov.

Silvija Komočar, Vrtec Mavrica Brežice

TIMSKO VODENJE IN SISTEMATIČNO RAZVIJANJE STROKOVNIH TIMOV V VRTCU

V prispevku bomo predstavili timsko vodenje vrtca ter sistematično uvajanje timskega dela na ravni vrtca v Vrtcu Mavrica Brežice (v nadaljevanju: VMB). Vodstveni tim sem skupaj s tedanjo ravnateljico začela razvijati že v šolskem letu 2011/2012, ko sem bila še pomočnica ravnateljice, in sicer iz obstoječega kolegija ravnateljice. Z natančnim večletnim spremljanjem in spodbujanjem razvoja vodstvenega tima se je nato v prvem letu mojega ravnateljavanja izoblikoval vodstveni tim VMB v obliki, ki deluje tudi danes. Timsko naravnost in sodelovalno kulturo smo sistematično širili naprej, med strokovne delavce, in v zadnjih dveh letih razvili visoko učinkovite strokovne time. Strokovni delavci se v okviru svojih timov poglobljajo v različna kurikularna področja predšolske vzgoje in v skladu s sodobnimi pedagoškimi koncepti posodablajo svojo prakso ter s tem dvigujejo kakovost storitev našega vrtca. V Letnem delovnem načrtu vrtca (v nadaljevanju: LDN) smo si v VMB zastavili, da bomo skozi skupno

prednostno nalogo, tj. GIBANJE, sistematično razvijali timsko delo. Cilj vodstvenega tima je bil, da se, ob uvajanju elementov timskega dela v sleherni tim, iz že oblikovanih strokovnih delovnih skupin razvije devet visoko učinkovitih strokovnih timov. Raziskava je potekala po metodi akcijskega raziskovanja z udeležbo kot študija prereza. Izdelali smo akcijski načrt v okviru samoevalvacije, kjer smo jasno opredelili naloge posameznih timov in časovne roke posameznih zadolžitvev. Člani vodstvenega tima smo po akcijskih korakih v strokovne time načrtno uvajali spremembe in jih skupaj z njimi evalvirali sproti in na koncu same raziskave. Razvoj timskega dela smo vpletli v več ravni delovanja vrtca in se tako razvili v aktivno, učečo se skupnost. V akcijski raziskavi so bili uporabljena raziskovalna orodja za analizo zaznavanja posameznikov in za evalvacijo dela tima, ki bodo predstavljeni na posvetu. Strokovni delavci so z razvojem strokovnih timov pridobili pomembno izkušnjo kakovostnega timskega dela ter kolegialnega strokovnega sodelovanja in podpore.

Marija Rupnik Hladnik, OŠ Črni Vrh

DELO V AKTIVU – KREPITEV UČITELJEVEGA VODENJA IN UČENJA

V prispevku sta predstavljena pristop in proces oblikovanja ter delovanje strokovnega aktiva za drugo triletnje. Namen skupnega delovanja je poglobljanje strokovnega sodelovanja v praksi, nadgradnja znanja in krepitev zmožnosti vodenja. Opravili smo evalvacijo Letnega delovnega načrta in Vzgojnega načrta šole ter ugotovili, da starši v zvezi s šole gojijo določena mnenja in pričakovanja. Na osnovi analize smo izdelali akcijski načrt prednostnih nalog, ki sledi skupnemu cilju in povezuje vse deležnike. Naš cilj je poiskati odgovore na vprašanja, zakaj in čemu sodelujemo ter kako z različnimi vodstvenimi pristopi izboljšujemo naše učenje. Cilj skupnih prizadevanj je ugotavljanje vpliva ustanovitve in delovanja aktiva na učinke izvedenih dejavnosti. Pomembno je prepoznavanje učinkov, ki so pomembni za učenje in življenje ter presegajo šolski prostor. V središče našega načrtovanja smo postavili učenje in iskanje strategij, s katerimi bi še bolj okrepili vlogo vodje za učenje. Poudarili smo podporno sodelovanje učiteljev in oblikovanje učeče se skupnosti. Proaktivne in preventivne učno-vzgojne dejavnosti v šolskem letu 2018/2019 so konkretne oblike naših vzgojno-izobraževalnih prizadevanj ter zajemajo področje vodenja in organizacije. Dejavnosti in vsebine so povezane s kakovostjo doseganja ciljev obveznega in razširjenega programa osnovne šole, nanašajo se na razredno in šolsko klimo ter doseganje ciljev Vzgojnega načrta. Namen vseh krogov akcijskega raziskovanja je bil analizirati vzgojno-izobraževalni proces, osredotočeni pa smo bili na ustvarjanje vrednosti. Naloge vodenja so bile porazdeljene med vse člane tima, delili smo znanje in bili odprti za ideje drugih. Ustvarili smo kulturo medsebojnega zaupanja in učinkovito delovno okolje, neprestano smo se učili ter razvijali kompetence. Učinke sprememb smo merili z aktivnostmi učencev in ostalih udeležencev ter z rezultati posameznih dejavnosti. Prireditve, proslave, razstave, ekskurzija, refleksije članic strokovnega aktiva, učencev, staršev in drugih udeležencev pa so dokazi o vsebini, kvaliteti in ustvarjalnosti ter učinkih nalog in dejavnosti.

Dvorana Vespucci

Zlatka Vlasta Zgonc, Gregor Orelj in Sara Ančnik, OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja

INOVACIJSKI TIM – GENERATOR NOVIH IDEJ IN VEZNI ČLEN

Šola sedanjosti in šola prihodnosti zahtevata vodenje za uspešno in inovativno šolo. Kako to izvajati v praksi? Ravnateljica sodeluje s strokovnimi delavci ter pri razvoju šole spodbuja profesionalni razvoj učiteljev in njihovo medsebojno strokovno sodelovanje, kar pripomore h krepitvi strokovnih in socialnih kompetenc vseh vpletenih. Dialog strokovnih delavcev in ravnateljice spodbuja nove ideje, prek katerih se razvijajo tudi novi procesi samega delovanja šole. Ustvarja se okolje, ki je usmerjeno v iskanje in uresničevanje skupnih vzgojno-izobraževalnih ciljev. Zaradi želje nekaterih učiteljev po drugačnih pristopih v poučevanju, se je pred dvema letoma na šoli oblikoval inovacijski tim. Članstvo je bilo prostovoljno. Vloge v timu sprva niso bile določene. Na nekaj skupnih sestankih tima smo oblikovali program dela. S programom smo seznanili učitelje na pedagoški konferenci in jih nekaj pridobili za sodelovanje. Iz analiz dokumentacije, predvsem pedagoških poročil in poročil razrednikov o delu šole v preteklih letih smo določili področja izboljšav. Evalvacijo uspešnosti šolskih projektov smo predstavili na končni pedagoški konferenci, učitelje smo povabili k sodelovanju pri novih dejavnostih. V prvem letu smo uvedli različne programe, ki smo jih poimenovali Organizacija in priprava tehniških dni za predmetno stopnjo, Delo z učenci z motnjo pozornosti, Slikarnica, Lepopis in program za izboljšanje pisave, Matematika za nadarjene. V drugem, to je tekočem, letu delovanja inovacijski tim pripravlja nove programe: Bodi slišán, Jedro razreda, Vrvež. Vsi predhodni programi pa se v praksi uspešno izvajajo še naprej. Na tehniških dnevih na predmetni stopnji smo uvedli učenje vsakdanjih spretnosti. Analizo učinkov in te dejavnosti smo ocenili z opazovanjem in spremljanjem odzivov učencev in učiteljev. Slikarnica je postala prostor, kamor lahko pridejo učenci ustvarjat vsak dan, tudi popoldne. Analizo zadovoljstva smo opravili z anketiranjem udeležencev. Program za otroke z motnjo pozornosti in aktivnosti (ADHD) poteka že drugo leto. V njem so učenci od 3. do 5. razreda. Vodita ga učitelj športne vzgoje in učiteljica individualnega pouka. V analizo uspešnosti te dejavnosti smo vključili razrednike. S programom izboljšanje lepopisa izboljšujemo pisavo učencev predmetne stopnje. Evalvacijo uspešnosti vseh programov predstavimo na zaključni pedagoški konferenci, na njej pa k sodelovanju v naših dejavnostih in podajanju novih idej povabimo tudi druge učitelje.

Darja Bremec, OŠ Belokranjskega odreda Semič

ŠOLSKI RAZVOJNI TIM – UČEČI PRENAŠALEC ZNANJA

Namen prispevka je predstaviti vodenje petletnega projekta na šoli, v katerega naj bi se vključili vsi učitelji in tako ustvarili učečo se skupnost. Tako vodenje zahteva premišljene korake pri navduševanju sodelavcev k novitetam. Širjenje šolskega tima se je pričelo na podlagi proučevanja šolskih dokumentov o obremenjenosti učiteljev z dodatnim delom, npr. sodelovanje v različnih projektih in osebni pogovori z učitelji o zanimanju z določenega področja. Izmed osmih manj obremenjenih učiteljev, glede na zapise v šolskih dokumentih, so se po pogovoru in osebni povabilu k sodelovanju odločili štirje. Po enem letu smo znotraj tima opravili anketo o zadovoljstvu. Rezultati so pokazali, da so anketiranci zadovoljni

z vodenjem, ob tem pa so izpostavili predvsem dober odnos članov v timu, iskrenost, zaupanje v njihovo delo, priznavanje napak in spodbujanje k delu. Ob študiji šolskih zapisnikov preteklih let je moč razbrati, da na šoli poteka že ustaljeno medpredmetno poučevanje pouka slovenskega jezika in knjižnično informacijskih znanj, zgodovine in slovenskega jezika. Zadnje poročilo šolskega letnega delovnega načrta kaže na porast medpredmetnega poučevanja. Ugotovljeno je, da se na šoli izvaja deset novih medpredmetnih povezav. Večje število medpredmetnih sodelovanj je zagotovo rezultat uspešnega dela tima. Učitelji so v okviru strokovnih razprav povedali, da tim spodbuja timsko sodelovanje na način, da svoje znanje na pedagoških konferencah širi med vse učitelje. Temo za delavnice izbere ŠRT glede na potrebe za izvedbo nalog v projektu. Delavnico vodijo člani tima, ki so na določenem področju dovolj opolnomočeni. Na delavnicah, ki jih izvajamo za vse zaposlene, si želimo aktivnost slehernega, zato jih postavimo iz cone ugodja. Oblikujemo namreč naključne skupine, in sicer z žrebanjem, glede na značaj posameznikov ... Smiselno oblikovane skupine so delovno naravnane, zato med člani steče pozitivna komunikacija in na koncu je zadovoljstvo prisotno pri vseh sodelujočih.

dr. **Mihaela Zavašnik**, dr. **Tatjana Ažman**, **Lea Avguštin**, mag. **Polona Peček**, Šola za ravnatelje, in dr. **Miha Lovšin**, Center za poklicno izobraževanje

VODENJE KARIERE RAVNATELJA

Ekonomske, tehnološke in družbene spremembe v Evropi in v svetu so povzročile korenite premike na področju zaposlovanja, tako na trgu dela kot v delovnih procesih v različnih zavodih in organizacijah. Posamezniki, tudi ravnatelji, se na svoji karierni poti soočajo z različnimi izzivi in doživljajo različna obdobja kariernega razvoja. Tovrstne spremembe nakazujejo vse večjo potrebo po načrtnem usposabljanju posameznikov za načrtovanje in vodenje kariere. Ravnatelj ima reelekcijo vsakih pet let, zato je njegova zaposlitev dolgoročno negotova. Hkrati je razvoj ravnateljeve kariere v dinamičnem razmerju z vzgojno-izobraževalnim zavodom, v katerem deluje, sistemom ter mehanizmi, ki v njem podpirajo ravnateljevo kariero. Usposobljenost za vodenje kariere pomeni, da se ravnatelj zaveda, da se mora dejavno lotiti načrtovanja in vodenja kariere, ter da to tudi zmore. Obvladovati mora pet med seboj prepletenih področij: poznati sebe, poznati možnosti v okolju, se znati odločiti, obvladovati prehajanje in biti proaktiven (primerjaj Law & Watts 1977, Van Deuersen, P. & F. Van de Wijdeven 2011). V okviru projekta Vodenje in upravljanje inovativnih učnih okolij (Šola za ravnatelje 2016–2019) smo s skupino petnajstih ravnateljev izvajali program Vodenje kariere ravnatelja. Izvedli smo osem srečanj, ki so temeljila na principih inovativne pedagogike (Paniagua & Istance 2018). Za namen spremljave in evalvacije napredka ravnateljev smo uporabili tri različne metode, in sicer vprašalnik za samooceno kompetence vodenja kariere, vinjeto in intervju. Vsa tri evalvacijska orodja smo uporabili pred in po izvedbi programa. V prispevku bomo predstavili nastanek evalvacijskih orodij ter analizo in evalvacijo pridobljenih podatkov.

Dvorna Amundsen

Ana Kostanjšek, OŠ Dobje

OBOGATITVENI PROGRAM V VRTCU – POVEZOVANJE UČEČE SE SKUPNOSTI

Kot učeča se skupnost veliko prispevamo k razvoju dejavnosti vseh deležnikov, ki načrtujemo, organiziramo, izvajamo in evalviramo obogatitvene dejavnosti. Obogatitveni program je vpet v smernice Kurikula za vrtce in je prepleten z vsemi področji dejavnosti – gibalnim, naravoslovnim, družboslovnim in jezikovnim. Ker smo vrtec pri šoli sodelujemo z učitelji, ki s svojim strokovnim znanjem prispevajo h kvalitetnejši izvedbi programov. Še posebej ponosni smo na večletno izvedbo plavalnega tečaja, ki se ga udeležijo vsi otroci od tretjega leta dalje. Ker plavalne vsebine izvajamo sami, sta organizacija in izvedba zelo zahtevni, zato imamo vzpostavljen širši tim, ki ga sestavljajo ravnateljica, pomočnica, vzgojiteljice, učiteljice 1. triletja z opravljenim vaditeljski izpitom ter športna pedagoga. Načrt, potek, postopek učenja prilagajanja na vodo in analizo izvedbe že več let pišemo v skupen dokument v One Note-u v oblaku 365. Napredek po plavalnih skupinah dnevno analiziramo, izboljšujemo samo organizacijo od odhoda do prihoda v vrtec in dopolnjujemo z opažanji po izvedbi (kaj se je pokazalo kot dobro glede na varnostni načrt, kje so nevarnosti; delo na bazenu s tako majhnimi otroki lahko nepredvidljivo in nevarno). Po končani petdnevni izvedbi učitelji plavanja na podlagi tedenske analize ter analiz preteklih let za vzgojiteljski zbor pripravijo razširjeno analizo dela. Analiza in interpretacija le-te sta osnova za pripravo smernic za izboljšav za prihodnje leto. Ugotavljamo, da so vsi otroci pred vstopom v šolo prilagojeni na vodo, organizacija dela je izboljšana in tudi zapisana do take mere, da znamo na terenu sprejemati odločitve v vsaki situaciji. Z dobrim timskim sodelovanjem se sistematično (vsakodnevno in letno) skupaj učimo ter izboljšujemo ustaljeno prakso. Starši nam zaupajo, finančna sredstva za izvedbo zagotovimo skoraj v celoti. Dokaz le-te je tudi to, da smo eden redkih vrtcev, ki v lastni izvedbi izvajajo plavalne vsebine.

Mateja Hovnik, Vrtec Ravne na Koroškem

KREPITEV SISTEMATIČNEGA OPAZOVANJA, SPREMLJANJA IN DOKUMENTIRANJA NAPREDKA POSAMEZNEGA OTROKA

V prispevku želim predstaviti primer uvajanja izboljšav na področju spremljanja napredka otroka skozi daljše časovno obdobje. Strokovni delavci se zavedamo, da je kakovost vzgojnega procesa odvisna od načrtovanja, izvajanja in evalvacije, zato potrebujemo kvalitetno in objektivno opazovanje otrokove razvojne poti, ki predstavlja izhodišče našega načrtovanja, hkrati pa moramo biti pozorni tudi na to, kaj morda otrok na tej poti potrebuje. Zgolj opisi otrokovih aktivnosti, ki smo jih beležili do sedaj, nam niso več zadostovali, saj rezultati niso pokazali napredka posameznega otroka in niso bili merljivi. Naš cilj je bil preko strokovnih aktivov poglobiti lastno znanje o opazovanju in spremljati napredek posameznega otroka na tistih področjih, kjer je ta napredek merljiv oziroma ga lahko evalviramo preko sistematične spremljave otrokovih kompetenc. Kompetence otroka so področja otrokove dejavnosti in kažejo na

to, kar otrok usvoji, zna in zmore glede na zastavljene cilje v različnih okoljih in življenjskih situacijah. Spremljanje napredka otroka in prepoznavanje ravni njegovega razvoja, potreb, interesov in želja sta ključna elementa, podlaga za kakovostno delo, ki omogočata razvojno-procesno načrtovanje pedagoškega dela. Pripravili in oblikovali smo spremljevalne lestvice (»ček liste«) po področjih (fina motorika, groba motorika, vsakdanje življenje, socialni razvoj, čustveni razvoj, jezik in kognitivni razvoj) in glede na starost otrok po mesecih (od 12 do 72 mesecev). S pomočjo teh lestvic smo spontano, v okviru vsakodnevnih situacij v vrtcu, in načrtno, preko različnih dejavnosti, spremljali in dokumentirali razvojne korake vsakega posameznega otroka, in sicer od njegove vključitve v vrtec do izstopa iz vrtca. Rezultate o napredku otrok oziroma ugotovitve smo zapisali in tudi številčno prikazali (grafī, pajkova mreža). Slednji kažejo naš napredek, z njimi smo zadovoljni in nam dajejo iztočnice za naprej. Izhajajoč iz analize opazovanja, spremljanja in dokumentiranja razvojnih mejnikov v posameznih starostnih obdobjih, želimo naše delo v bodoče (preko strokovnih aktivov in debatnih večerov) poglobiti ter poiskati nove oblike spremljanja oziroma spremeniti, odvzeti ali dodati kompetence, ki se nam za zdijo pomembne za spremljanje.

Andreja Šmid, Vrtec Tržič

DISTRIBUIRANO VODENJE IN INDIVIDUALIZACIJA DELA V ODDELKIH

V projekt distribuiranega vodenja (DV) smo se vključili z mislijo, da bi prek tega uspeli doseči dvig kakovosti dela z otroki, pri čemer bi sodelovali vsi strokovni delavci – od načrtovanja do izpeljave. S prispevom opredeljujem, na kakšen način nam je bilo distribuirano vodenje v pomoč pri uresničevanju ciljev, ki smo si jih zadali z rdečo nitjo šolskega leta – individualizacijo in diferenciacijo dela v oddelku. Vodstvo se je z vodji strokovnih starostnih aktivov (v nadaljevanju: aktivov) dogovorilo, da bodo izboljšave na področju individualizacije iskali v aktivih. Na sestanku so se dogovorili, da bo vsak tim strokovnih delavcev sam poiskal področje individualizacije, pri katerem bi potreboval pomoč in podporo. Na podlagi nabora tem je nato tim DV, skupaj z vodji aktivov, oblikoval pet okroglih miz, na katere so se strokovni delavci prijavili po svojih interesih. Določili smo moderatorje, za katere so se deloma dogovorili že strokovni delavci na aktivih. To so bili strokovni delavci, močni na izbranem področju, pri dveh delavnicah pa sta pomagali zunanji izvajalki. Vsi strokovni delavci so na delavnicah aktivno sodelovali s prispevanjem primerov iz svoje prakse. Na naslednjih aktivih so strokovni delavci izvedli razprave o okroglih mizah in povzetke zapisali v zapisnike. Konec šolskega leta je tim DV skupaj z vodstvom pregledal evalvacije okroglih miz, evalvacije letnih delovnih načrtov aktivov, evalvacije letnih načrtov dela skupin ter zapisnike sestankov aktivov. Na podlagi zapisov strokovnih delavcev v naštetih dokumentih smo prišli do zaključkov, da z DV pomagamo pri strokovni rasti posameznikov, obenem pa razbremenimo tako ravnateljka kot tudi vodje aktivov, da smo kot strokovni kolektiv veliko pridobili na področju komunikacije, več je sodelovanja, podpore, razumevanja in povezovanja. Mnenje večine strokovnih delavcev je, da so bile vse naloge kakovostno izpeljane, da posamezniki postajajo bolj odgovorni za svoje delo in da se je povečala kakovost neposrednega dela v oddelkih ob upoštevanju vsakega posameznika.

Dvorana Scott

mag. **Marko Strle**, Center za komunikacijo, sluh in govor Portorož

OCENJEVANJE VPLIVA FEUERSTEINOVIH ORODIJ KOGNITIVNE OBOGATITVE

Z implementacijo Feuersteinovih orodij kognitivne obogatitve smo se strokovni delavci Centra za komunikacijo, sluh in govor Portorož pričeli ukvarjati v letu 2015, ko smo z vključitvijo v evropski projekt želeli načrtno preizkusiti načine, kako se lahko pričujoča metoda izvaja v okvirih našega šolskega sistema ter kolikšen je njen vpliv na funkcioniranje posameznega učenca. V projekt je bilo vključenih deset mediatorjev učiteljev in dvaintrideset učencev, zakatere so starši privolili, da sodelujejo v raziskovalnem delu. Mediatorji so učence izbirali med učenci, s katerimi so že neposredno delali v izbranem šolskem letu, zanje so izdelali individualne načrte uporabe posameznih orodij ter protokole izvajanja treninga enkrat tedensko v celotnem šolskem letu. Šolska psihologinja je učence testirala pred treningom in po njem, in sicer s standardiziranimi podtesti Wechslerjeve lestvice inteligentnosti za otroke. Napredek posameznega učenca je bil sprotno kvalitativno spremljan in beležen. Na koncu smo uporabili za ta namen izdelane vprašalnike za učence, starše in učitelje, s katerimi smo ocenjevali posamezne kognitivne funkcije. Vse pridobljene podatke (ocenjenih vprašalnikov, standardizirane podatke WISC-III testa) smo statistično obdelali ter analizirali z deskriptivno statistiko in t-testom. Rezultati so pri učencih, ki so bili vključeni v projekt, potrdili napredek, zabeležili pa smo tudi boljše rezultate na področju njihovega verbalnega razumevanja. V splošnem smo potrdili pozitivni vpliv uporabe Feuersteinovih orodij kognitivne obogatitve pri delu z učenci s posebnimi potrebami.

dr. **Laura Rožman Krivec**, OŠ Zreče

VODENJE ZA UČENJE IN DIDAKTIČNE ZNAČILNOSTI POUKA

Prispevek in raziskavo smo pripravili z namenom ugotavljanja odnosa med vodenjem za učenje in didaktičnimi značilnostmi pouka. Tako v prispevku najprej predstavljamo teorijo in nato še ugotovitve empirične raziskave dveh področij – vodenja za učenje in značilnosti sodobnega pouka. V uvodnem teoretičnem delu predstavljamo značilnosti vodenja za učenje in sodobnega pouka, ki smo jih opredelili za namen naše raziskave. V empiričnem delu pa predstavljamo empirično raziskavo, ki smo jo izvedli na raziskovalnem vzorcu učiteljev in ravnateljev na naključno izbranih slovenskih osnovnih šolah in je sestavljena iz petih delov. V prvem delu proučujemo, kako ravnatelji udeležujejo vodenje za učenje. V drugem predstavljamo mnenja in stališča učiteljev do vodenja za učenje. V tretjem ugotavljamo uveljavljanje značilnosti sodobnega pouka v šolski praksi. V četrtem proučujemo zvezo med vodenjem za učenje in didaktičnimi značilnostmi pouka. V petem delu pa ugotavljamo ravnateljev pogled na vodenje za učenje. Pri tem izhajamo iz predpostavke, da se z višjo stopnjo vodenja za učenje dviga raven značilnosti sodobnega pouka. Podatke smo zbrali s pomočjo anket, sistematičnega opazovanja in z intervjuji. Kvantitativno pridobljene podatke smo obdelali s programom SPSS (z metodami splošne deskriptivne statistike, uporabili smo F-preizkus, Wilcoxon F-preizkus, Pearsonov koeficient korelacije ...), kvalitativno pridobljene podatke pa smo

obdelali s kvalitativno vsebinsko analizo (transkribiranje, redigiranje, kodiranje, določanje pojmov, kategorij, in formuliranje teorije). Rezultati raziskave kažejo visoko stopnjo uveljavljenosti vodenja za učenje pri vodenju šol. Večina učiteljev zaznava ravnateljevo vodenje za učenje, večina soglaša s pomembnostjo vodenja za učenje. Analiza podatkov je pokazala, tudi visoko uveljavljenost značilnosti sodobnega pouka v učni praksi. Kljub temu pa v našem primeru visoka stopnja soglašanja učiteljev s pomembnostjo vodenja za učenje in njihovo zaznavanje ravnateljevega vodenja za učenje ne kaže pomembne povezave z obstoječo prakso posodabljanja pouka. Vsebinsko in izvedbeno zahtevna raziskava je za prakso dala spodbudne rezultate, vendar je rezultat odnosa med obravnavanima področjema drugačen od pričakovanega. O morebitnih razlogih, zakaj tako, razpravljamo v zaključku.

Matej Maučič, Šolski center Krško-Sevnica

VKLJUČEVANJE DIJAKOV TUJCEV V VZGOJNOIZOBRAŽEVALNI PROCES IN ANALIZA NJIHOVE USPEŠNOSTI

V zadnjih letih se je na našo šolo vpisalo veliko število dijakov tujcev, pretežno iz Kosova. Poučujem v srednji šoli, v strokovnih modulih s področja strojništva. V nalogi bom predstavil način vključevanja teh učencev v vzgojno-izobraževalni proces. Za moje strokovno področje obstaja precej strokovne literature, ki pa ni prilagojena potrebam in sposobnostim teh dijakov. Zato sem skozi prakso svojega dela izoblikoval različne koncepte in strategije poučevanja. V prispevku bom prikazal omenjene koncepte in izboljšave, ki sem jih uvedel pri pouku (priprava prilagojenega učnega materiala, izdelava slovarja strokovnih izrazov v jeziku priseljencev, različni pristopi in načini dela pri pouku ter prilagoditve). Na začetku šolskega leta preko vodenega razgovora z dijaki in na podlagi informacij, ki jih dobim od staršev, ugotovim, kakšno je njihovo znanje slovenskega jezika. Ob tempisno in slikovno preverim poznavanje strokovne terminologije. Bistvene ugotovitve iz analize so pokazale zelo slabo poznavanje terminologije tako v slovenskem kot v maternem jeziku. Poleg tega pa imajo dijaki tujci težave tudi s prilagajanjem na drugačno kulturno okolje. Predstavil bom analizo prehodnosti dijakov priseljenec v zadnjih letih, njihovo učno uspešnost in vpliv na delovno motivacijo pri pouku. V prispevku bom predstavil prehodnost dijakov tujcev zadnjih petih šolskih letih (od šolskega leta 2013/2014 dalje). V tem obdobju je bilo v teh programih vpisanih devetintrideset dijakov, podatke sem pridobil iz redovalnic, zapisnikov zaključnih izpitov ter iz lastnih zapiskov. Prehodnost dijakov spremljam tako, da analiziram njihove dosežke v posameznem letu oziroma da izdelam zbirko podatkov o zaključenih ocenah za posameznega dijaka, o izostajanju od pouka ter uspešnosti na zaključnih izpitih. Ob posameznih ocenah spremljam tudi način, kako so bile ocene pridobljene (pisno in ustno ocenjevanje ter ocenjevanje praktičnega dela). Analiza je pokazala, da dijaki dosegajo boljši uspeh pri praktičnem delu. Vsako leto svoje strategije poučevanja nadgradim in dopolnim glede na potrebe dijakov in nova strokovna spoznanja.

Dvorana Cook

Marjetka Herodež, Šolski center Velenje, Elektro in računalniška šola

ALI JE PROJEKTNI TEDEN ZA DIJAKE IN UČITELJE TUDI MOTIVACIJA?

Sodobna družba spodbuja nenehen razvoj posameznika na različnih področjih; na področju vzgoje in izobraževanja se to kaže v posodabljanju in kreativnem nadgrajevanju različnih sodobnih pristopov – mednje prav gotovo sodijo tudi projektni tedni. Naš cilj je bil preko akcijskega raziskovanja poiskati najustreznejšo obliko organizacije in izvedbe projektnih tednov glede na kadrovske, prostorske in materialne pogoje, pomemben dejavnik pa sta bila tudi zadovoljstvo in kreativnost dijakov ter učiteljev. Razvili, organizirali in izvedli smo štiri oblike projektnih tednov, izmed katerih sta izstopali dve, in sicer edukativno preživetje v naravi in skupni projektni teden, v katerem so bili udeleženi vsi dijaki in učitelji hkrati, teme so bile določene vnaprej, dijaki pa so imeli možnost izbirati med njimi, glede na lastne interese. Komparacija in nadgrajevanje modelov projektnih tednov sta nas privedla do spremembe vodenja in reorganizacije dejavnosti. Ustvarjalna vrednost se kaže v kakovosti prilagajanja potrebam in okoliščinam. Tako smo hkrati razvijali in preverjali uporabno vrednost teorij učenja za spremembe stilov učenja dijakov in učiteljev. Metodologija spremljanja in reflektiranja kazalnikov uspešnosti je spodbudila medsebojno povezovanje in sodelovanje dijakov ter njihovih učiteljev – mentorjev. Po vsakem izvedenem projektnem tednu je bila izpeljana evalvacija, ki so jo opravili dijaki in učitelji. Zbrane podatke smo analizirali, interpretirali rezultate, poiskali skupne ugotovitve, oblikovali zaključke in poročila. Na osnovi izvedenih evalvacij smo ugotovili, da je izmed vseh štirih oblik najbolj ustrezen tako imenovani »skupni projektni teden«. Raznolika uporaba metod dela, upoštevanje prilagoditev, možnost izbire in osredotočanje na močna področja naših dijakov so se izkazali za uspešen pristop pri delu z dijaki. Zaradi možnosti proste izbire so bili dijaki bolj zainteresirani in motivirani za delo, posledično pa so bili zadovoljni z delom dijakov tudi učitelji. Organizacijsko so bili s prvo takšno izvedbo projektnega tedna postavljeni temelji za vse naslednje izvedbe – med projektnim tednom namreč učenje poteka na drugačen način; dijaki po tej poti pridobivajo integrirane ključne kvalifikacije, s katerimi dosegamo generične kompetence.

mag. **Tadeja Strmole**, OŠ Šentjernej

VODENO RAZISKOVALNO DELO – POT DO TRAJNEGA ZNANJA

Sodobni trendi v vzgoji in izobraževanju narekujejo aktivno vlogo učencev v procesih pridobivanja znanja. Najbolj kakovostno je znanje, do katerega učenci pridejo sami in prevzemajo odgovornost za lastno učenje. Eden izmed načinov za doseganje trajnega znanja so zagotovo raziskovalne naloge. Na delavnici bom predstavila potek raziskovalnega dela pri pouku biologije ter naravoslovja za učence 7., 8. in 9. razreda, ki je potekalo od septembra do decembra 2018. Tema raziskovanja je bila čebela. Rezultat je sto štirideset nalog v obliki izdelkov, plakatov in seminarskih nalog. Učenci so po navodilih, samostojno in po lastnih interesih izbrali raziskovalno vprašanje, ki so ga podrobneje raziskali. Na individualnih razgovorih so predstavili izbrana raziskovalna vprašanja, pogovorili smo se o načrtu poteka raziskave oziroma izdelave izdelka, predstavili so metode dela in materiale, ki jih bodo uporabili. Z analizo zapisov po predstavitev in s pregledom nalog sem ugotovila, da učenci pri tovrstnem delu niso pridobivali zgolj znanja z biološkega področja, temveč so svoje znanje poglobljali in povezovali tudi z drugimi

vsebinami. Gre za številne medpredmetne interakcije ter razvijanje spretnosti, ki učencem koristijo na vseh področjih nadaljnega izobraževanja. Biološke vsebine so učenci povezovali z kemijskimi, geografskimi, likovnimi, tehniško-tehnološkimi, gospodinjstskimi; razvijali so bralno pismenost ter sposobnost pridobivanja zanesljivih podatkov po spletu in iz drugih virov. Vseh sto štirideset učencev je od oktobra do konca decembra 2018 pred ali po pouku individualno predstavilo svoje naloge. Ob tem sem beležila in raziskovala, kako so se učenci lotili raziskovanja, na kakšen način so pridobivali podatke (digitalni viri, pisni viri, ustni viri, terensko raziskovanje) ter kakšen način predstavitve so izbrali. Analizo zbranih podatkov bom zajela v svoji predstavitvi. Prav tako bom predstavila nekaj najboljših primerov raziskovalnega dela učencev ter izpostavila učitelja kot mentorja, ki učence usmerja, vodi ter spodbuja pri vseh fazah raziskovalnega dela.

Lea Avguštin, Šola za ravnatelje

IZBOLJŠEVANJE PROGRAMA PROMOCIJA ZDRAVJA NA DELOVNEM MESTU – OD NAČRTA DO URESNIČEVANJA

Na delovnem mestu preživimo kar četrtno svojega življenja. Karkoli v življenju delamo ali veliko uporabljamo ima seveda precejšen vpliv na naše zdravje in počutje. Programi za promocijo zdravja na delovnem mestu si za cilj zastavljajo ohranjanje in krepitev telesnega in duševnega zdravja ter dobrega počutja zaposlenih (Smernice 2015). Promocija zdravja na delovnem mestu je tako kompleksen proces kombinacije sprememb fizičnega in socialnega okolja ter z zdravjem povezanega življenjskega sloga. Prav zato, ker je obravnavano področje precej obsežno, je potrebno aktivnosti zastaviti sistematično in načrtno ter skladno s priporočili stroke. V Sloveniji področje promocije zdravja na zakonodajni ravni, ureja Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1; Uradni list RS, št. 43/11). Za operativno izvajanje promocije zdravja na delovnem mestu je v organizaciji določen koordinator/odgovorna oseba za promocijo zdravja na delovnem mestu, organizacija pa zagotovi potrebne vire in sredstva. V prispevku bomo na primeru Šole za ravnatelje predstavili, kako je v letu 2017/2018 potekalo raziskovanje primerov dobre prakse promocije zdravja, možnosti uvedbe aktivnosti v organizacijo ter predstavili predloge izboljšav s strani sodelavcev. Na podlagi spletne ankete in kratkih intervjujev s sodelavci so bili namreč podani različni predlogi. Predloge smo skladno s Smernicami za promocijo zdravja na delovnem mestu (2015) razdelili na štiri skupine ukrepov/priporočil: ukrepi na nivoju organizacije, ukrepi za izboljšanje organizacije dela, ukrepi za izboljšanje delovnega okolja ter individualni ukrepi. Skladno s prednostnimi nalogami zavoda sta direktor in koordinatorka področja promocije zdravja pregledala in preučila predloge ter določila prednostne aktivnosti. Med in ob koncu šolskega leta je bila izvedena tudi evalvacija izvedenih aktivnosti v obliki krajše ankete in razgovorov. Pred, med in po aktivnostih promocije zdravja smo se soočali tudi z različnimi izzivi in na koncu o(b)stali pred vprašanjem, kako zagotoviti, da bi aktivnosti ostale trajne.

Dvorana Da Gama

Karmen Simonič Mervic in **Ivanka Erjavec**, OŠ Črni Vrh

SODELOVALNO VODENJE IN UČENJE – KLJUČ DO IZBOLJŠANEGA VZGOJNEGA NAČRTA ŠOLE

Razvojnost letnega delovnega načrta in vzgojnega načrta je odvisna od dolgoročnega načrtovanja in usklajenosti strateških ter operativnih ciljev. V prispevku bomo predstavili večletni proces soustvarjanja vseh deležnikov pri načrtovanju, izvedbi in evalvaciji Vzgojnega načrta Osnovne šole Črni Vrh. Zadnja evalvacija Vzgojnega načrta in s tem določanja smernic za načrtovanje, izvajanje in spremljanje vzgojno-izobraževalnega delovanja šole je bila izvedena z analizo zbranih podatkov, ki smo jih pridobili preko anketnih vprašalnikov za starše in s strukturiranimi pogovori z učenci Predlogi za delovanje šolske skupnosti. Z vprašalnikom za starše (september 2018) smo iskali odgovore na vprašanja o vrednotah in učinkovitih rešitvah v medosebnih odnosih. V prispevku se bomo omejili na drugo triado. Na anketna vprašanja je odgovorilo 85,10 % staršev, oddanih pa je bilo 97 % rešenih vprašalnikov. Predloge staršev o izboljšanju medosebnih odnosov lahko strnemo v tri kategorije. Prva se nanaša na medsebojno spoštovanje in zaupanje, druga na pomen timskega dela, dela v projektih in skupinah, tretja skupina odgovorov pa poudarja pomembnost različnih vidikov komunikacije in izpostavlja pomen pogovora za izboljšanje medosebnih odnosov. Učenci želijo sodelovati pri organizaciji dni dejavnosti in ureditvi bralnih kotičkov. Vse naštetu predstavlja sodobne vidike razvijanja kompetenc 21. stoletja. S soustvarjanjem Vzgojnega načrta se spreminja vodenje. Na osnovi ugotovitev in predlogov ter strokovnih diskusij v kolektivu smo izdelali Akcijski načrt, s poudarkom na vodenju in sodelovanju učencev in učiteljev, v nekaterih dejavnostih pa tudi staršev in širše javnosti. Z Bralnim večerom in drugimi projekti krepimo vodenje za učenje. Določili smo proaktivne in preventivne dejavnosti na ravni šole in posameznih učiteljev. V strokovnem aktivu druge triade smo kot prednostno področje izbrali timsko delo učiteljev in učencev. Člani aktiva so s strokovnimi razpravami oblikovali pobude ter aktivno in sprotno fleksibilno načrtovali, usmerjali in vodili dejavnosti ter podali oceno uspešnosti timskega dela v povezavi z izboljšavami Vzgojnega načrta.

Katarina Berk, dr. Vlado Dimovski, dr. Barbara Grah, dr. Sandra Penger, Ekonomska fakulteta, Univerza v Ljubljani

PRIKAZ DOBRE PRAKSE AVTENTIČNEGA VODENJA IN TIMSKEGA DELA V POUČEVANJU – ANALIZA VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA ZAVODA OSNOVNA ŠOLA TREBNJE

V prispevku bomo predstavili, kako lahko z dobro prakso avtentičnega vodenja in timskega dela izboljšujemo procese vodenja in učenja med strokovnimi sodelavci in drugimi deležniki, pri čemer posebej osvetljujemo vlogo dela učiteljev in ravnatelja, in sicer z vidika lastne prakse, ki temelji na izvedbi multimetodološke raziskave v Osnovni šoli Trebnje. V raziskavi smo potrdili hipotezo, da sta avtentično vodenje in timsko delo v vzgojno-izobraževalnem zavodu, v našem primeru v Osnovni šoli Trebnje, pozitivno povezana, da avtentično vodenje spodbuja timsko delo zaposlenih, s tem pa se uresničuje skupno poslanstvo zavoda. Raziskovalni del študije temelji na multimetodološki raziskavi, v katero

je vključen vodja zavoda ter zaposleni izbrane ustanove. S pomočjo domače in tuje znanstvene literature smo za določitev stopnje razvitosti avtentičnega vodenja v izbranem zavodu ter ugotavljanje povezanosti med avtentičnim vodenjem vodje in motiviranostjo zaposlenih za delo v timu oblikovali zaprt tip vprašalnika. Zaradi večje objektivnosti, zanesljivosti in veljavnosti vprašalnika smo izvedli tudi poglobljen polstrukturiran intervju z vodjo zavoda – ravnateljem Osnovne šole Trebnje. Rezultati študije so pokazali, da je avtentično vodenje prepoznano kot spodbujevalec timskega dela v izbranem vzgojno-izobraževalnem zavodu, avtentični ravnatelj spodbuja vse tiste pozitivne vrline, ki so potrebne za učinkovito timsko delo, še posebej pa ključne v vzgojno-izobraževalnih zavodih. Sledilci zato želijo slediti takšnemu vodji. Za uspešnim ravnateljem stojijo uspešni delovni timi pedagogov in učiteljev. Rezultat tega je uspešno, učinkovito in družbeno odgovorno delovno okolje vzgojno-izobraževalnega zavoda. S pomočjo primarnih in sekundarnih podatkov smo potrdili hipotezo, da je v Osnovni šoli Trebnje prisotno avtentično vodenje in timsko delo.

Katja Bonaca in **Maja Cetin**, OŠ Livade Izola

RAZISKOVANJE POVEZOVANJA STROKOVNIH DELAVCEV NA RAZLIČNIH RAVNEH ŠOLE

Namen prispevka je poudariti pomen in vlogo spodbujanja dobre organizacije na osnovi medsebojnega sodelovanja strokovnih delavcev na različnih ravneh šole. V sodobni osnovni šoli se namreč zavedamo pomembne soodvisnosti vseh zaposlenih, učencev in staršev pri reševanju aktualnih organizacijskih zadev. Zato na Osnovni šoli Livade Izola spodbujamo in zagotavljamo timsko delo strokovnih delavcev in njihovo združevanje v okviru oddelčnih učiteljskih zborov, strokovnih aktivov, timov, delovnih skupin in strokovnega sveta. Sproti, glede na strokovne oziroma organizacijske potrebe, pa se oblikujejo tudi različni projektni timi. Med učitelji smo izpeljali anketo, s katero smo želeli zbrati podatke o tem, kaj menijo o timskem povezovanju na šoli, o medpredmetnem načrtovanju, o skupnem načrtovanju aktivnosti v letnem delovnem načrtu. V anketi so sodelovali vsi strokovni delavci šole, opredelili pa so se glede tega, v katerih oblikah timskega dela sodelujejo v tekočem letu, ocenili so uspešnost povezovanja timov, aktivov in ostalih strokovnih delovnih skupin, sporočili so nam prednosti, ki jih opažajo pri svojem delu zaradi aktivnega timskega sodelovanja, na morebitne pomanjkljivosti v zvezi z organizacijo timskega dela na šoli. Izsledke ankete vam bomo predstavili. Pričujoča anketa je bila namreč dobro izhodišče za uvajanje izboljšav na področju organizacije timskega dela na šoli. V zaključku pa bomo predstavili še primer timskega načrtovanja na področju organizacije šolskih prireditiv. Glede sodelovanja učencev na prireditvah imamo dogovor, da ima vsak učenec možnost, da se predstavi vsaj enkrat letno, pri pripravi prireditve pa tudi vsak strokovni delavec sodeluje vsaj enkrat. Pri načrtovanju, pripravi in izvedbi sodelujejo tudi vsi ostali zaposleni na šoli. S tem damo možnost prav vsem, da pokažejo svoje talente in razvijajo svoje sposobnosti. Na šoli ugotavljamo, da je tak princip organizacije zelo uspešen, saj so prireditve zelo dobro pripravljene, izvedene in priljubljene. Učitelji pa ugotavljajo, da so zadovoljni, ker je delo med vse enako porazdeljeno, hkrati pa take oblike dela vplivajo tudi na strokovno rast vseh vpletenih.

PREDSTAVITEV REFERATOV 2, **torek, 2. april 2019, 15.45–16.45**

Dvorana Colombo

Lucija Matič, Srednja zdravstvena šola Ljubljana

SAMOEVALVACIJA DELA UČITELJA Z VIDIKA DIJAKOV IN Z UPORABO ORODJA IKT

Evalvacija je ključna faza delovnega procesa, ki omogoča izboljševanje ali ohranjanje kakovosti dela. Pomembno pri tem procesu je, da so osnovna vodila tako učiteljev in vodstva kot učencev naravnana v isto smer ter v to, kar je za družbo dobro. Evalvacija je lahko izvedena z objektivnimi merili (strukturirani vprašalnik, upoštevane različne vidike učnega procesa) ali s subjektivnimi merili (lastni ali tuji občutki glede opravljenega dela). Brez objektivne evalvacije nas lahko navdajajo občutki, ki so lahko realni ali pa zavajajoči. Učitelj lahko opravi samorefleksijo svojega dela in sam zbere podatke na različne načine, npr. z mnenji dijakov ali s svojimi zapisi opažanj. Prikazan bo primer samoevalvacije učitelja preko mnenj dijakov in s pomočjo IKT orodja ter merila samoevalvacije. Izpolnjevanje obrazca je prostovoljno in anonimno. Predstavljen obrazec učiteljica uporablja od šolskega leta 2013/2014; do leta 2018 ga je oddalo dvesto devetintrideset dijakov. Obrazec je ustvarjen s pomočjo Google Obrazca. Merila ocenjevanja so: ocena predavanj, demonstracij, gradiv, odnosa, ocenjevanja znanja in odprto vprašanje za evalvacijo poljubne vsebine. Uporabnost digitalnega obrazca je predvsem v preglednosti in statistični obdelavi pridobljenih podatkov. Orodje samodejno obdela kvantitativno pridobljene podatke in jih prikaže tudi v obliki grafov. Obenem pa ima uporabnik možnost dodatne obdelave podatkov, saj so rezultati izvoženi tudi v obliki preglednice (podobni Excelovi tabeli). Analiza podatkov pri odprtih vprašanjih je kvalitativna, pri čemer se odgovore razvrsti v: doseganje željenih izidov (pedagoško delo, osebnost učitelja, zadovoljstvo dijakov, drugo) in odklon od željenih izidov (ocenjevanje, demonstracija, odnos, drugo). Rezultati analize kažejo zadovoljivo stanje, predstavljen pa bo tudi primer večjih odstopanj pri enem razredu glede na ostale in pristop k reševanju problema. Analiza in evalvacija omogočata učitelju, da svoje delo kritično spremlja, da skuša ozavestiti svoja močna in šibka področja in da lahko preizkuša različne metode/orodja/vsebine, ki vodijo v boljše učne izide in kakovostnejše delovno klimo ter v medosebne odnose, ki nas krepijo.

Igor Vulić, Elektrotehniško-računalniška strokovna šola in gimnazija Ljubljana

POVRATNA INFORMACIJA O DELU UČITELJEV KOT POT K UČEČI SE SKUPNOSTI

Prispevek predstavlja različne načine zbiranja podatkov o delu učiteljev in njihovem medsebojnem povezovanju. V šolskem letu 2017/2018 smo med dijake začeli zbirati povratne informacije o delu učiteljev in jih povezovati s hospitacijami in razgovori po hospitacijah. Tako želimo delovati kot soustvarjalci učeče se skupnosti na način, da s kakovostnimi povratnimi informacijami (analizami anket med dijake, ocenami lastnega dela na osnovi anket za dijake, analizami dnevnikov, hospitacijami ...) poskušamo spodbuditi učitelje k razmisleku o njihovem delu in nadaljnjem razvoju. Želimo si, da bi učitelji dobljene povratne informacije s strani dijakov in ravnatelja uporabili za načrtovanje svojega dela v prihodnje. V

ta namen ravnatelj z vsakim učiteljem po hospitaciji opravi razgovor, v katerem mu predstavi rezultate ankete, izvedene med dijaki, analizo zapisov v dnevniku, redovalnici in analizo hospitirane ure. Ravnatelj skupaj z učiteljem analizira dobljene podatke in ga na osnovi teh ugotovitev pozove k načrtovanju dela v bodoče. Ugotovitve se zabeleži v zapisnik razgovora po hospitacijah. V šolskem letu 2017/18 smo spremljali dva aktiva in vse nove učitelje. Kljub temu da so bile dejavnosti, povezane s pridobivanjem povratnih informacij med dijaki, na začetku sprejete s skepsjo, je večina učiteljev, ki je bila zajeta v spremljavi, tak način na koncu sprejela kot pozitivno izkušnjo. To ocenjujemo kot pravo pot k učeči se skupnosti, saj opažamo, da se izboljšuje odnos učitelji do povratnih informacij, ki jih dobijo s strani dijakov. Načrtujemo, da bomo v spremljavo vsako šolsko leto vključili tretjino učiteljev. V letošnjem šolskem letu so že opazne izboljšave pri določenih učiteljih, s katerimi so bili opravljeni pričujoči pogovori. Mlajšim učiteljem, pri katerih smo opazili kakšne težave, smo določili mentorja, na katerega se lahko obrnejo pri svojem delu. Največji napredek pa je opazen pri upoštevanju navodil, povezanih z zapisi v dnevnik in redovalnico. Izboljšave so vidne tudi pri pripravljenih e-gradivih (Moodl, ekm ...) za dijake, ki pripomorejo k lažjemu in boljšemu razumevanju snovi pri pouku.

Ana Šterbenc, Lea Golob in Mojca Guštin, Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

AKTIVI RAZREDNIKOV – OBLIKA SKUPNEGA RAZISKOVANJA ZA BOLJŠE DOSEŽKE DIJAKOV

Vodstvo in kolektiv šole se zavedata skupnega poslanstva in vizije, razvijata pozitivno klimo in kulturo, sooblikujeta jasne cilje in jih uresničujeta na področju učenja in poučevanja, pri tem pa sta osredotočena na dosežke dijakov. Zaposleni se izobražujejo tako na pedagoškem kot strokovnem področju, spremljajo razvoj digitalnih tehnologij, ki odpirajo nove možnosti v izobraževanju, trende četrte industrijske revolucije in potrebe gospodarstva na podlagi sistematičnega zbiranja povratnih informacij delodajalcev, ki izvajajo praktično usposabljanje dijakov. V procesu samoevalvacije se je izkazalo, da ima na aktivno delo dijakov pri pouku in njihov uspeh velik vpliv pozitivna klima v oddelku, ki jo lahko vzpostavi in vzdržuje predvsem razrednik. Šolski tim za samoevalvacijo je izvedel tematsko konferenco »Sodelovati: zakaj, čemu in kako – razvijanje sodelovalne organizacijske kulture šole«, na kateri se je učiteljski zbor izrazil svoje mnenje o predstavljenih vlogah in nalogah razrednikov ter po strokovni razpravi sprejel odločitev, da s samoevalvacijo prednostno razvija metode dela razrednikov. Aktivni razrednikov po letnikih, v katerih sodelujejo učitelji z različnih strokovnih področij, na podlagi akcijskega načrta samoevalvacije na nivoju šole, usmeritev ravnateljice, analize dosežkov dijakov v preteklih šolskih letih ter drugih potrebnih podatkov in informacij, oblikujejo svoje akcijske načrte, jih izvedejo, izmenjujejo izkušnje, informacije in primere dobrih praks sproti predstavljajo na tematskih konferencah. Aktiv 4. letnikov je za šolsko leto 2017/2018 opredelil dva ključna cilja. Za spodbujanje dijakov k samoiniciativnosti in podjetnosti ter odgovornosti do lastnih odločitev je organiziral predstavitev rokovnika in poteka poklicne mature ter obisk dogodkov, na katerih so dijaki pridobili informacije o možnostih nadaljnje karijerne poti. Pomemben kriterij za ocenjevanje pri četrtem predmetu poklicne mature je poznavanje in upoštevanje avtorskih pravic, zato je aktiv organiziral predavanje zunanjih predavateljev na to temo. Vse dejavnosti so razredniki evalvirali na tematskih razrednih urah, z vodeno diskusijo, izvedbo ankete ter individualnim spremljanjem dijakov. Aktiv je v končnem samoevalvacijskem poročilu izvedene dejavnosti ocenil na podlagi analize uspeha dijakov pri poklicni maturi.

Dvorana Vespucci

Borut Stojilkovič, OŠ Vižmarje-Brod

PRAKSE IZVAJANJA UVODNIH MOTIVACIJ, ZASNOVANIH NA RAZLIČNIH UČNIH STILIH PRI POUKU GEOGRAFIJE

Uvodna motivacija kot obvezna sestavna etapa vsake učne ure učence motivira za nadaljnje delo, pri tem pa mora izpolnjevati več različnih kriterijev: biti mora kratka, smiselna ter prilagojena individualnim interesom in značilnostim učencev. Ker je vsak učenec individuum in ima vsak določen učni stil predominanten, je posledično nujno, da se učitelj pri načrtovanju in izvedbi zaveda, da mora etape učnih ur zasnovati tako, da so prilagojene učencem z različnimi učnimi stili, in ne le lastnemu učnemu stilu ali tistim, ki so najpogostejši, ter tako pripomoči k lažjemu usvajanju ali ponavljanju vseh učencev v enaki meri. Referat povzema glavne značilnosti različnih učnih stilov po Revellu in Normanu (1997) in jih aplicira na pet primerov uvodnih motivacij pri pouku geografije v osnovni (trije) in srednji šoli (dva primera), pri čimer se ne osredotoča zgolj na vizualni in avditivni učni stil, ki sta pri pouku najpogosteje v rabi, ampak tudi na ostale: kinestetični, gustatorni in olfikatorni. Vse uvodne motivacije so bile izvedene v 5–10 minutah in vse so aktivno angažirale, pritegnile k sodelovanju in motivirale za usvajanje učne snovi, vse učence. Analize teh, z vidika učnih stilov raznovrstnih uvodnih motivacij, so pokazale, da sta motiviranost in pomnjenje učencev višja, če so uvodne motivacije načrtovane na podlagi različnih učnih stilov. Motiviranost se je odražala v sodelovanju in angažiranosti učencev, ki so bistveno aktivneje sodelovali tudi pri preostanku učnih ur, v primerjavi z urami, kjer so uvodne motivacije vedno avdio-vizualne narave ali pa jih sploh ni. O višji motiviranosti smo sklepali tudi glede na takojšnje refleksije uporabnikov. Prav tako so nekateri uporabniki v letni oceni učiteljevega dela navedli omenjene motivacije kot popestritev učnih ur ter raznovrstne možnosti uvodov uporabljali pri svojih nadaljnjih predstavitev. Večje pomnjenje pa izhaja iz tega, da so učenci pri priklicu snovi, ki je bila obravnavana v dotičnih učnih urah, porabili manj časa kot običajno, saj je pomnjenje potekalo z različnimi izkušnjami, kar se je kazalo predvsem pri ustnem ocenjevanju.

Vir: Revell, J., Norman, S., 1997. In Your Hands: NLP in ELT. London: Safire Press.

Tadeja Zupanc, OŠ Vranksko-Tabor

»BOLJE SE UČIJO SREČNI MOŽGANI« – Z AKTIVNIMI UČNIMI METODAMI DO UČINKOVITEGA UČENJA IN USTVARJANJA POZITIVNE RAZREDNE KLIME

Šola je prostor, kjer se učenci poleg izobraževalnih vsebin nenehno učijo tudi veščin za osebno rast ter sobivanja z drugimi. Pri poučevanju me vodi predvsem univerzalna resnica, da se bolje učijo srečni možgani, torej učenci s stabilnim psihofizičnim stanjem, ki so se sposobni soočiti z različnimi izzivi. V vsakdanji praksi posvečam veliko skrb ustvarjanju spodbudnega učnega okolja, ki temelji na vzajemnem spoštovanju in učinkoviti komunikaciji, z jasno zastavljenimi cilji, ki krepijo učenčeva močna področja, spodbujajo kreativnost in usmerjajo k prevzemanju odgovornosti za svoja dejanja.

V strokovnem timu, ki ga oblikujemo razredničarka, specialni pedagog ter psiholog skupaj načrtujemo in izvajamo aktivnosti preko socialnih iger, sodelovalnega učenja, pogovornih ur ter neformalnih oblik učenja, ki razvijajo pozitivno samopodobo posameznika, osmislijo vrednote razreda ter razvijajo boljše medsebojne odnose. Za optimalen razvoj vsakega posameznika je nujno potrebno tudi gibanje, zato je ena izmed prednostnih nalog šole izboljšanje učenja skozi aktivne gibalne metode, kar smo strokovni delavci spoznali preko spremljanja lastne pedagoške prakse ter samoevalvacije in izdelali akcijski načrt. S tem namenom se izobražujemo in v učni proces uvajamo več dejavnosti, ki vključujejo aktivne gibalne metode s sodelovalnim učenjem, terenskim delom, z eksperimentalnim in problemskim pristopom ter dramatizacijo. Poleg lastnega spremljanja, vrednotenja in beleženja opažanj sem ugotovitve podkrepila z izvedeno anketo med sedmošolci in osmošolci, pri kateri so ovrednotili svoje počutje in primerjali učinke klasičnega učenja z aktivnejšimi metodami. Rezultati ankete so me prepričali, da se učenci raje in več naučijo na nezaveden način z aktivnim pristopom, da je takšno učenje učinkovitejše je podkrepila tudi analiza rezultatov ocenjevanja znanja. Zaznavam tudi manj konfliktnih situacij, manj nejevolje in odpora, predvsem pa bolj nasmejane in vedre obraze. V prispevku bom predstavila nekaj primerov dobre prakse, kako opolnomočiti učenca v odnosu do učitelja, šolskega dela in vsakdanjega življenja ter nekaj aktivnih metod, ki so se izkazale za uspešne.

Leonida Zalar, OŠ heroja Janeza Hribarja

VODENJE MEDPREDMETNEGA POVEZOVANJA PRI KREIRANJU BRALNEGA DOGODKA

Medpredmetno povezovanje je zelo dragocen izziv za sodelujoče strokovne delavce šole. Možnost povezovanja pogloblja vezi, sodelovanje in pozitiven pristop k dejavnostim. Taka oblika učenja nudi učenec občutek varnosti, povezanosti in prispeva k učenčevemu ponotrnanju vrednot izobraževanja. Od učiteljev zahteva znanje, prizadevanje, voljo in veliko mero osebne angažiranosti, še zlasti, ker vemo, da so v heterogenih oddelčnih skupnostih učenci, ki prihajajo iz različnih okolij, kultur, z različnimi specifičnimi učnimi ali vedenjskimi težavami, različnimi kognitivnimi in drugimi sposobnostmi. V prispevku predstavljam primer medpredmetnega sodelovanja v 6. razredu, v katerem sem kot šolska knjižničarka prevzela vlogo koordinatorice tima sodelavk (slovenistk ter učiteljice glasbene in likovne umetnosti). Naš cilj je bil vzpostaviti inovativno učno okolje, v katerem bomo vzpodbudile ustvarjalni izziv vseh posameznikov pri ustvarjanju samostojne radijske igre, v nadaljevanju pa tudi kreiranja bralnega dogodka (predstava in srečanje z ustvarjalci radijske igre Radia Slovenija), ki bo hkrati pokazatelj naše uspešnosti. Delo sem si zastavila po korakih z načeli formativnega spremljanja. Osredotočila sem se na spremljanje naslednjih elementov: kako uspešno vodim tim sodelavk (motivacija, komunikacija, podpora, spoštljiv odnos, počutje, izmenjava idej, odgovornost, strokovnost), kako vodim skupino učencev (motivacija, njihovo vključevanje v delo, komunikacija, prilagajanje njihovim idejam), moje prilagajanje okoliščinam, usklajevanje z ostalimi skupinami, sledenje cilju, uspešnost povezovanja z gosti, njihova odzivnost in kritični pogled na naše delo. Članice tima smo se v procesu učenja (dva meseca) srečevale vsake dva tedna, pogovarjale smo se o opravljenem delu, težavah, hospitirale druga drugi, si svetovale in beležile opažanja. Po končani dejavnosti smo na podlagi svojih zapisov izvedle evalvacijski pogovor po kriterijih kritičnega prijatelja in samovrednotenja. Radijska ekipa je v svoji refleksiji izrazila navdušenje nad našim delom in učence nagradila. Tovrsten proces učenja je bil za nas velika izkušnja, ki je potrdila uspešnost mojega vodenja in oblikovala nove izzive za nadaljnja ustvarjanja.

Dvorana Amundsen

Sonja Salajko, OŠ Vide Pregarc

IZZIVI POUČEVANJA OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI ZA UČITELJA DODATNE STROKOVNE POMOČI

Učitelj dodatne strokovne pomoči mora biti odprt za spremembe, fleksibilen in ustvarjalen, da išče vedno nove, učinkovitejše poti v svoji praksi. Na ta način se odziva na različne potrebe učencev in jim pomaga na področjih, kjer so šibki ter jih podpira, kjer so močni. Prav tako lahko učitelj dodatne strokovne pomoči svetuje učitelju, kako razvijati delo v razredu za ustvarjanje učeče se skupnosti. V predstavitvi bom prikazala delavnico, v katero sem uvajala elemente formativnega spremljanja. Želim pokazati, da je mogoče redno učno snov izvesti v obliki dejavnosti, ki pri pouku pripomorejo k večji miselni aktivnosti učencev, k razvoju veščin in k večji uporabnosti znanja. Aktivnosti na delavnici in samo opazovanje je trajalo dve šolski uri. Delo sem načrtovala tako, da sem določila namene učenja, kriterije uspešnosti, pridobljene dokaze, dejavnosti, povratne informacije in samorefleksijo. Moje raziskovalno vprašanje je bilo, ali bodo učenci s posebnimi potrebami kljub različnim potrebam, zmožnostim in primanjkljajem med seboj sodelovali. Učenci so sproti zapisovali ugotovitve o svojem znanju. Analizirala sem zapise o aktivnostih učencev glede na druge ure, kjer ni bil uporabljen tak pristop. Ugotovila sem, da so se učenci prilagajali eden drugemu in da se s tem pristopom znanje posameznika izboljšuje. Opazila sem visoko motiviranost vseh posameznikov in pripravljenost pomagati drug drugemu. Tako nastane manjša učeča se skupnost v večji.

mag. **Nataša Durjava**, OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica, in dr. **Lea Šuc**, Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije – Soča

VODENJE IN PODPORA GIBALNO OVIRANIM UČENCEM PRI RAZVIJANJU PISMENOSTI V OSNOVNI ŠOLI

Z raziskavo želimo ugotoviti, kakšno je želeno in dejansko stanje na področju učenja gibalno oviranih učencev v osnovni šoli, in sicer na področju razvijanja pismenosti. Zanimajo nas mnenja in prakse, ki soustvarjajo učečo se skupnost v vodenju in podpori učencev, ter obstoječe in možno sodelovanje s strokovno ustanovo (Univerzitetnim rehabilitacijskim inštitutom Republike Slovenije – Soča), ki tovrstne učence delovno-terapevtsko obravnava. Raziskavo smo izvedli na petih osnovnih šolah v različnih slovenskih regijah. Pripravili in uporabili smo anketni vprašalnik o težavah, ki se pojavljajo pri pisanju gibalno oviranih otrok. Osredotočili smo se na naslednje težave oziroma oblike individualizacije: kje in kako ti otroci sedijo, ali imajo prilagodne stole, mize in pisala, kako držijo pisalo, ali imajo podaljšan čas pisanja in ali za beleženje uporabljajo druge načine (tablice, fotokopije). Vprašalnik so izpolnjevali svetovalni delavci ali razredniki. Izpolnjeni vprašalniki so bili kvalitativno analizirani, rezultati analize pa posredovani svetovalnim delavcem sodelujočih šol, da bi na pedagoški konferenci izsledke, po metodi kritičnega prijatelja, predstavili učiteljem. Učiteljeva pozitivna naravnost in sodelovanje z ravnateljem, ki učitelja spodbuja, soustvarita prijazno okolje za gibalno oviranega učenca. S svojo prakso pri razvijanju pismenosti ter učenju in poučevanju gibalno oviranih otrok s sistematičnim pristopom, premišljeno individualizacijo in diferenciacijo učitelj lahko naredi veliko, delovni terapevt pa ga s svojimi znanji dopolnjuje. Rezultati kažejo, da bi se šole lahko povezale s strokovno delovno-terapevtsko prakso za dobrobit in opolnomočenje gibalno oviranih učencev. Zato smo pripravili načrt izboljšav in sodelovanja za vstop delovnega terapevta v šolski prostor, ki vključuje redno sodelovanje s šolo (vodstvom, učitelji in svetovalno službo), neposredno (obiski) in posredno delo (svetovanje) ter evalvacijo. Tovrstne spremembe bi se po našem mnenju morale že pred časom zgoditi na sistemski ravni, zato z raziskavo skušamo zanje podati argumentirano pobudo.

**RAZISKOVANJE PRAKSE VODENJA,
UČENJA IN POUČEVANJA**
VIII. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju
Gradivo za udeležence

Dvorana Scott

Lidija Grmek Zupanc, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola

SODELOVANJE V PROGRAMU ESHA JOB SHADOWING KOT PRIMER MEDNARODNEGA KOMUNICIRANJA ZA RAZISKOVANJE PRAKSE VKLJUČEVANJA TUJCEV NA NORVEŠKEM

Društvo Ravnatelj nas je obvestilo o možnostih sodelovanja v programu ESHA Job shadowing. Po prijavi so izbrali mojo »senco« in me povezali z norveško pedagoško vodjo ene izmed enot v velikem šolskem centru v Bergnu na Norveškem (Årstad Videregående skole). Nato sva določili datume izmenjav in pripravili strokovni program vsaka za svojo »senco«. Poudarki v programu so bili na razvojnem delu šole, na inovacijah v šoli in na veščinah za 21. stoletje, izmenjavi pa sta bili izvedeni v maju in juniju 2018. Že prvi dan izmenjave sem izvedela, da so edina šola v Bergnu, kjer imajo »introduction class«, enoletno pripravljalnico za manjšinske jezikovne skupine, da se v tem času naučijo čim več norveščine in se vključijo v norveški način življenja (priseljenci iz Poljske, Srbije, Tajske, Sirije, Somalije ...). Šele naslednje leto dijaki tujci začnejo z rednim šolanjem. Imajo tri takšne razrede, v katere je vključenih sedemdeset dijakov iz različnih delov sveta. V Bergnu in celo na Norveškem so znani po tem, da z njimi delajo zelo dobro, kar ni enostavno, in da jih dokaj uspešno vključujejo v družbo. Prispevek je interpretativna raziskava z opisovanjem primerov, ki jih delno lahko uporabimo za dijake/študente s statusom tujca, ker sistemsko tega v Sloveniji nimamo urejenega na tak način. Informacije so bile zbrane z opazovanjem in z intervjuji z učitelji. V uvajalnih razredih načenjajo teme, kot so identiteta, težave z jezikom in težave s prijatelji, npr. razpravljajo o temi, ali lahko starši zavračajo mojega prijatelja, fanta ali dekle. Kolikor je mogoče, nad njimi bedijo na treh področjih, to so negativna socialna kontrola – naredijo vse, da bi se dijaki počutili dovolj svobodne, prezgodnje poroke, kot tretje pa pri dekletih predvsem iz Sudana obstaja resna nevarnost, da jih med počitnicami, ko se vrnejo domov, obrežejo (žensko genitalno pohabljenje).

Sebastjan Kruh, Šolski center Novo mesto, Srednja strojna šola

SODELOVALNO UČENJE – USPEŠNA POT DO POKLICA

Prispevek predstavlja poizkus različne izvedbe učnega procesa pri predmetu Materiali in obdelave v poklicu v oddelku triindvajsetih orodjarjev in oddelku petindvajsetih avtoserviserjev. V oddelku avtoserviserjev sem vodil učni proces s pomočjo sodelovalnega učenja, pri orodjarjih pa s klasično frontalno razlago in razpravo. Med avtoserviserje sem razdelil učno gradivo, ki so ga sami preučili doma. Naslednjič sem dijakom razdelil različna vprašanja v zvezi z izhodiščno temo: polimerni materiali, kovine, nekovine, postopki odrezovanja. Dijake sem predhodno, glede na njihovo znanje pri predmetu, razdelil v t. i. ekspertne skupine. Vse skupine so dobile enako gradivo, različna vprašanja, vse skupine pa so pripravile tudi predstavitev v skupini. Ko so dijaki nalogo opravili v ekspertnih skupinah, so se vrnili v matično skupino, kjer je vsak posameznik poročal o svojih ugotovitvah. Največkrat sem izbral

možnost, da so odgovore predstavili ob plakatu. Na ta načinom so vsi učenci seznanjeni z vsem gradivom, ki jim je bilo posredovano. Orodjarjem sem snov predstavil na klasičen način, in sicer tako da so si snov zapisovali, prepisovali in prerisovali. Med spremljanjem dijakov (orodjarjev) v učilnici, da bi ugotovil njihov napredek, sem opazil, da dva dijaka snovi nista prepisala, štirje so risbe prerisali površno, trije so zapiske naredili nerazumljivo. Trije dijaki so se med poslušanjem razlage dolgočasili, saj niso bili aktivno vpeti v učni proces. V oddelku avtoserviserjev sem ugotovil, da je bilo delo v skupinah zelo uspešno, risbe so bile narisane natančno, razumljivo, dijaki so snov razumeli. Med opazovanjem teh dijakov sem opazil tudi, da so popolnoma vsi dijaki aktivno sodelovali pri izdelavi naloge, vsak je moral za uspešno opravljeno nalogo prispevati svoj delček znanja. Vsi dijaki preko sodelovanja, premisleka, odkrivanja in reševanja naloge aktivno nadgrajujejo svoje znanje ter razvijajo komunikacijske, sodelovalne in socialne veščine. Takšno učenje je učenje, ki spodbuja večjo aktivnost učencev, timsko delo, pozitivno psihosocialno klimo v razredu, motivacijo in veselje do učenja.

Julijana Bekš, Srednja zdravstvena šola Ljubljana

SODELOVALNO VODENJE, UČENJE IN POUČEVANJE PRVE POMOČI NA TREH NIVOJIH

Vizija Srednje zdravstvene šole Ljubljana je izobraziti in vzgojiti zdravstvene delavce, ki bodo dobri strokovnjaki, a hkrati čuteči in sočutni. Naš poklic zahteva veliko mero sodelovanja na vseh ravneh, med seboj, v ustanovah in izven njih. V učni proces učenja prve pomoči smo vpeljali več ravni sodelovanja: dijak in učitelj mentor, dijak in dijak, skupina dijakov in učiteljev ter zunanja interesna skupina. Vodenje in učenje je potekalo v smeri iz učno-vzgojne ustanove navzven, v širše okolje. V heterogenih skupinah so sodelovali dijaki iz različnih letnikov, kjer so dijaki višjih letnikov, ki so že pridobili znanja prve pomoči, pri rednih urah pouka in prostovoljnih dodatnih treningih veščin prve pomoči posredovali svoje znanje dijakom nižjih letnikov. Vzpostavili smo sodelovanje s podjetjem Drogeriemarkt, v katerem so zaposleni izrazili željo po tovrstnih učnih urah. Učne ure, ki so jih vodili dijaki iz različnih letnikov skupaj z učitelji, so potekale kot delavnice, na katerih smo ob konkretnih učnih situacijah prenašali temeljna znanja prve pomoči, ki jih dijaki sicer usvajajo tudi pri rednem pouku. Vsi sodelujoči, šest učiteljev in osemnajst dijakov, so izpolnili ankete, ki so pokazale, da so bili zastavljeni cilji doseženi. Zaposleni iz Drogeriemarkta so obnovili in usvojili temeljna znanja prve pomoči, kar smo potrdili s preverjanjem znanja po končanih delavnicah. Dijaki so dobili nova znanja, naučili so se sodelovati med seboj in z učiteljem mentorjem, samostojno voditi učne situacije in nastopati v širši javnosti. Poleg tega jim je projekt prinesel samozavest, saj so se počutili zelo pomembne in v njih se je utrdilo prepričanje, da se izobražujejo za plemenit poklic. Učitelji ugotavljajo, da so bile učne situacije podane izvirno, ustvarjalno in bolj sproščeno kot sicer. Dijaki so bili izvirni in odgovorni pri posredovanju znanja drugim in vidijo priložnosti vključevati dijake tudi v druge oblike poučevanja.

Dvorana Cook

Emma Kozar, Ekonomska šola Ljubljana

RAZISKOVANJE PRAKSE VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA NA RAVNI ŠOLE

Predstavljeno je raziskovanje prakse z namenom izboljšanja procesa učenja in poučevanja na Ekonomski šoli Ljubljana. Uvedli smo prakso, da učitelji sami evalvirajo pouk s pomočjo anketnega vprašalnika in nato pridobljene podatke analizirajo. Do tega so nas pripeljale ugotovitve, da anketiranje vseh dijakov, ki so ocenjevali vsakega učitelja, ki jih poučuje, in analiza rezultatov niso prinesli zelenih sprememb oziroma izboljšav. Ugotovitve analize učitelji posredujejo ravnateljici. Zbiranje podatkov poteka z anketo. Podatki so zbrani z anketiranjem dijakov, ki ga izvede vsak učitelj, po analizi pa pripravi poročilo, ki ga posreduje ravnateljici. Prispevek predstavlja postopek analize, ki jo opravi ravnateljica. Za samoevalvacijo smo uporabili vprašalnik za učitelja. Vsi učitelji dobijo konec maja navodila, naj izvedejo samoevalvacijo, in sicer obvezno v enem oddelku. Priporočeno je, da v oddelku, kjer so dijaki pri njihovem predmetu najmanj uspešni, lahko pa izvedejo samoevalvacijo tudi v več oddelkih. Po anketiranju učitelji naredijo analizo in ravnateljici pošljejo poročilo na vnaprej pripravljenem obrazcu. Ugotavljamo, da je samoevalvacija primernejša za učitelje, saj dobijo od dijakov povratne informacije o njihovem delu, prav tako gre za udejanjanje sprememb iz preteklega leta in tudi za razmislek, kaj bodo naslednje leto izboljšali, naredili drugače. Podatki, zbrani z anketo, se obravnavajo individualno. Analiza poteka tudi na ravni šole. Ravnateljica analizira poročila učiteljev in ugotovi, katero področje učitelji navajajo kot najbolj močno, koliko učiteljev navaja, da bodo kaj izboljšali. Glede na zbrana poročila v zadnjih dveh letih ravnateljica ugotavlja, da samoevalvacija učiteljev pozitivno vpliva na njihovo delo, in sicer v smislu uvajanja sprememb (npr. sodobnih metod dela pri pouku, timskega poučevanja, medpredmetnega povezovanja ...) in izražanja potreb po dodatnem strokovnem usposabljanju. Prav tako analiza samoevalvacijskih poročil, ki jih oddajo učitelji, pomaga pri načrtovanju skupnih usposabljanj in izobraževanj za ves učiteljski zbor, ki so predvideni v letnem delovnem načrtu. Postopek analize ravnateljico vodi k izboljšanju vodenja, saj ji omogoča vpogled v močna in šibka področja učiteljev in načrtovanje strokovnih usposabljanj na ravni šole, kot tudi individualnih priporočil učiteljem. Prispevek predstavlja proces kako poteka raziskovanje prakse učenja in poučevanja na ravni šole.

mag. **Lidija Goljat Prelogar**, Šolski center Kranj, Strokovna gimnazija

RAZISKOVANJE AKTIVNOSTI USMERJENIH V RAZVIJANJE KOMPETENCE PODJETNOSTI IN SPODBUJANJA INOVATIVNIH METODE DELA Z DIJAKI

V prispevku predstavljamo analizo stanja aktivnosti, ki spodbujajo izboljšanje procesa učenja in poučevanja skladno z razvojnimi prioritetami šole. Predmet preučevanja je manjša gimnazija z dvajsetčlanskim učiteljskim zborom in približno sto dvajset dijakov. Raziskava je bila osredotočena na aktivnosti, ki so usmerjene v razvijanje kompetence podjetnosti dijakov ter hkrati spodbujajo drugačen način dela z dijaki. Analiza je bila opravljena v prvi vrsti s pregledom šolske dokumentacije, in sicer pedagoškega poročila in letnih delovnih načrtov šole ter zapisnikov strokovnih aktivov in pedagoških konferenc v zadnjem

koledarskem letu. Poleg tega pa raziskava vključuje tudi opazovanje strokovne razprave v aktivih. Ugotovitve tako izhajajo iz kvalitativne analize podatkov, in sicer pregleda šolske dokumentacije, kot tudi iz zapisov opazovanja strokovne razprave v aktivih o načrtovanju in evalvaciji aktivnosti, ki razvijajo kompetenco podjetnosti in inovativne metode vodenja procesa učenja dijakov. Ugotovitve kažejo, da so aktivnosti na šoli bile usmerjene v razvijanje kompetence podjetnosti in spodbujanje inovativnih metod dela z dijaki, in sicer v okviru dejavnosti v sklopu projekta na temo podjetnosti, kjer bile v pouk vključene posamezne aktivnosti s t. i. različnimi »izzivi« za dijake, v kar je bilo vpletenega precej medpredmetnega sodelovanja. Poleg tega pa so drugačne metode dela dijake spodbujale k ustvarjalnosti, inovativnemu razmišljanju, sodelovanju in timske delu. Pri spodbujanju inovativnih oblik in metod dela z dijaki ugotovitve tudi kažejo, da je bilo že v preteklem šolskem letu v učiteljskem zboru prisotno veliko sodelovanja pri načrtovanju izvajanja projektnih oblik dela, ki veljajo za novo obliko dela z dijaki. Z novim šolskim letom pa se je šola vključila v nov projekt, ki spodbuja razvoj inovativnih učnih okolij, podprtih z IKT tehnologijo, kar tudi kaže na nadaljevanje spodbujanja inovativnih metod dela z dijaki. Na podlagi razpoložljivih podatkov ni bilo mogoče bolj podrobno raziskati vloge in aktivnosti dijakov. Bolj podrobno pa je bilo mogoče raziskati prakso učiteljev pri njihovem delu v aktivih in projektnih timih.

Alojzij Kokalj, Šolski center Škofja Loka, Medpodjetniški izobraževalni center

UČNI IZDELOVALNI LABORATORIJ (UIL) – PROSTOR POVEZOVANJA IN KREATIVNOSTI UČEČE SE SKUPNOSTI

V letu 2018 je v Šolskem centru Škofja potekala intenzivna faza realizacije projekta vzpostavitve Učnega izdelovalnega laboratorija (v nadaljevanju: UIL). Temeljno poslanstvo UIL je ustvarjanje odprtega prostora, podprtega s sodobnimi tehnologijami, v katerem posamezniki, podjetja ali druge zainteresirane skupine lahko uresničujejo svoje raziskovalne, inventivne ali podjetniške zamisli. V prispevku predstavljam prakso vodenja vzpostavitve in pričetka delovanja UIL ter posledično ustvarjanje učeče se skupnosti. Najprej bom opredelil način vodenja skupine strokovnjakov izobraževalne institucije in njihovo vlogo v projektu. V naslednjem koraku bom predstavil vključevanje zunanjih partnerjev (strokovnjakov iz podjetij, akademsko-raziskovalne sfere, gospodarskih združenj, razvojnih agencij ...) in način njihovega vključevanja v učečo se skupnost, potrebno za realizacijo projekta. Sledi opredelitev rezultatov v obliki novih izobraževalnih programov in ustvarjene platforme za učenje in poučevanje novih skupin ali posameznikov. Značilnost tako nastale učeče se skupnosti za vse deležnike pomeni nov izziv in motivacijo. Deljenje znanja in primerov dobrih praks pomeni več raziskovanja in praktično-uporabnega znanja ter sočasno višjo kakovost usvojenega znanja z merljivimi rezultati. Obravnavana tehnična področja so predvsem energetska učinkovitost in testiranja v okviru laboratorija za energetiko, uvajanje digitalizacije in tehnologij I4.0 na področju strojništva in lesarstva, testiranja tehnologije veriženja blokov, razvijanje podjetniških idej mladih in razvoj skupnosti »makerjev« v lokalnem, regionalnem in mednarodnem okolju. Metoda raziskovanja vodenja, učenja in poučevanja je v danem primeru neposreden eksperimentalni pristop, ki temelji na parcialnem sodelovanju z nekaterimi deležniki v preteklosti. Kazalnike uspešnosti opredeljujem predvsem s primerjavo števila aktivnosti in partnerjev ob začetku in po zaključeni implementaciji naprav in opreme, primerjavo števila aktivno vključenih strokovnjakov v projektno delo pred in po zagonu UIL ter analizo realiziranih dijaških projektov v sodelovanju s podjetji. Pomemben kazalnik ustreznosti pristopa je tudi vključevanje v mednarodne projekte in ocena primerjave UIL s podobnimi skupnostmi v Sloveniji in tujini. Način vodenja, učenja in poučevanja v UIL predstavlja vzpostavitev »krožne učeče se skupnosti« v praksi.

Dvorana Da Gama

Nina Grum, OŠ Karla Destovnika-Kajuha Ljubljana

DIFERENCIACIJA IN INDIVIDUALIZACIJA PRI NEOBVEZNEM IZBIRNEM PREDMETU NEMŠČINA

Referat obravnava raziskovanje vpliva novosti pri neobveznem izbirnem predmetu nemščina, ki ga zaradi zakonsko predpisanih normativov obiskujejo učenci različnih generacij in različnega predznanja. Izvedla sem akcijsko raziskavo z namenom povečati kakovost pouka. V raziskavi sem uporabila kvantitativne in kvalitativne metode raziskovanja. Vzorec je obsegal 16 učencev. Moj cilj je bil odpraviti zadržanost pri govornem sporočanju in pospešiti napredovanje vsakega posameznika. Akcijska raziskava je trajala od septembra 2018 do januarja 2019. Sestavljena je bila iz več krajših, ponavljajočih se akcijskih korakov (načrtovanje, delovanje-akcija, zbiranje in analiza podatkov ter refleksija-evalvacija). Zaradi različnega predznanja in razlik v starosti sem se odločila, da je napočil čas, da temeljito raziščem, kakšna je dejanska situacija. S pomočjo skrbno pripravljene preizkusa znanja sem pridobila informacije, ki so mi omogočile vpogled v predznanje učencev. Sledila je analiza preizkusa. Uvedla sem stalno medsebojno pomoč po parih in skupinah. Z evalvacijo sem ugotovila, da se je znanje učencev izboljšalo, njihova pasivnost pri pouku je bila manjša, kljub temu pa je bila aktivnost nekaterih članov v skupini še vedno majhna. Vse to sem si beležila na opazovalni list. Zaradi nastale dinamike v skupini sem s pomočjo vprašalnika ugotavljala, kakšne so potrebe in želje učencev samih. Na podlagi zbranih podatkov sem uvedla »montessori kotičke« za individualno delo. Sledila je ponovna evalvacija in ugotovila sem, da so učenci postali bolj aktivni in da je vzdušje boljše. V sami raziskavi sem uporabila preizkus znanja, vprašalnik in opazovalni formular. Sledila sem načrtu, ki sem si ga zastavila, in analizirala gradivo, ki sem ga pridobila v procesu svojega raziskovanja. Odkrila sem vzorec, in sicer da učenci ob uvedbi novih aktivnosti, večji diferenciaciji in individualizaciji hitreje spregovorijo in razširijo svoje besedišče. Moje ugotovitve si kljub pozitivnim rezultatom ne bi upala posplošiti, raziskujem in pripravljam pa gradivo in novosti, s katerimi mislim v naslednjih letih pouk poglobiti in nadgraditi.

Doris Ficko in **Maja Mencigar**, OŠ Benedikt

NEMIREN SEM, KAKO NAJ SPREMLJAM POUK?

Strokovni delavci v Osnovni šoli Benedikt v zadnjih letih opažamo, da so pri učencih prisotne vedno večje čustvene napetosti, ki jih učenci sproščajo na neprimerne načine in ki ob storilnostni učni situaciji prinašajo slabo počutje in veliko stresnih situacij. Učiteljica 3. razreda in šolska svetovalna delavka sva skupaj pripravili načrt vodenja razreda, ki vključuje široko paleto različnih osebnosti (kar je vsekakor draž za razvijanje dobrega in kvalitetnega pouka), pri čemer nama je bilo v prvi vrsti pomembno, da se učenci med poukom ne sprehajajo po razredu in da zmorejo prisluhniti in upoštevati drug drugega. Z različnimi pedagoškimi tehnikami in metodami dela vnašava v učno-vzgojni proces dejavnosti, s katerimi poskušava izboljšati medvrstniške odnose, čustvovanje in z različnimi oblikami dela dvigniti raven pozornosti in koncentracije. Prav zaradi tega smo v letošnjem letu sestavili tim, ki načrtuje, vodi in evalvira predvsem vzgojni vidik delovanja v razredu. V timu sodelujemo razredničarka, šolska svetovalna služba, učiteljica tujega jezika, učitelj podaljšanega bivanja in vodstvo šole.

Razredničarka z jasno postavljenimi sprotnimi mesečnimi dogovori sama zbere podatke in beleži izboljšanje upoštevanja razrednih pravil. Skupaj z učenci jih analizira, informacije pa prenese tudi šolski svetovalni službi. Večina učencev upošteva nova dogovorjena šolska pravila, vendar zaenkrat le ob doslednem opominjanju. Šolska svetovalna služba z nekaterimi učenci izvaja vodene vzgojne dejavnosti, bodisi na razrednih ali individualnih urah. V vodenje in spremljanje razreda smo vključili tudi Zavod za šolstvo, enota Maribor predvsem z vidika spremljanja neposrednega učnega procesa in posvetovalnega dela. Svetovalka Zavoda za šolstvo opazuje vedenje učencev v razredu ter nato pri analizi dejavnosti predlaga izboljšave vodenja razreda. Vloga tima je osmišljena predvsem iz vidika, da z distribuiraanim vodenjem vzgojno usmerjamo razred, nato pa drug drugemu predstavimo ustrezne pozitivne učinke načrtovanih akcij. Pri tem nam je pomembno, da ima vsak član tima svojo vlogo pri vodenju dejavnosti, ki jo nato pri mesečnih sestankih tudi predstavi.

dr. **Majda Cencič**, Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem

ČERI EVALVACIJSKIH RAZISKAV

V množici različnih vrst pedagoških raziskav se usmerjamo le na evalvacijske raziskave, ki imajo vse značilnosti pedagoških raziskav. Glede na uporabljeno metodologijo so evalvacijske raziskave lahko kvalitativne, kvantitativne ali kombinirane; glede na to, kdo je v vlogi evalvatorja jih delimo na notranje evalvacije (samoevalvacije) in na zunanje (eksterne) evalvacije; glede na čas izvajanja evalvacije na formativne (sprotne), ki potekajo stalno ter na sumativne ali končne evalvacijske raziskave; in podobne delitve evalvacijskih raziskav. Izhodišče za predstavljeno temo je strokovna literatura s področja pedagoškega raziskovanja, pa tudi evalvacijske raziskave, pri katerih smo sodelovali. Namen prispevka pa je predvsem izpostaviti nekatere kritične točke ali čeri, kot smo jih poimenovali, saj evalvacijske raziskave predstavljamo z že večkrat uporabljenimi metaforo ledeno goro. Poudariti želimo, da se zaradi različnih razlogov pogosto usmerjamo le na končno stopnjo evalvacijskih in drugih pedagoških raziskav, to je na rezultate, ki jih pojmujejo kot vidni del ledene gore. Pri tem se strinjamo s strokovnjaki s področja pedagoškega raziskovanja, da so vse stopnje raziskovanja ključne pri presojanju rezultatov. Zato bomo izpostavili namen in cilje, vzorec ali vključene osebe, pripomočke za zbiranje podatkov, proces zbiranja podatkov, različne načine obdelave podatkov, razlago rezultatov ter predstavljanje rezultatov. Pri vsaki izmed navedenih stopenj bomo predstavili nekatere kritične točke. Izpostavljeni primeri kritičnih točk naj bi vplivali na pogled od vrha ali vidnega dela, v katerega se predvsem usmerjamo pri evalvacijskih raziskavah, na njen obsežnejši del ali na ostale stopnje evalvacijskih raziskav. Izpostavljene kritične točke, ki jih predstavljamo na primeru evalvacijskih raziskav, lahko prenesemo tudi na vse ostale vrste pedagoških raziskav (npr. na akcijske, kvantitativne ali kvalitativne študije primera, eksperimentalne raziskave ipd.).

PREDSTAVITEV REFERATOV 3,

sreda, 3. april 2019, 11.30–12.30

Dvorana Colombo

Veronika Kotnik, Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola

POKLICNA MATURA V ŠTEVILKAH – POT DO IZBOLJŠAV POUKA

Državni izpitni center (RIC) je pripravil program, poimenovan Orodje za analizo izkazanega znanja ob zaključku srednje šole, s katerim lahko primerjamo posamezne roke mature in izdelamo različne analize: splošnega učnega uspeha v zadnjem letniku in na maturi, uspeha pri posameznem predmetu po ocenah, uspeha po odstotnih točkah, uspeha pri posameznih delih izpita. Analize (po)kažejo, kje so šibka področja dijakov. Učitelji naše šole uvajajo dodatne metode za izboljšanje dela, uvajajo novo tehnologijo, nove oblike učenja (projekti, raziskovalne naloge, praktično delo ipd.), delajo individualno ali timsko (z manjšimi skupinami dijakov). Sama analize izdelujem z namenom, da bi prikazala rezultate po opravljeni maturi in napredek v primerjavi s prejšnjimi leti, rezultate pa nato primerjam s podobnimi šolami. Analize kažejo na konkretna odstopanja od državnega povprečja. Rezultati naših dijakov so vsako leto boljši, splošni uspeh v zadnjih petih letih ostaja nad petindevetdesetih odstotkih, naši dijaki uspešno opravljajo tudi peti predmet. Slovenščina je predmet, pri katerem dijaki na maturi dosegajo najnižji uspeh, povprečna ocena je 3,66. Ugotavljamo, da so dijaki šibki pri pisnem delu izpita, predvsem pri reševanju nalog druge pole, povprečno dosegajo manj kot polovico možnih točk. Dijaki slabo interpretirajo odlomek, njihove utemeljitve so povprečne, ne znajo argumentirati, največ težav se pokaže pri zaključnem delu interpretacije, ko morajo problem aktualizirati. Temu zato posvečam več pozornosti, dijake z različnimi metodami (branje odlomkov, ekranizacija literarnih del, razgovor, debata, »brain storming«) pripravljam na to, da znajo ustno in pisno izraziti svoje mnenje, ga argumentirati in povezati s primeri iz vsakdanjega življenja. V letošnjem letu že izvajamo dodatne ure matematike, prav tako informatike in mehanike, predmeta splošne mature, za katera je največ zanimanja. Pri teh urah so oblike dela predvsem individualizirane, dijaki veliko delajo samostojno ali timsko. Učitelji lahko izvajajo različne metode dela, saj imajo veliko podporo v IKT (interaktivne table, tablice, e-gradiva, e-portali, računalniški programi za načrtovanje ipd.). Individualne priprave izvajamo tudi z dijaki s posebnimi potrebami.

Lovro Dretnik, Gimnazija Moste

RAZISKOVANJE NAPREDKA DIJAKOV PRI MATEMATIKI

Matematika je povsod okoli nas, česar se mnogo ljudi ne zavedajo. Prisotna je v stroki, v vsakdanjem življenju, pri logičnem razmišljanju itd. Je znanost in je umetnost, je rezultat radovednosti in ustvarjalnosti človeškega uma. Ker je eden od temeljnih splošno-izobraževalnih predmetov na gimnaziji, je pomembno, da se učitelji tega zavedamo in svoj poklic poučevanja udejanjamo v pravem pomenu besede. To počnemo z razvijanjem matematičnega mišljenja, spoznavanjem zgradbe matematičnih teorij, osnovnih standardov matematičnega sklepanja, prepoznavanjem vprašanj, na katera matematika lah-

ko ponudi odgovore itd. V teh splošnih ciljih/kompetencah se program gimnazije bistveno razlikuje od drugih srednješolskih programov. Na lastnem primeru bom ponazoril spremljanje napredka dijakov pri matematiki od vpisa na našo gimnazijo do mature. Vstopni podatki dijakov so ocene pri matematiki v zadnjih treh razredih osnovne šole in odstotki na nacionalnem preverjanju znanja pri matematiki. Med šolanjem na gimnaziji pridobijo dijaki ogromno ocen, ki jih združimo v zaključene ocene v posameznem letniku, na koncu pa vsakemu dijaku pripišemo še rezultat na splošni maturi. Te podatke lahko primerjamo z vstopnimi podatki in podamo določene ugotovitve, korelacije. Na primeru lastne prakse bom ponazoril tudi dejavnosti, ki so pri pouku matematike pripomogle k večji miselni aktivnosti dijakov in posledično k boljšim rezultatom oz. izstopnim podatkom. Dejavnosti, ki jih bom predstavil na predavanju, dijake motivirajo in jim dajo zagon za boljše delo. V nadaljevanju bom spregovoril tudi o dvakratnem anketiranju dijakov v posameznem letniku, kjer lahko dijaki izrazijo svoje mnenje in želje, posledično pa s tem pripomorejo k boljšemu poučevanju, učenju in boljšim odnosom pri matematiki v času šolanja na naši šoli. Rezultati so presenetljivi in tudi zame motivacijski.

Eva Zule, Ekonomska šola Ljubljana

VLOGA TIMA ZA KAKOVOST PRI RAZISKOVANJU LASTNE PRAKSE UČITELJEV ZA UVAJANJE IZBOLJŠAV

Prispevek predstavlja konkretne primere raziskovanja lastne prakse učiteljev pri vodenju procesa učenja in poučevanja ter del ugotovitev iz samoevalvacije. Tim za kakovost si skupaj z vodstvom šole prizadeva razvijati orodja, ki so učiteljem v pomoč pri raziskovanju in evalviranju lastne prakse ter pri načrtovanju in vnašanju izboljšav vanjo. Predstavljamo organiziranost in vlogo tima za kakovost pri sodelovanju z učitelji v procesu raziskovanja prakse učiteljev pri pouku in drugih dejavnosti. V prispevku sta predstavljena vprašalnika za samoevalvacijo za učitelje in dijake. Leta spremljamo vprašalnike različnih avtorjev, jih spreminjamo, dopolnjujemo, prilagajamo glede na potrebe na šole, prav tako spremljamo dobre prakse drugih šol in vse kar se nam zdi dobro, uporabno, vključujemo v vprašalnike. Anketni vprašalnik za dijake vključuje trditve o kakovostnem pouku. Dijaki imajo možnost oceniti delo učiteljev, na koncu vprašalnika pa lahko tudi opisno izrazijo svoje zadovoljstvo oziroma nezadovoljstvo s poukom pri posameznem učitelju. Predstavljen je pristop analize na podlagi podatkov, zbranih z odprtimi vprašanji dijakom, ki jih učitelj analizira sam. Namen samoevalvacije za učitelje je predvsem izboljševanje lastnega dela, zato so povratne informacije, ki jih s tem vprašalnikom dobijo, v prvi vrsti namenjene učiteljem samim. Predstavljamo, kako učitelji na podlagi povratnih informacij dijakov naredijo analizo in prilagajajo ter izboljšujejo pouk, kar posledično vodi v boljši učni uspeh dijakov. Tim za kakovost sodeluje z učitelji preko strokovnih razprav. Ugotovitve slednjih so osnova za skupne usmeritve izboljšav na ravni šole. Ob koncu šolskega leta tim za kakovost izvede raziskavo o kakovosti (šolska klima, medosebni odnosi, ocenjevanje, varnost ...), v kateri se anketira vse dijake naše šole. Rezultati so v samoevalvacijskem poročilu predstavljeni tudi učiteljskemu zboru. V prispevku je s primeri predstavljeno nadaljnje načrtovanje na podlagi ugotovitev samoevalvacije. Prav tako opredeljujemo konkretne primere opustitve manj učinkovitih praks in ohranjanja uporabnih praks (evalvacije športnega dne, delovne prakse, ekskurzije), ki so posledica tako strokovnih razprav s strokovnimi delavci na podlagi analiz tima za kakovost in učiteljev ter evalvacije preteklih izvedb.

Dvorana Vespucci

Aleksandra Bohinc Lipovec, Vrtec Tržič

OTROCI KOT SOUDELEŽENCI OBLIKOVANJA AKTIVNEGA UČNEGA OKOLJA PO METODOLOGIJI KORAK ZA KORAKOM

Predstavila bom ugotovitve raziskave, kako smo z vpeljevanjem metodologije korak za korakom v našem vrtcu izboljšali učno okolje ter učenje samo. Z novim šolskim letom je skupina sedemnajstih otrok v starosti od dveh do štirih let prišla v igralnico z že tvorjenimi kotički. V obdobju prvih dveh mesecev sva strokovni delavki opazovali in dokumentirali dogajanje v oddelku. S ciljem otroke spodbuditi h kompleksnejši igri, boljši medsebojni interakciji in razvoju socialnih veščin, sodelovanju, raziskovanju in eksperimentiranju oziroma aktivnemu učenju sva izpraznili sobo in z aktivno vlogo otrok pristopili k izdelavi načrta in oblikovanju različnih kotičkov, ki bodo predstavljali novo, pozitivno učno okolje. Otroci so odločali o postavitvi pohištva, izbiri didaktičnega materiala ter poimenovanju kotičkov. Tako se je postopno prazna soba spremenila v igralnico, s čimer se je začelo drugo opazovalno obdobje. Glede na interes otrok so se kotički spreminjali s projekti, ki smo jih izvajali, ti pa so vsebovali primeren didaktični material, ki se je menjal v skladu z novimi interesi in usvojeno stopnjo znanja. Pomembno je, da ta spodbuja razvoj sposobnosti z vseh področij dejavnosti, tako da je bil vsak otrok vsaj uspešen vsaj na enem področju. Razvoj se kaže tako, da se otroci, ki so vključeni v proces oblikovanja kotičkov in so njihove želje upoštevane, v vrtcu počutijo bolj varno in sproščeno, občutijo pripadnost ter so slišani v procesu sprejemanja odločitev. Tovrstni izsledki so mogoči z uporabo pedagoške dokumentacije, torej rezultatov dokumentiranja dela, obnašanja, idej in izjav otrok v obliki fotografij in zapisov. Primerjava akciogramov iz obeh obdobjev pokaže kasneje več medsebojnih interakcij, otroci so bili tudi časovno dlje zaposleni z dejavnostmi, ki so jih sami predlagali in v katerih so svoje znanje uporabljali na način, ki se jim je zdel smiseln. Odlične rezultate smo dosegli, ker so bili otroci glavni načrtovalci tovrstnega procesa ter opolnomočeni za sprejemanje odločitev o lastnem učenju.

Ana Kržan, Vrtec Mavrica Brežice

MERJENJE UČINKOVITOSTI RAZVOJA STROKOVNIH TIMOV V ŠOLSKEM LETU 2017/2018 V VRTCU MAVRICA BREŽICE

V Vrtcu Mavrica Brežice, kjer sem zaposlena kot vzgojiteljica, je timsko delo zelo napredovalo. Zaposleni smo ga ob usmeritvah in spremljavi vodstvenega tima vpeljali v svoje delo in tako je zadnje leto postalo naša rutina. Že drugo šolsko leto strokovni delavci v okviru devetih strokovnih timov sledimo prednostni nalogi vrtca s ciljema razvijati timsko delo skozi kurikularno področje gibanje in posodabljati svojo prakso. Razvoj in učinkovitost strokovnega tima v našem vrtcu preverjamo z različnimi orodji za merjenje učinkovitosti tima. Da je delo v timu čim bolj kakovostno, ga je potrebno ves čas spremljati. Že pred začetkom delovanja tima smo vsi člani izpolnili analizo osebne pripravljenosti za sodelovanje v timu. Med letom smo kakovost dela preverili z vprašalnikom za sprotno merjenje zaznavanja učinkovitosti tima in s polletno evalvacijo tima. Ob koncu šolskega leta pa je sledila še letna ocena delovanja tima in reševanje vprašalnika za končno evalvacijo timskega dela (in nov začetek). Delo v timu ima veli-

ko prednosti pred samostojnim delom, predvsem ker poveča povezanost med zaposlenimi. To pa se ni pokazalo le pri dobro opravljenem delu, ki ga soustvarjamo, temveč tudi pri rezultatih evalvacijskega vprašalnika o delovanju tima. V prispevku se bomo bolj kot na vsebino osredotočili na samo delovanje tima v preteklem šolskem letu. Predstavili bomo rezultate merjenja učinkovitosti in razvoja našega tima: kakšen je bil začetek, kako smo se lotili naloge, si razdelili vloge in kako smo pri delu med seboj sodelovali.

Mateja Jerina Gubanc, Vrtec Vodmat

VODENJE IN UČENJE OTROK S TEŽAVAMI VIDNEGA ZAZNAVANJA

Vzgojitelj v bolnišnici prihaja v interakcijo z otrokom v okolju, ki je za otroka zaradi različnih bolezenskih stanj in strahu pred neznanim lahko zelo neprijetno. Da bo otrok doživel bolnišnično okolje pozitivno, je zelo pomembno, da vsi deležniki v procesu zdravljenja delajo v smeri kakovostnega in celostnega pristopa, ki je prilagojen razvojni stopnji otroka. Na Očesni kliniki v Ljubljani kot vzgojiteljica Vrta Vodmat v timskem sodelovanju z zdravstvenim osebjem vpeljujem inovativne prakse učenja, ki spodbujajo aktivnost vsakega otroka. Z rezultati akcijskega raziskovanja smo ugotovili, da kontrastni črno-beli vzorci spodbujajo vidno funkcijo zaznavanja slabovidnih otrok. V procesu zdravljenja je otrok vključen v igralne dejavnosti, ki jih pripravlja vzgojitelj in s katerimi slednji načrtno opazuje otroka. Prostore bivanja smo opremili s kontrastnimi vzorci in popestrili izbor didaktičnega materiala. Zanimalo nas je, kako se otrok osredotoči na predmet, kaj mu vzbudi pozornost, ali je pomembna velikost vzorca ali vzorec sam, kateri vzorec je najbolj stimulativen, položaj vzorca v prostoru, vpliv vzorca na koordinirano gibanje. Pri analizi otrokovega odziva sem pripravila igralne situacije z enakimi predmeti, pri katerih je en vključeval kontrastni vzorec, drugi pa ne. Proces spremljave vidnega zaznavanja smo izvedli pred in po zdravstvenem posegu. Oblikovali smo opazovalni list z elementi odzivnosti otroka. V obdobju triletnega spremljanja otrok v starostnem intervalu od petega meseca do sedem let, je bilo v analizo vključenih 432 otrok. Pri analizi podatkov smo primerjali odzivnost otroka med prvim in drugim opazovanjem. Ugotovili smo, da se otrok v novem prostoru najprej osredotoči na črno-bele vzorce, to tudi nakaže z mimiko telesa in obraza. Pomembna je velikost vzorca. Na stimulativnost vzorca vpliva oddaljenost otroka, če ga le ta ne mora prijati. Zaznava jih samostojno in umeščene v ilustracijo, in kar je najpomembnejše, izzovejo koordiniran gib (oko/roka). Spoznanja o vplivih črno-belih vzorcev na vidno zaznavanje sem združila v tipni slikanici Pingvinčki in skrivnostni travnik. Na kakovost izdelka kaže tudi ugotovitev, da obstoječe klasične slikanice, ki so nam dostopne v slovenskem prostoru, ne vključujejo takšnih ilustracij. Potreba po izboljšavah nas je pripeljala do izjemnega izdelka.

Dvorana Amundsen

dr. **Maja Škrbec**, OŠ Notranjski odred Cerknica

PETOŠOLCI PRIPRAVIJO PREVERJANJE ZNANJA

V vsakem oddelku je nekaj učencev, ki imajo dobro razvite različne spretnosti in sposobnosti. Zanimajo jih različne stvari in so pripravljeni narediti več, ostati po pouku in pridobiti nove veščine, ki se jih pri pouku ne razvija. Cilj dejavnosti je bil opolnomočiti šest sodelujočih petošolcev za pripravo štirih preverjanj znanj. Učenci so preverjanje v oddelku tudi izvedli. Med drugim je bil naš namen spodbujati višji nivo miselne aktivnosti. Učenci so reševali tudi naloge, ki niso bile le rutinske, ampak problemske. Povezovati so morali različna znanja in spretnosti. Poleg tega sestavljanje nalog zahteva višji nivo miselne aktivnosti kot samo reševanje. Hkrati je bil cilj preveriti znanje na drugačen, bolj zanimiv in bolj zabaven način. Učenci so spoznali tri računalniške programe. To so Ika, Kahoot in CŠOD Misija. Sami so morali izbrati temo in v omenjene računalniške programe vnesti samostojno pripravljene naloge. Ugotavljali so njihove prednosti in slabosti. Učencem se je zdela zabavna »soba pobega«. Ko so jo ustvarjali, so morali pokazati tudi sposobnost reševanja problemov in iznajdljivost. Razvijali so ustvarjalno mišljenje, logično povezovanje in sklepanje. Sodelujoči petošolci so bili pri delu samostojni, ustvarjalni in iznajdljivi. Učence smo pri reševanju in sestavljanju nalog opazovali, si delali beležke in se z njimi pogovorili. Ob zaključku so učenci izpolnili anketni vprašalnik, kjer so med drugim ocenili (z oceno od 1 do 5) pripravljene štiri načine preverjanja. Preverjanja so ocenili tudi s pomočjo učnega lista. Menimo namreč, da učitelji pri pouku najpogosteje uporabljajo ustno preverjanje in preverjanje s pomočjo učnega lista. Najvišjo oceno je dobilo preverjanje, pri katerem učenci uporabljajo aplikacijo CŠOD Misija (3,8), najmanjšo pa učni list (1,3). Ugotovili smo, da je preverjanje znanja z drugačnimi pristopi lahko tudi zabavno in zanimivo. Menimo, da bi bilo priporočljivo, da bi učitelji pogosteje uporabljali tudi drugačne načine preverjanja znanja.

Bernarda Zalokar, OŠ Šmarje pri Jelšah

FILM KOT UČNI PRIPOMOČEK IN STIČIŠČE MEDPREDMETNE POVEZAVE

Zakaj film – ker je odličen učni pripomoček: učence motivira za pridobivanje znanja na različnih področjih, je privlačen medij, skozi katerega učenci projicirajo svoje lastne izkušnje in jim nudi varno okolje, da spregovorijo o temah, o katerih sicer ne bi govorili, nam učiteljem pa ponuja polje za dejansko medpredmetno povezovanje. Učitelji pri pouku namreč ugotavljamo, da učenci znanj različnih učnih predmetov med sabo ne povezujejo. V pripravi in ob izpeljavi dejavnosti, povezanih s filmom je sodelovalo približno dvajset strokovnih delavcev, in sicer razredne učiteljice četrtil in petih razredov, učiteljice slovenščine, učitelj s področja umetnosti, glasbe, športa, naravoslovja, geografije, domovinske in državljanske kulture in etike, šolski računalnikar in vodstvo šole. Po tehtni izbiri filma smo načrtovali pripravo na ogled, ki se je izpeljala pri različnih učnih predmetih. Neposredno po ogledu filma je sledil pogovor, nato evalvacija, ki se je izvedla s pomočjo vprašalnika. Vključeni so bili vsi prisotni, to je približno sto učencev. Vprašanja so bila povezana z uresničitvijo zastavljenih učnih ciljev, pripravo in pogovorom (sedem vprašanj) in ustreznostjo izbora filma oziroma aktualnostjo (tri vprašanja). Analiza

odgovorov je do sedaj pokazala naslednje ugotovitve: medpredmetna priprava na ogled filma je potrebna, saj učencem omogoča kvaliteten aktivni ogled, motivira jih za vsebine, ki jih sicer ne bi pritegnile, izražanje mnenj po ogledu je vsebinsko bolj utemeljeno. Analiza odgovorov sodelujočih učiteljev kaže, da učne cilje lažje in bolje osmislijo, učenci pa pridobijo uporabno znanje. Ob koncu šolskega leta bomo s pomočjo anketnega vprašalnika opravili celovito evalvacijo zastavljenih ciljev, v katero bodo vključeni sodelujoči učitelji, učenci ter njihovi starši, saj so jim bili načrt dela in delni rezultati analize predstavljeni na sestanku Sveta staršev. Rezultati nam bodo v pomoč pri načrtovanju dela v naslednjem šolskem letu.

dr. Andreja Kljajič, OŠ Janka Glazerja Ruše

RAZISKOVANJE, KI SI PRIZADEVA SLIŠATI GLAS UČENCA, ZA IZBOLJŠANJE UČENJA

Učinkovito poučevanje je kompleksna, večplastna dejavnost, ki od učitelja zahteva vsakodnevno iskanje novih rešitev in poti, kako kakovostno voditi učenca v procesu učenja. V današnjem sodobnem načinu življenja, ko ima napredek tehnologije izjemno močan vpliv na naš vsakdanjik in na sistem izobraževanja, je vloga učitelja zelo pomembna. Dovzeten mora biti za vse, izhajati mora iz otrokovih potreb in plemenititi, kar je dobro. Pri poučevanju naj izhaja iz načel formativnega spremljanja, ki postavlja v ospredje učenca kot posameznika, da učenec doseže optimalni intelektualni razvoj. Posebno mesto v učnem procesu ima razrednik, ki mora učence ob prevzemu zelo dobro spoznati na vseh razvojnih področjih, to je afektivnem, kognitivnem in psihomotoričnem področju. Pri tem ima lahko strokovna pedagoška primopredaja veliko vrednost. V razredu so učenci, ki so različni na vseh področjih razvoja, in od učitelja se pričakuje, da spozna njihova močna in šibka področja, jih navduši za znanje in jih ob tem vodi. Učencem je potrebno nuditi priložnosti, da v procesu učenja spoznajo sami sebe, da povedo, kdaj se v procesu učenja dobro počutijo, kaj jih moti, da znajo razmišljati o svojem napredku, si znajo narediti osebni načrt dela in soustvarjati cilje ter kriterije za učenje. V razredu so tudi učenci, ki imajo negativno samopodobo. Učitelj, ki neprestano raziskuje svojo lastno prakso, si postavi raziskovalno vprašanje: »Kako izboljšati samopodobo pri učencih z negativno samopodobo o sebi kot učencu in pri učencih, ki šolo sovražijo?« Pri tem uporablja različne raziskovalne strategije, npr. anonimne anketne vprašalnike o počutju učencev, vprašalnike o mnenju učencev o njih samih kot učencih, analizira odgovore in načrtuje nadaljnje ukrepe. Druga strategija so osebni pogovori z učenci, za katere učitelj predvideva, da imajo negativno samopodobo o sebi kot učencu. Tretja strategija je vključitev staršev in razgovori z njimi. Učitelj izbere strategijo postopnega dviga samopodobe pri izbranih učencih do željenega rezultata. Ves proces in strategije bodo podrobno opisane v prispevku oziroma v plenarni predstavitvi.

Dvorana Scott

Samo Lipovnik, OŠ Franja Goloba Prevalje

NAČRTOVANJE DELA IN ČASA

Dobra organizacija dela in časa je še posebej pomembna v pedagoškem delu tako za vodstveni kader kot za pedagoške delavce. Poznavanje pristopov načrtovanja dela in časa vodi pomaga k uspešnejši izvedbi lastnega dela in spremljanju dela zaposlenih, prav tako učitelju omogoča bolj organizirano in učinkovito pedagoško delo, ki dopušča več časa za uvajanje inovativnega pristopa k učenju in spodbujanje dejavnosti učencev. Z namenom izdelave protokola za boljše načrtovanje dela pedagoških delavcev smo s pomočjo spletne ankete na vzorcu sto tridesetih vprašanih iz vrtcev, osnovnih in srednjih šol z devetnajstimi vprašanji večinoma izbirnega tipa skušali ugotoviti, kako učitelji načrtujejo svoje delo in čas. Zanimale so nas dimenzije postavljanja ciljev in prioritete, tehnike upravljanja s časom in nagnjenost k organiziranosti. Po analizi ankete smo ugotovili, da so pri načrtovanju najbolj učinkoviti tisti, ki dnevno za načrtovanje namenijo več kot petnajst minut časa, saj ravno ti uporabljajo največ priporočil, ki jih strokovnjaki navajajo v literaturi. S pomočjo korelacijske statistične obdelave podatkov smo ugotovili, da je čas, ki ga namenijo za načrtovanje, statistično pomembno povezan s še šestimi spremenljivkami po vprašanjih. Tako smo pokazali, katera so za pedagoške delavce najustreznejša orodja in metode za načrtovanje dela in časa, ki jih priporočajo tudi razni viri iz literature. Ugotovili smo, med drugim, da si je pomembno vzeti čas za načrtovanje, si postavljati jasne cilje in prioritete, te sproti prilagajati, ravno to pa lahko, ob ustrezni implementaciji, vpliva na učinkovitejše vodenje zavoda, delo kolektiva in delo učencev. Ta orodja smo združili v »Protokol načrtovanja dela in časa«. Zajema štiri faze, ki smo jih bolj podrobno opredelili in v grobem zajemajo: ureditev delovnega okolja, izbiro ustreznega načina beleženja, načrtovanje dela in časa, izvedbo načrtovanega. Protokol je orodje, ki je uporabno za splošno populacijo, a je v prvi vrsti namenjeno učiteljem in vodstvenim delavcem, saj lahko pri načrtovanju svojega dela in dela v razredu uporabljajo celoten protokol ali le posamezna priporočila, kot so skupno načrtovanje dela ali uporabo raznih pripomočkov za načrtovanje.

Monika Špital in dr. **Eva Boštjančič**, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

SISTEMATIČEN PRISTOP K MERJENJU UČINKOVITOSTI IZOBRAŽEVANJA ZAPOSLENIH

Število organizacij, ki nudijo delavnice, izobraževanja, seminarje in zagotavljajo, da bodo imela njihova usposabljanja pomemben učinek na produktivnost, zavzetost, mehke veščine ipd. naših zaposlenih, narašča. Ob tem se pojavlja vprašanje, katera usposabljanja so učinkovita in katera ne.

Ena izmed najbolj uveljavljenih in pogosto uporabljenih metod za merjenje učinkovitosti usposabljanj je merjenje učinkovitosti s pomočjo Kirkpatrickovega modela, ki vključuje štiri ravni merjenja učinkovitosti usposabljanj, in sicer raven reakcij, raven učenja, raven vedenja ter raven rezultatov. Če želimo doseči največjo veljavnost in zanesljivost merjenja, moramo izvesti evalvacijo usposabljanja na vseh ravneh.

Razširjenost uporabe Kirkpatrickovega modela in drugih načinov evalvacij usposabljanj v Sloveniji bomo raziskovali s spletno anketo. S pomočjo analize kvantitativnih podatkov bomo dobili vpogled v merjenje učinkovitosti usposabljanj na področju vzgoje in izobraževanja. Predstavitve rezultatov raziskave in modela v obliki referata bo usmerjena k prenosu te metode v vzgojno-izobraževalni prostor – kot pomoč ravnateljem pri merjenju učinkovitosti izobraževanj njihovih zaposlenih.

dr. **Nina Makuc**, Slovenska antidoping organizacija

VREDNOTE V ŠPORTU V VSAKEM RAZREDU OSNOVNE ŠOLE

Doping že dolgo ni več problem samo športa, temveč vedno bolj postaja problem celotne družbe in ga moramo kot takega tudi obravnavati. Slovenska antidoping organizacija je kot podpisnica Svetovnega protidopinškega kodeksa dolžna po svojih zmožnostih in v obsegu, za katerega je pristojna, načrtovati, izvajati, ocenjevati in nadzorovati informativne, izobraževalne in preventivne programe za šport brez dopinga.

Jemanje prepovedanih snovi v športu oziroma doping, kot ga bolj splošno imenujemo, je ena izmed tistih stvari, ki po eni strani močno krši osnovna pravila športa, po drugi pa zaradi zdravstvenih tveganj, ki jih jemanje prepovedanih snovi povzroča, ogroža celotno populacijo. Dopinga se namreč ne poslužujejo samo vrhunski športniki, temveč tudi rekreativni športniki in tisti, ki se s športom ukvarjajo z namenom izboljšanja svojega telesnega izgleda, zato je potrebno problematiko obravnavati celostno in preventivne programe razširiti na celotno populacijo.

Izrednega pomena je torej, da otroke začnemo pravočasno usmerjati v pošteno in zdravo ukvarjanje s športom. S tem namenom je SLOADO v šolskem letu 2017/2018 prvič protidopinške vsebine, ki temeljijo na vrednotah, predstavil tudi v osnovnih šolah. Evalvacija programa, v katerem je sodelovalo preko sto petdeset šol, je pokazala, da so osnovne šole primerne za podajanje omenjenih vsebin, zato smo program na pobudo sodelujočih šol (profesorjev) letos še razširili in ga bomo v prihodnjem šolskem letu ponudili vsem osnovnim šolam. Omenjen program bo podrobno predstavljen v sklopu referata.

Dvorana Cook

Katarina Šulin Žabota, OŠ Vide Pregarc

UČENCI (SE) RADI UČIJO

Kako učiti, kaj novega odkriti, da bo učencem učenje zanimivo, privlačno, da jim bo predstavljalo izziv in motivacijo samo po sebi? S takimi vprašanji se soočamo učitelji in nenehno iščemo poti, s katerimi bi obogatili lastno učno prakso, učencem pa čim bolj približali snov. V prispevku kot študijo primera predstavljam primer raziskovanja lastne prakse. Opažam, da učencev ne motivira več IKT kot taka, v smislu podkrepitve snovi s slikovnim, zvočnim gradivom ipd. Bolj jih motivirajo dejavnosti – reševati, pisati, barvati, predvsem na tablo. Učenci želijo biti aktivni, ne le miselno, ampak tudi fizično. Tako sem učencem 7. razreda navrgla, da se bomo šli menjavo vlog, da bo učenec postal učitelj. Resnično nisem pričakovala takšnega navdušenega odziva. Dogovorili smo se, da bomo tako izvedli tri šolske ure, kij jih bodo oblikovali in vodili učenci. Pred samo izvedbo smo se z učenci večkrat sestali, se dogovorili o snovi, ki jo bodo predstavili sošolcem, katere metode in oblike dela bodo uporabili, določili cilje, ki jih bodo zasledovali, ter se domenili, kako bodo preverili, ali je njihova učna ura dosegla svoj namen. V sklepnem delu vsake izmed treh ur so se mladi učitelji in učenci s pomočjo evalvacijskega vprašalnika odprtega tipa ovrednotili. »Učitelji«, teh je bilo pet, so dopolnili nedokončane trditve npr.: Tvoja naloga je bila ..., Cilj učne ure je bil ..., Pri delu me je najbolj oviralo ..., Najbolj sem užival ... ipd. Učenci, teh je bilo dvajset, pa so zapisali: Kaj sem se to uro naučil?, Rad bi te vprašal ..., Ura se mi je zdela ..., Želim ti sporočiti ... Preverjanje je pokazalo, da so bili oboji uspešni, »učitelji« visoko motivirani in pripravljeni na izpeljavo učne ure, njihovi sošolci pa aktivni prejemniki. Povzeli so, da se jim zdi tak način dela zelo zanimiv, zabaven, drugačen, saj so ga doživeli prvič. »Učitelji« so poudarili, da je sama priprava in izvedba zahtevna, saj so na lastni koži izkusili, koliko truda so morali vložiti v eno učno uro. Kljub temu so izpostavili, da bi si želeli takšen način dela še ponoviti.

Petra Nograšek, OŠ Grm

PRLL STRATEGIJA* KOT ODLIČNO ORODJE ZA VODENJE RAZREDA

PRLL strategija je inovativen izobraževalni pristop, ki omogoča doseganje zelenih rezultatov in reševanje konfliktov pri učencih v razredu. V nadaljevanju želim bolj nazorno predstaviti uporabo strategijo in s čim sem dokazovala njeno uspešnost. PRLL strategijo sem uporabljala pri reševanju konfliktov v prvem razredu v šolskem letu 2017/2018. Uporabila sem štiri korake: spremljanje, poglobljanje dobrega stika, nevsebinsko in vsebinsko vodenje. Učence, ki so vstopili v konflikt, sem spremljala besedno (pacing) in nebesedno (drža, mimika, dihanje itd.). S tem sem vstopila v njihov model sveta. Rezultat dobrega spremljanja je bil poglobljanje dobrega stika (rapporta). Dobremu stiku je sledilo nevsebinsko vodenje (leading). Učenci so zrcalili mojo nebesedno komunikacijo (držo telesa, kretnje, dihanje itd.). Dodala sem še vsebinsko vo-

* Kratica PRLL je sestavljena iz angleških besed pacing, rapport, leading, leading, kar v slovenščini pomeni spremljanje, dober stik, vsebinsko vodenje, nevsebinsko vodenje.

denje (postavljanje odprtega tipa vprašanj), ki je pripeljalo učence k rešitvi nastalega konflikta. Da sem preverjala napredek, sem v razredu izvedla opazovanja in prikazala tri sociograme (oktobra, februarja, junija), s čimer sem ugotavljala, kolikšen je delež priljubljenih, povprečnih, kontroverznih, prezrtih in priljubljenih učencev in kako se, glede na uporabljeno metodo, ta delež spreminja. Opazen je bil napredek: delež zavrnenih učencev se je ob končnem merjenju zmanjšal s šest na tri učence, od tega sta ostala med zavrnenimi le dva učenca. En učenec, ki je bil zavrnen na začetku leta, pa je prešel med kontroverzne učence. Razred je postal veliko bolj vodljiv, več ur sem lahko posvetila sodelovalnemu učenju (delo po skupinah, v parih), učenci so se znebili predsodkov in stereotipov. Ob koncu leta je sledila še samoevalvacija učitelja (analiza sociogramov) in predstavitev rezultatov v aktivu. Ugotavljam, da je tovrstna strategija primerna tudi za prvošolce in da je napredek viden v večji povezanosti razreda.

Jožica Frigelj, OŠ Ketteja in Murna

REFLEKSIJE UČENCEV KOT POMEMBEN VIR INFORMACIJ ZA IZBOLJŠAVE

Učitelji vemo, kaj deluje in kako deluje v procesu učenja in poučevanja. A intuitivni občutki in v praksi pridobljena védenja niso dovolj, če niso osmišljena. Šele vpogled vase omogoča spreminjanje in izboljševanje, štejejo le sistematično zbrani, analizirani, kritično ovrednoteni in predstavljeni dokazi. Učitelji se zavedamo dodane vrednosti domačih nalog, je pa smiselna kritična presoja količine, izbrane teme, načina izvedbe in odnosa učencev do domače naloge. Pomembno je, da so učenci vključeni v proces presojanja in spremljanja napredka, da se njihova mnenja upošteva, da delujejo po načelu »spreminjam se« in ne »spreminjajo me«. Pri iskanju možnosti za izboljšave me je vodilo raziskovalno vprašanje: Ali lahko z bolj personaliziranimi domačimi nalogami vplivam na povečanje števila učencev, ki domačo nalogo naredijo, ter hkrati vplivam tudi na kvaliteto opravljenih domačih nalog? V triletno longitudinalno raziskavo sem vključila celotno generacijo učencev 4. razreda naše šole, v razrešitev raziskovalnega problema pa sta vodila dva cilja: na podlagi ugotovitev parafraziranja in parafraziranja z združevanjem v pisnih refleksijah učencev k domačim nalogam uvesti spremembe za povečanje števila učencev, ki domače naloge opravijo, hkrati pa učence ozavestiti, da opravljanje domačih nalog vodi v hitrejšo napredovanje v znanju, to pa posredno vpliva tudi na kvaliteto opravljenih domačih nalog. Ugotovitve sem usmerila predvsem v spreminjanje lastne prakse; s personaliziranimi domačimi nalogami sem namreč dosegla oboje: število učencev z opravljenimi nalogami se je povečalo, boljša kakovost pa se je odražala predvsem v naboru t. i. »pozitivnih besed«, ki so jih učenci navajali v refleksijah. Pomembno je, da učitelji usmerjamo pozornost ne toliko v naprej do podrobnosti načrtovano prezentacijo snovi, pokrivanje učnega načrta in zbiranje ocen, temveč v smiselno prilagajanje pouka predznanju učencev, v neprestano spremljanje učinkov svojega dela in s pomočjo uvajanja raznolikih metod pri spodbujanju učencev k zavzetemu, dejavnemu in poglobljenemu učenju.

Dvorana Da Gama

Rober Murko, OŠ Videm

ODPIRAMO VRATA

Z zaposlenimi smo na pedagoških konferencah pogosto razpravljali o izobraževanju zaposlenih. Med drugim smo prišli do ugotovitve, da izobraževanj ni potrebno iskati v drugih institucijah, saj je v kolektivu velik potencial znanja, ki bi ga lahko delili. Po uvodnih poskusih, pri katerih so učitelji predstavili primere dobrih praks sodelavcem, smo naredili še korak naprej in se dogovorili, da naše učilnice »odprejo vrata«. Poznamo primere, kjer so pod tem imenom pripravljali enkratne dogodke. Vendar pa smo si zastavili cilj, da obdržimo odprta vrata skozi celo šolsko leto. Tako se lahko učitelji med prosto uro oziroma pred poukom in po njem udeležijo ure pri sodelavcu. Tudi učenci so se navadili, da se jim pri uri pridruži še kateri izmed učiteljev, in poročali, da to za njih ni moteče. Učitelji, ki se udeležijo učnega sprehoda, o tem poročajo na skupnih srečanjih, kjer izpostavijo primere dobrih praks, v kolikor pa imajo predloge za izboljšave oziroma konstruktivno kritiko, to sporočijo izvajalcu osebno. S takšnim pristopom pridobivajo učitelji nova znanja znotraj kolektiva, tako predmetni učitelji od učiteljev razrednega pouka in obratno. Ob upoštevanju Mehrabianovega pravila imamo tako dodatne elemente komunikacije v primerjavi s klasičnim izobraževanjem. Učitelji so povedali, da so tako še izboljšali svoje delo, saj kontinuirano v pouk vnašajo novosti. Všeč jim je, da so primeri in rešitve primerne za takojšnje uporabo pri pouku, saj izhajajo iz istega okolja. Povedali so tudi, da posledično tudi svoje delo spremljajo bolj sistematično in da je več spontanosti strokovnih pedagoških debat. Menijo, da se je povečalo tudi sodelovanje in zaupanje med zaposlenimi, kar posledično omogoča dvig kvalitete dela. Pomembno je poudariti, da je pred tem korakom potrebno kolektiv ustrezno pripraviti na takšen način učenja, saj mora biti znotraj kolektiva vzpostavljena dobra klima in zaupanje, da se upošteva dobronamernost »odprtih vrat«, na naši šoli se je obnesel koncept 90 : 10. Prepričan sem, da bomo z mreženjem znanja dvignili kvaliteto vzgojno-izobraževalnega dela.

Aleksandra Pobega, OŠ dr. Aleš Bebler-Primož Hrvatini

UČIMO SE IZ EVALVACIJE PRIMEROV DOBRE PRAKSE

Vsi se zavedamo, kakšna je vrednost učečih se skupnosti in kako ta učiteljem ponuja priložnost za deljenje izkušenj, reševanje problemov ter dilem in ne nazadnje omogoča strokovno rast slehernega učitelja. Pri tem mora učitelj postati raziskovalec lastne prakse. Na strokovnih aktivih učitelji razmišljajo, kaj v razredu deluje, koliko in pod kakšnimi pogoji nekatere metode ali pristopi poučevanja olajšajo učenje učencev. Med seboj si izmenjajo primere dobrih praks in skupaj ugotavljajo, zakaj je ta izkušnja pripeljala do željenega stanja, to je učenja učencev. Rezultate raziskave lahko uporabi drugi učitelj kot izhodišče za razmislek o tem, kako bi to delovalo v njegovi praksi. Poseben poudarek pri kolegijskih hospitacijah je evalvacija po hospitaciji. Za opazovanje in evalviranje na šoli uporabljamo opazovalni obrazec. Prisotni strokovni delavci skupaj razmislijo, kako bi zastavljene cilje opazovane ure lahko dosegli še na drug način ter delijo svoje zamisli in strategije za svoje bodoče poučevanje. Strokovna rast učiteljev in s tem posredno tudi izboljšanje dosežkov učencev v učečih se skupnostih je mogoča v sodelovanju z drugimi

učitelji in nenehnem raziskovanju, kaj v razredu deluje in kaj ne. Raziskovanje mora postati način učiteljevega poučevanja. Zato enkrat letno učitelji predstavijo svoje primere dobrih praks učiteljskemu zboru. Z evalvacijo primerov dobrih praks učitelji raziskujemo učne pristope, ki učenje izboljšujejo. Skupaj ugotavljamo, kaj je bilo v razredu učinkovito, ali bi bilo to učinkovito tudi v drugem razredu, pri drugem predmetu. Evalvacije so pregledane s strani ravnateljice in svetovalne delavke, izsledki pa so predstavljeni na pedagoški konferenci ob koncu šolskega leta, kjer skupaj izoblikujemo smernice za naslednje šolsko leto. Na posvetu bo predstavljen opazovalni list ter to, do kakšnih izsledkov smo prišli v lanskem šolskem letu in kako smo potem to vključili v smernice za naslednje šolsko leto.

Suzana Plemenitaš in **Mateja Todorovski**, OŠ Dobje

KORAK(I) V MEDNARODNI PROSTOR

Šole prihodnosti bodo tiste, ki postajajo odprta učeča se skupnost, in sicer ne le v domačem, temveč tudi v nacionalnem in mednarodnem prostoru. Tako smo se tudi na Osnovni šoli Dobje pričeli spraševati, kako organizacijo popeljati v mednarodni prostor, jo internacionalizirati, kako lahko mednarodne izkušnje doprinesejo k razvoju in inovativnosti v organizaciji in kako mednarodne učne izkušnje vključiti v vzgojno-izobraževalno delo. Spregovorili bova o prvih idejah, ki sva jih delili kot ravnateljica ter učiteljica. Te so pripeljale do vzpostavitve ožjega tima, ki je bil odgovoren za oblikovanje evropskega razvojnega načrta organizacije in pisanje projektne dokumentacije za prijavo na mednarodne projekte. Spregovorili bova tudi o postavljenih kriterijih za izbor udeležencev mobilnosti in pomembnosti vzpostavitve širšega tima. Poseben poudarek smo dali razmisleku o profilu udeležencev načrtovanih mobilnosti, ki je zajemal tako osebje vrtca kot šole in tehnično osebje, raznolik pa je bil tudi po starostni strukturi. Na koncu bova z vami delili opažanja o spremembah, ki so se zgodile v organizaciji v zadnjih treh letih. Rezultati sprememb so podprti z desetimi predstavitevami devetnajstih udeležencev mobilnosti, ki so jih po vrnitvi skupaj pripravili za sodelavce. Izvedene mobilnosti so namreč potekale na desetih lokacijah. Strokovni in osebni razvoj je viden preko analize devetnajstih anketnih vprašalnikov o vplivih mobilnosti na osebnostno in strokovno rast. Opaženi učinki segajo predvsem na področje pozitivne samopodobe, ki se odraža v večji samozavesti zaposlenih. Ti izkazujejo višjo samoiniciativnost za delo v mednarodnem okolju ter za prenos izkušenj ne le iz domačega, temveč tudi iz mednarodnega prostora v svoje vzgojno-izobraževalno delo. Opazili pa smo tudi povišan interes ter motiviranost za učenje tujih jezikov. Vsekakor smo ugotovili, da vstop v mednarodno okolje prinaša številne prednosti za osebnostni in strokovni razvoj. Ne le v smislu pridobivanja novih znanj in razvijanja dobre prakse, temveč tudi pri odkrivanju lastne strokovne vrednosti, ki je bila večkrat prepoznana v mednarodnem prostoru.

PREDSTAVITEV REFERATOV 4, **sreda, 3. april 2019, 14.15–15.15**

Dvorana Colombo

Tilen Smajla, OŠ Pier Paolo Vergerio il Vecchio Koper in Gimnazija Antonio Sema

MLAJŠI UČENCI IN STALIŠČA DO UČENJA PRVEGA TUJEGA JEZIKA

V prispevku so predstavljeni rezultati empirične raziskave stališč učencev drugega razreda javne osnovne šole do učenja prvega tujega jezika po pristopu vsebinsko in jezikovno integriranega učenja ali CLIL. Namen raziskave je bil preveriti stališča učencev drugega razreda do učenja tujega jezika. Izpeljali smo deskriptivno-eksperimentalno raziskavo stališč učencev na vzorcu 257 drugošolcev osmih osnovnih šol v prvem terminu vzorčenja ter 230 drugošolcev v drugem terminu vzorčenja. Izpeljali smo tri raziskovalne hipoteze, in sicer: (1) Obstajajo statistično značilne razlike v stališčih mlajših učencev do učenja tujega jezika glede na njihovo starost, (2): Obstajajo statistično značilne razlike v stališčih mlajših učencev do učenja tujega jezika glede na njihov spol in (3): Obstajajo statistično značilne razlike v stališčih mlajših učencev do učenja tujega jezika glede na šolo, kjer se prvega tujega jezika učijo. Rezultati nakazujejo, da lahko potrdimo raziskovalno hipotezo 1, saj so analize prikazale po eno statistično značilno razliko v vsakem terminu anketiranja. V prvem terminu pri trditvi »Ne bojim se govoriti angleško zunaj razreda.«, v drugem terminu pa pri trditvi »Angleščina je zanimiva.« Ugotavljamo nadalje še, da lahko potrdimo raziskovalno hipotezo 3, saj smo ugotovili določene statistično značilne razlike v stališčih, s Bonferroni post hoc preizkusom smo nato pregledali razlike med posameznimi šolami. V primeru raziskovalne hipoteze 2 analize niso pokazale statistično značilnih razlik, zato je nismo mogli potrditi. Menimo, da so rezultati raziskave pomembni za vse deležnike v pedagoškem procesu, ker prinašajo rezultate raziskave stališč do poučevanja tujega jezika po pristopu CLIL v 1. vzgojno-izobraževalnem obdobju, podobna raziskava pa v Sloveniji še ni bila izpeljana. Rezultati prinašajo koristne informacije tudi o učnem pristopu CLIL, ki naj bi bil uporabljen pri pouku tujega jezika v zgodnjem obdobju.

Ingrid Šiško Bambič, OŠ Šentjernej

VODENJE UČENCEV PRI UČENJU UČENJA S POUDARKOM NA RAZUMEVANJU JEZIKA

Po učiteljevi evalvaciji učenčevih ustnih in pisnih dosežkov, smo prišli do ugotovitve, da veliko učencev v oddelku petega razreda ne razume pomena besed in se slabo izraža. Zato smo načrtovali izboljšavo poučevanja in učenja. V prvem delu prispevka navajamo primere vodenja učencev pri učenju besedišča. Učili smo se iskanja asociacij, ključnih besed, analiziranja besed, pojmov, sopomenk, dopolnjevanja nedokončanih povedi ... Šteli smo neznane besede, ki so jih učenci označili po prvem branju besedila, število zabeležili na zbirnik in med sabo primerjali rezultate, ki smo jih zbirali tri mesece. Merili smo, s koliko besedami učenci dopolnijo nedokončano poved v dveh minutah, besede prešteli in rezulta-

te vnesli v graf. Vodili smo dnevnik asociacij in načrtovali razširjeno branje o določeni temi, saj nas je zanimalo, koliko različnih virov je učenec pri svojem delu uporabil. Vse zapise so učenci glasno prebrali. Pokazal se je izrazit napredek pri medsebojnem poslušanju, iskanju informacij, izražanju (uporaba pojmov, pridevnikov), ustvarjalnem razmišljanju. V drugem delu prispevka bomo predstavili učno strategijo miselnega vzorca, ki učencem ponuja možnost, da izkažejo pridobljeno znanje in veščine, ki smo jih predstavili v prvem delu prispevka. Delo smo izvedli v heterogenih skupinah in je trajalo več ur. Učenci so spoznali, kako učenje načrtovati, snov razdeliti na manjše sklope, si oblikovati delo glede na močna področja – diferenciacija ... Naše delo je bilo vodeno z obojestranskimi povratnimi informacijami. Učenci so se na koncu samovrednotili. Ugotovili smo, da večini ustreza ta učna strategija. Miselne vzorce, ki so nastali kot dokazi učenja, smo skupaj pregledali, prebrali, analizirali. Poročanje učencev sem spremljala z opazovalno beležko, kjer sem beležila izražanje in razumevanje. Večina učencev je pokazala zmožnost razumevanja besed, iskanja ključnih besed, asociacij, povezovanja znanja različnih predmetov, iskanja virov ... Pri petini učencev so se pokazale težave pri nalogah višjih taksonomskih ravni in pri preglednosti zapisa. V procesu učenja so učenci spremljali svoj napredek, spoznavali sebe in ugotovili, da je razumevanje besedišča temelj za učenje učenja.

Anita Dernovšek, OŠ Vižmarje-Brod

PREPRIČATI ALI PARALELNO RAZMIŠLJATI IN UČINKOVITO DELOVATI?

Pri načrtovanju učnega procesa, predvsem pa vplivanju na učenčevu razmišljanje, se učitelj zaveda pomembnosti sodelovanja in medsebojnega vplivanja med učencem in učiteljem kot tudi spremljanja in analiziranja svojega delovanja. Raziskovali smo, kako voditi bralni dogodek, saj smo ugotovili, da tradicionalne metode dela ne spodbujajo dovolj aktivnosti učencev. Poudarek sodobnih metod dela ni le na seznanitvi z veličino literarnega dela ter avtorja, saj je znanje danes sodobnemu učencu prehitro dostopno. Nove metode vplivanja na učenčevu razmišljanje pogojujejo raziskovanje neznanega, predvsem pa spremljanje lastnega dela posameznega učenca ne glede na njegove sposobnosti, izkušnje in znanje, da bi skupaj ustvarili novo znanje in razvili več sposobnosti, ki jih lahko uporabimo tudi v drugih okoliščinah. Metode učnega procesa, ki izboljšujejo vodenje ter podpirajo aktivno sodelovanje vseh vključenih in osredotočenost ter usmerjenost le na način razmišljanja, ki ga tisti trenutek potrebujemo, temeljijo na orodjih razmišljanja t. i. paralelnega razmišljanja dr. Edwarda de Bona. Predstavljena bo učinkovitost paralelnega razmišljanja s »šestimi klobuki razmišljanja«, katerih uspešnost se kaže v večji produktivnosti, pa tudi širini misli, kar učencem omogoča, da postajajo bolj odprti – dovzetni za zaznavanje vsebine, njihovo razmišljanje pa postaja širše, globlje in sodelovalno – saj ves čas spremljajo, raziskujejo in načrtujejo izboljšavo lastne aktivnosti. Akcijska raziskava je bila izvedena od načrtovanja prek akcije do analize doseženih rezultatov. Podatki so se zbirali sproti, tako da so učenci in učiteljica pisali dnevniške zapise, iz česar je opaziti, da se je povečala osredotočenost na delo, motiviranost in discipliniranost ter aktivnejše učenčevu načrtovanje ter spremljanje in izboljšava lastnega dela. Prav tako izsledke raziskave potrjuje anketni vprašalnik z odprtimi vprašanji. Pregled učenčevih izdelkov pa kaže na večjo kvaliteto in pestrost (fluentnost, fleksibilnost in ustvarjalnost), ki so prerasli meje razreda in se predstavili tudi v širšem delovnem in učnem okolju.

Dvorana Vespucci

Mojca Kodelič, OŠ Šentjernej

VODENJE ALI GREMO MI PO SVOJE

Prispevek govori o evalvaciji, usmerjeni v načrtovane izboljšave dela na letnem taboru. Spraševali smo se, ali so taborniki svoja znanja in veščine znali uporabiti v dani nalogi. Prednostni cilj je bil izvedeti, kako vpliva in kaj pomeni vodja skupine pri načrtovanju in izvedbi enodnevnega pohoda. Izbran je bil vzorec štirih skupin: dve iz starostne skupine deset do enajst let in dve s štirinajstletnimi učenci. V obeh starostnih skupinah je ena skupina izbrala vodjo med vrstniki, druga pa je imela starejšega vodjo, določenega s strani vodstva tabora. Sedemčlanske skupine smo opazovali pri pripravi na pohod, med samim pohodom na kontrolnih točkah, kjer so opravili pripravljene naloge, in pri ustnem poročanju. Kot inštrumenti evalvacije so se uporabili vprašalniki, izpeljan je bil pogovor fokusne skupine z vodstvom tabora, beležke programskega vodje, ki je sprotno preverjal napredek s formativnim spremljanjem gozdne šole, tj. čas, ko se taborniki izobražujejo oziroma uporabljajo svoja pridobljena znanja. Na večernih srečanjih vodstva se je opravila refleksija. Pohodnikom je bila izkušnja všeč. Vse skupine so se s pomočjo karte pravilno orientirale in naloge med pohodom uspešno opravile. Iz povzetkov evalvacijskega vprašalnika za člane vodov in opredeljenih kazalnikov je razvidno, da skupina potrebuje vodjo. Pri obeh skupinah s starejšim vodjem je bilo manj težav pri logistični pripravi na pohod, medtem ko so v starostno homogenih skupinah na pot vzeli preveč hrane in niso načrtovali uporabe naravnih materialov (npr. palice za bivak, izvir pitne vode ob poti). Iz zbranega sklepamo, da kljub temu da učenci imajo taborniška znanja in jih znajo uporabiti v danih situacijah, potrebujejo starejšega vodjo skupine. Analizo je zapisal programski vodja po končanem taboru. Evalvacija letnega tabora je pogoj za načrtovanje izboljšav pri delu z mladimi na taboru in pri interesni dejavnosti na šoli, kar zagotavlja kakovost in osnovo za trajnostni razvoj na področju vzgoje in izobraževanja.

Sonja Strgar, OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika

TEHNIŠKI DAN V ROKAH UČENCEV

V prispevku je predstavljena študija primera in izvedba tehniškega dne Obdelava podatkov in verjetnost, ki so ga izvedli učenci 9. razreda. Pri matematiki je to zagotovo učna snov, ki je zelo povezana z življenjskimi situacijami. Raziskovanje je potekalo na dveh ravneh. Učenci so se lotili raziskovanja učne ure in snovi ter se preizkusili v vlogi učitelja tako v podajanju snovi kot v fazi preverjanja. Hkrati pa je učitelj izvajal študijo primera, ki je zasledovala proces učenja in poučevanja. Vsak učenec je imel na razpolago dvajset minut, v tem času je predstavil snov, hkrati je za sošolce pripravil aktivnost in utrdil znanje ob reševanju najmanj dveh nalog. Učenci so morali biti aktivni, obenem pa so imeli možnost za izražanje svoje individualnosti: iskanje smisla, načrtovanje in udejanjanje svojih poti, ugotavljanje svojih zmoglosti in interesov, ohranjanje radovednosti in ustvarjanje. Upoštevali smo pet ključnih strategij formativnega spremljanja. Po tehniškem dnevu smo naredili evalvacijo. Z anketnim vprašalnikom odprtega tipa so učenci ovrednotili delo v razredu, lastno izkušnjo poučevanja ter podali svoje pobude oziroma izboljšave. Na ravni učitelja je potekalo raziskovanje v petih stopnjah. Iz preteklih izkušenj je bilo razvidno, da je učno snov potrebno približati učencem in jo prikazati kot uporabno v vsakdanjem

življenju. Na prvi stopnji sem izbrala cilje ure in nabor okvirnih dejavnosti, ki so bile ponujene učencem. Druga stopnja se je odvijala v času same izvedbe dejavnosti. Opazovala sem učence, ki so izbirali in oblikovali dejavnosti. Posebej sem bila pozorna na ključne besede in poudarke, ki so jih izbrali učenci učitelji. Tretja stopnja je bila analiza rešenih vprašalnikov, četrta stopnja je bila preverjanje in analiza preverjanja. Na peti stopnji sem oblikovala okvirni akcijski načrt izboljšav lastne prakse za naslednje šolsko leto, ki je nastal iz pridobljenih povratnih informacij, samorefleksije učencev, opazovanja učencev učiteljev ter analize preverjanja.

Andreja Ravšelj, OŠ heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu

MODELARSTVO – PRILOŽNOST ZA PREPLETANJE ZNANJ, VEŠČIN IN IZKUŠENJ

Želja učencev po modelarskem ustvarjanju pomeni za učitelja izziv; kako začeti, katere modele izbrati in kako poiskati ustrezne pristope za učence z različnim predznanjem, pričakovanji in sposobnostmi. Kot učiteljica tehnike in tehnologije sem v tej dejavnosti videla priložnost, da učenci ob izdelavi modela letala, rakete, čolna ali jadrnice in preizkusu njihovega delovanja povežejo različna znanja. S tem razvijajo kreativnost, iščejo inovativne rešitve problemov in imajo možnost izmenjave izkušenj, hkrati pa tudi sami spremljajo svoj napredek, ga ovrednotijo in iščejo rešitve za izboljšave. Prikazati želim primer raziskave spremljanja napredka učencev s postopnim vključevanjem več deležnikov (vodstva šole, staršev, podjetjih). Naš skupni cilj je bil pridobiti dovolj znanja, veščin in izkušenj, da postanemo enakovredni udeleženci modelarskih tekmovanj. Med delom smo si po metodi »VŽN«, kaj že vem, česa se želim naučiti, kaj sem se naučil, ves čas zastavljali tri vprašanja. Delo je bilo zastavljeno za obdobje nekaj let in je potekalo po korakih, stopnjevala se je zahtevnost modelov, sprti smo vključevali nove deležnike in se postopno vključevali v modelarska tekmovanja. V tem obdobju je bilo v dejavnost vključenih v povprečju šestnajst učencev od 6. do 9. razreda, spremljala pa sem njihov štiriletni napredek, od prvih modelarskih korakov do kreativnih modelarjev. Ob procesu izdelave posameznega modela (približno petdeset ur) sem spremljala razvoj učenčevih veščin (natančnost, inovativnost, prenos znanj na sovrstnike) in vsakega učenca usmerjala k nadgradnji (tehnološki izboljšavi, izdelavi zahtevnejših modelov). Ob preizkusu modela je učenec analiziral svoje delo (natančnost izdelave, plovnost modela, vožnja v cilj), ga primerjal z ostalimi in tako dobil ideje za izboljšave. Sama sem vse deležnike povezovala pri iskanju smernic za njihovo nadgradnjo in pomagala manj uspešnim. Uspelo nam je, da so posamezniki postali uspešni udeleženci modelarskih tekmovanj: njihovo znanje je bilo nagrajeno z doseganjem najvišjih priznanj na tekmovanjih s tehničnega področja, kar je odigralo pomembno vlogo pri odločanju za tehnične poklice.

Dvorana Amundsen

Katja Zule, OŠ Ketteja in Murna

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA KOT INŠTRUMENT ZA IZBOLJŠANJE LASTNE PRAKSE

Nacionalno preverjanje znanja (NPZ), katerega glavni cilji so: spremljanje dosežkov kot pomembno izhodišče za nadaljnje načrtovanje aktivnosti, izboljšanje kakovosti učenja in poučevanja, s tem pa tudi zagotavljanje kakovostnejšega znanja slovenskih osnovnošolcem, v slovenskih osnovnih šolah poteka od leta 2006. Žal pa se sistemske spremembe ob ugotovitvah NPZ marsikje ne uveljavljajo. Vzajemno odklonilno stališče tako učiteljev kot učencev ne prispeva k izboljšanju učnih rezultatov niti k oblikovanju optimalnih učnih strategij in samoregulacije. V strokovnem aktivu učiteljev slovenščine smo pripravili akcijski načrt, s katerim smo želeli vnaprej preveriti, kako učenci 5. in 6. razreda berejo navodila. Preverili smo razumevanje navodil in na podlagi rezultatov prilagodili način poučevanja, ki se osredotoča na njihovo natančno branje. Raziskovalno vprašanje, ki smo si ga zastavili, je preverjalo, ali lahko z nestandardnimi navodili usmerimo pozornost učencev na natančno branje navodil. Raziskava je zajela sto sedem učencev v šolskem letu 2017/2018 in je pokazala, da se z doslednim in nekonvencionalnim delom pozornost učencev lahko preusmeri v odpravo pomanjkljivosti. Napredek je bil pri NPZ zaznan že v lanskem šolskem letu, saj se je pokazal manjši odklon zaradi nenatančnega branja navodil kot sicer. Akcijska raziskava še traja, a je že do sedaj pokazala, da je s sistematičnim delom mogoče rezultat NPZ smiselno vključiti v izboljševanje poučevanja. V letu 2019 pričakujemo ravno na tem področju še boljše rezultate, saj so že sprotne analize branja navodil pokazale znatno izboljšanje. Učence je potrebno usmerjati v poglobljeno in ne le površinsko reševanje nalog, s tem pa se bodo izboljšali tudi rezultati NPZ, kar bo prispevalo k večji samozavesti učencev. Znanje mora za učencem postati vrlina, hkrati pa pokaže rezultate ki so skladni z njihovim vloženim trudom. Nikakor pa ne smemo priti do točke, kjer bo učiteljem in učencem pomembno le, ali je rezultat pisanja nad ali pod slovenskim povprečjem.

Natalija Mihelčič Gradišar, OŠ Stopiče

S SAMOINICIATIVNOSTJO V SVET NAPREDKA

Znanje je vrednota in njegovo pridobivanje ter izvajanje, torej učenje in poučevanje, sta v izobraževalnem procesu pomembna. Danes to skupaj s poučevanjem (p)ostaja izziv sodobnega izobraževanja v poplavi številnih prihajajočih komunikacijsko-tehnoloških novosti. V vsakodnevni šolski praksi se pedagoški delavci sprašujemo, kako pomembna sta učenje in poučevanje za vse deležnike učnega procesa, kakšen napredek pri tem nastane ter najbolj izzivalno vprašanje sili v ospredje sledenje lastnega napredka učitelja. V prispevku želim predstaviti uporabo različnih metod poučevanja in napredek učencev ob uporabi omenjenih metod poučevanja. Uporabljene metode (razgovor, razlaga s primesjo sodelovalnega učenja ter raziskovalnega dela itd.) so bile različne v enem razredu ter so potekale skozi vse leto. Po izvedenih urah, eno metodo sem uporabljala tri mesece in jo nato zamenjala, nadomestila z novo, sem prišla do zelo različni, morda celo nepričakovanih ugotovitev: boljši učni rezultat (boljše ustne/pisne ocene) in napredek (uspehi na tekmovanjih), izkušnjsko učenje, itd. Podatki so bili pridobljeni v majhni oddelčni skupnosti. Pričujoče ugotovitve pomenijo nabor ugotovitev kot primeri skozi

celoletno spremljanje poučevanja z uporabo različnih metod. Ocene in napredek sta se spremljala z zapisovanjem in sprotnim opažanjem znanja učencev pri posamezni uri istega predmeta pri uporabi določene metode. Po vsakem trimesečnem obdobju je sledila kratka samorefleksija učitelja kot oddelka, v sklopu katere je bil izveden razgovor z oddelkom v smislu iskanja prednosti/slabosti uporabljenih metod ter uspeha oziroma napredka oddelka in posameznika. Prednosti so se kazale predvsem v ustreznega tipa metod za učence, saj je nekaterim ustrezala ena, drugim druga vrsta metode, fleksibilnost in sooblikovanje poteka pouka, delo z različnimi deležniki in viri ter podobno. Kar zadeva slabosti, se ni izkazalo nič posebnega, razen časovna in organizacijska plat tovrstnega poučevanja in pouka. Kakovostno poučevanje in učenje sta povezana z raziskovanjem učiteljevega in učenčevega dela z nenehnim obnavljanjem znanj, razmišljanjem o svojem delu in medsebojnih vplivih na delo vsakega posameznika. Pomemben učni dejavnik sta tudi učni prostor in učno okolje.

Klavdija Kropec, OŠ Vransko-Tabor

Z AKTIVNIMI UČNIMI METODAMI DO KAKOVOSTNEGA ZNANJA

Delo nas učiteljev je čudovito, a odgovorno. Naša naloga je, da vsakemu učencu nudimo možnosti za pridobivanje kakovostnega in relativno trajnega znanja, ki spodbuja kritično mišljenje in ga je mogoče uporabiti v novih situacijah. Rezultati mednarodnih raziskav govorijo o sicer visokih učnih dosežkih slovenskih učencev, a pomanjkanju interesa za učenje in do šole nasploh. Da bi ohranili visoke dosežke, ob tem pa izboljšali motivacijo, je potrebno veliko pozornosti nameniti izbiri metod poučevanja. V prispevku bom predstavila nekaj aktivnih učnih metod, ki se jih poslužujem in za katere menim, da omogočajo razvoj kakovostnega znanja, ob tem pa tudi večjo vključenost učencev v lastno učenje, spoznavanje svojih močnih področij, razvijanje pozitivne samopodobe, kreativnosti, sodelovanja ter komunikacijskih spretnosti. V poučevanje vključujem prikazovanje učne vsebine z gibom, dramatizacijo, didaktično igro, problemskim poukom, izvajanje različnih delovnih procesov, dogajanj ipd. Preko spremljanja in vrednotenja svoje pedagoške prakse ter dosežkov učencev sem spoznala, da s takšnim poučevanjem učencem ne dajemo le možnosti za učenje, temveč spodbujamo ter ohranjamo njihovo zadovoljstvo ter veselje do učenja. Svoje trditve lahko podkrepim z raziskavo, ki jo izvajam sedaj že s četrto generacijo prvošolcev. Podatke pridobivam preko pogovorov in opazovanja funkcioniranja učencev ter vrednotenja in beleženja njihovih dosežkov na področju razvijanja fonološkega zavedanja, zmožnosti začetnega branja in pisanja ter odnosa do učenja. Rezultati kažejo, da otroci, ki se učijo prek zgoraj naštetih metod, v primerjavi z učenci, ki so deležni predvsem frontalnega pouka, razvijejo bogatejše besedišče, pri glasovnem zavedanju so zanesljivejši, pri zapisih in branju besed ter preprostih povedi naredijo manj napak, te pa pogosteje odkrijejo in odpravijo sami. Ob tem opažam še, da so za delo bolj motivirani, zmanjša se pogostost motečega vedenja, več je otrok, ki povedo ter z vedenjem izkazujejo, da se, kljub velikemu naporu, ki ga vlagajo v branje in pisanje, tega veselijo ter ohranjajo pozitiven odnos do učenja.

Dvorana Scott

Monika Čufer, OŠ Šenčur

UČNI SPREHOD KOT PRILOŽNOST ZA IZBOLJŠEVANJE VODENJA POUKA

Učni sprehod kot priložnost za izboljševanje vodenja pouka smo na OŠ Šenčur izvedli z namenom pokazati primer dobre prakse, kjer v ospredju poučevanja ni več oddelek učencev, temveč učeča se skupnost. Raziskovalno vprašanje, ki smo si ga zastavili se je glasilo: Kako učitelj, glede na predznanje učencev, učni proces fleksibilno prilagaja zmožnostim, potrebam in interesom učencev, in kakšna je pri tem vloga učenca. To so bili hkrati tudi cilji opazovanja učnega sprehoda. Učni sprehod je bil izveden v osmih razredih. Potekal je tri šolske ure s 3-kratno menjavo po 15 minut v vsakem razredu v eni šolski uri. Za učinkovito opazovanje učnega sprehoda pa smo oblikovali tudi opazovalni list, na katerega so opazovalci med učnim sprehodom zapisovali svoja opažanja glede na cilje opazovanja (vloga učitelja, vloga učenca, ureditev učilnice). Podatke oziroma zapise, zbrane med učnim sprehodom, smo po izvedenem učnem sprehodu kvalitativno analizirali, prav tako tudi zapise refleksij opazovancev o izvedeni učni uri in učnemu sprehodu (kakšna je bila njihova izkušnja učnega sprehoda, zakaj so izbrali prav to vsebino in način dela, kako bo povratna informacija opazovalcev vplivala na njihovo nadaljnje delo). Na podlagi analize podatkov opazovalcev in opazovancev ugotavljamo, da učiteljice pri vseh opazovanih urah večji del ure prilagajajo učni proces glede na predznanje, potrebe in interese učencev, delo načrtujejo tako, da ga diferencirajo, individualizirajo, personalizirajo, medpredmetno povezujejo, uporabljajo inovativne oblike in metode dela, uporabljajo IKT, slušno in slikovno gradivo, dajejo povratno informacijo učencem in so usmerjevalke pouka. Prav tako ugotavljamo, da imajo učenci možnost kritičnega mišljenja in presojanja, sklepanja, vrednotenja in reševanja problemov. Vse to se kaže v soodvisnosti vseh učencev, njihovi neposredni interakciji in uporabi sodelovalnih veščin pri vseh opazovanih urah. Učiteljice zaznavajo učni sprehod kot pozitivno izkušnjo. Dobile so potrditev, da delajo dobro, pravilno, povratna informacija in usmeritve pa jim bodo spodbuda za delo vnaprej. Izbrane načine dela in vsebino niso posebej izbirale in prilagajale učnemu sprehodu, vse ure so bile redno na urniku. Večina učiteljic je poudarila, da je opazovani način dela njihova stalnica.

Polona Vodičar, OŠ Vransko-Tabor

AKTIVNE METODE DELA – KLJUČ DO USPEHA

Vsak posameznik za učinkovito in uspešno delovanje v življenjskih situacijah potrebuje različne veščine, kot so veščine sodelovanja, odločanja, komuniciranja, argumentiranja, kritičnega presojanja, reševanja problemov, ustvarjalnosti, sprejemanja odgovornosti ipd. Po mnenju strokovnjakov, ki se mu pridružujem tudi sama, je cilj današnje šole inovativen učenec, opremljen z znanjem in orodji za njegovo ustvarjalno uporabo. Prav zaradi tega je naša naloga razvijanje vseh zgoraj omenjenih veščin. V prispevku bom predstavila nekaj aktivnih metod dela, ki se jih poslužujem pri svojem delu in za katere menim, da so ključ do uspešnega vodenja. Skozi aktivne metode dela, ki vključujejo sodelovalno učenje,

delo z IKT, pouk na prostem, eksperimentiranje, problemski pouk, učenci razvijajo različne veščine. Vsaka izmed predstavljenih aktivnih metod razvija zgoraj omenjene veščine. Že nekaj let učim v tretjem razredu in vsako leto opravi svojo lastno "mini" raziskavo. Glavna vprašanja, ki si jih zastavim, so, ali so vsi učenci aktivni, kakšna je klima v razredu, kolikšen nivo znanja dosežejo učenci ob koncu leta. Vsa vprašanja stremijo k istemu cilju, organizirati zanimivo, inovativno, spodbudno, vključujoče učno okolje za moje učence. Podatke za mojo raziskavo črпам iz lastnih opažanj in zapisov, iz pogovorov in zapisov z učenci, iz preprostih sociogramov in tudi iz poskusnega preverjanja znanja. V pripravi na pouk si beležim število aktivnih metod dela in na ta način sproti razširjam lasten nabor metod. Svoje delo vrednotim, spremljam svoja opažanja, katerih cilj je izboljšanje lastnega dela, hkrati tudi dvig nivoja znanja. Vrednotim znanje otrok, njihove dosežke, moje zapise, beležke, občutenja, zapiske učencev, njihova sporočila. Na ta način lahko dobro in učinkovito napredujem in izboljšujem prakso. Skozi takšno spremljanje sem ugotovila, da so prav aktivne metode dela v razredu ključ do boljših medsebojnih odnosov, ključ do večje vključenosti otrok v sam pouk, ključ do trajnejšega znanja, hkrati pa učenci z aktivnimi metodami postajajo opolnomočeni za različne življenjske situacije.

Tina Pajnik in Katarina Šulin Žabota, OŠ Vide Pregarc

UPRAVLJANJE KAKOVOSTI ŠOLSKE KNJIŽNICE IN POMEN RAZISKOVANJA ZA STRATEŠKO NAČRTOVANJE

V prispevku je predstavljen primer raziskovanja v šolski knjižnici. Opravljanje knjižničnih storitev je osnovno poslanstvo šolskih knjižnic, saj šolska knjižnica s ciljno načrtovanimi dejavnostmi razvija dolgotrajna procesa, kot sta bralna kultura in opismenjevanje. Vodenje kakovosti v šolski knjižnici pomaga pri nadzoru kakovosti storitev in pri izgradnji knjižnične zbirke. Na Osnovni šoli Vide Pregarc sva izvedli obsežno raziskavo, katere cilj je bil oblikovati strateški dokument šolske knjižnice za obdobje treh let. Najino raziskovalno vprašanje je bilo, na kakšne načine knjižnične storitve sledijo potrebam uporabnikov – učencev in učiteljev. Raziskovanje je potekalo v treh fazah. V prvi fazi sva oblikovali kazalnike uspešnosti, ki so bili razdeljeni v štiri skupine: uporaba knjižničnih storitev, kakovost zbirk, kakovost procesov, stroškovna učinkovitost. Informacije o knjižničnih storitvah so nama posredovali učitelji, ki so rešili spletni vprašalnik, in učenci prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja, in sicer z reševanjem ankete ter s strukturiranim intervjujem. Stroškovno učinkovitost in analizo procesov sva analizirali na podlagi statistike knjižničnega programa WinKnj iz let 2016, 2017 in 2018. V drugi fazi je bilo potrebno pridobljene podatke aplicirati v šolsko delo, zato sva se povezali s strokovnimi aktivni po vertikali in se vključili v učne sprehode. Pridobljene informacije opazovalnih praks sva uporabili za načrtovanje dopolnjevanja zbirke ter oblikovanje konkretnih storitev za uporabnike knjižnice. V tretji fazi sva oblikovali strateški načrt in smernice za nadzor kakovosti v šolski knjižnici s pomočjo primerjalne analize ob uporabi javno dostopnih podatkov Centra za razvoj knjižnic Narodne in univerzitetne knjižnice. Zaključek raziskave predstavljajo oblikovane prednostne strateške usmeritve, ki pomagajo knjižnici spremljati in nadzirati kakovost knjižničnih storitev. Nastali strateški dokument je danes informacija o poslovanju knjižnice, osnova za odločanje in pomaga spremljati in oblikovati politiko razvoja knjižnično-informativnega sistema, obenem pa je učinkovit podpornik učenja in poučevanja.

Dvorana Cook

Urška Čarni, OŠ Karla Destovnika-Kajuha

UČNE NAVADE UČENCEV PRI MATEMATIKI V ZAČETKU TRETJEGA TRILETJA IN NJIHOV MOREBITNI VPLIV NA ZAKLJUČNO OCENO

Referat obravnava raziskovanje prakse učnih navad učencev. Kot učiteljica matematike na predmetni stopnji sem opazila, da je za učence izrazito problematičen prehod iz drugega v tretje triletje. V prvi vrsti me je zanimalo, ali in kako je ta prehod povezan z učnimi navadami doma, kajti na razredni stopnji imajo učenci pri večini predmetov isto učiteljico/učitelja in količino domače naloge bolj enakomerno razporejeno. Pri tem je bistvenega pomena tudi, da se domača naloga najpogosteje opravlja pod nadzorom učiteljev v oddelkih podaljšanega bivanja, za razliko od prakse na predmetni stopnji, kjer je opravljanje domače naloge predvideno predvsem kot samostojno delo učencev doma. Poleg tega sem v raziskovanje vključila tudi nezanemarljiv element različnih oblik učnih pomoči pri tistih učencih, ki so je deležni, in preučevala razliko pri učnih navadah doma med skupino slednjih in skupino učencev, ki pomoči ne potrebujejo. Ne nazadnje, in obenem je to jedro pričujoče raziskave, pa me je vodilo vprašanje o morebitnem vplivu učnih navad na zaključno oceno učenca pri matematiki. V raziskavo je bilo vključenih šestinštirideset učencev. V raziskavi sem uporabila vprašalnik za učence, ki vsebuje vprašanja zaprtega tipa, vezana na objektivna dejstva, in vprašanja z opisno petstopenjsko ocenjevalno lestvico. V referatu bom vprašalnik predstavila in komentirala rezultate raziskave. Ti so, proti pričakovanemu, pokazali, da ni statistično pomembne povezave med učnimi navadami doma in zaključno oceno pri matematiki. Da bi dosegli temeljni cilj vsakega učitelja – zvišanje ocene učencev in doseči dolgotrajno znanje matematike, bomo v nadaljnjih raziskavah o tem, kateri dejavniki vplivajo na težaven prehod iz drugega v tretje triletje, vprašalnik še poglobili in razširili. Z evidentiranjem dejavnikov, ki so ključni za težave, s katerimi se soočajo učenci na tem prehodu, bo pedagoškemu delavcu omogočeno slednje odpraviti in s tem bolj učinkovito dosežati tok učenja z manj stresa in več uspeha.

Barbara Medle, OŠ Šentjernej

VODENJE RAZREDNE SKUPNOSTI NA POT DISCIPLINE, SAMOSTOJNOSTI, ODGOVORNOSTI, SODELOVANJA IN LEPIH ČLOVEŠKIH ODNOSOV

Pred leti sem se udeležila izobraževanja Coaching in pozitivna disciplina, kjer sem odkrila nova orodja za doseganje poklicnih izzivov. Vse bolj sem namreč ozaveščala vlogo učitelja, ki ne podaja samo snovi, pač pa učence vodi in usmerja pri celostnem razvoju. Z zanosom sem orodja pozitivne discipline začela preizkušati v razredu, saj me je zanimalo, kako se učenci ob teh aktivnostih razvijajo. Izbrane metode kot razredničarka 4. razreda (20 učencev) izvajam dve šolski leti. Ves ta čas sem opazovala odzive oziroma spremembe pri učencih na način, da sem enake ali podobne aktivnosti pozitivne discipline izvajala večkrat letno in beležila njihove učinke. Pri učencih sem opazovala spremembe na naslednjih področjih: 1. spretnosti presojanja problema z različnih vidikov, 2. ozaveščanje čutnih in čustvenih zaznav ter uporaba besedišča, povezanega s temi zaznavami, 3. tvorno sodelovanje v skupini in 4. strpnost

dopuščanje drugemu, da se vključi, izrazi in sodeluje. Vse podatke sem pridobivala na podlagi opazovanja učencev v skupinskih razgovorih, njihovega vključevanja in sodelovanja oziroma vedenja v igri (vlog) in drugih aktivnostih ter analizi odgovorov učencev na preproste vprašalnike. Iz analize podatkov lahko strnem, da so učenci izboljšali vživljanje in različne poglede na probleme, obogatili so svoje besedišče, povezano s počutjem in vrednotenjem osebnih lastnosti, izboljšali so zavedanje svojega prispevka tako na učnem področju kot področju tvorjenja razredne in šolske klime, razvili so tudi boljše zavedanje posledic neustreznega vedenja oziroma vpliva svojega vedenja na druge, sebe in skupino ter izboljšali komunikacijo in odzivanje v različnih situacijah. V prispevku bom predstavila izbrane dejavnosti pozitivne discipline, cilje dejavnosti oziroma kaj sem z njimi želela pri učencih razvijati ter kako so se te spremembe kazale pri učencih.

Suzana Šapek, Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola

RAZISKOVANJE UPORABE METOD V PROCESU UČENJA IN POUČEVANJA DIJAKA Z ASPERGERJEVIM SINDROMOM TER NJEGOV NAPREDEK

V prispevku bom predstavila praktičen primer poučevanja v razredu z dijakom z Aspergerjevim sindromom, kjer so se že na začetku pojavili problemi. Želeli smo spremeniti in izboljšati njegov odnos do učenja in sodelovanja pri različnih predmetih ter spremeniti njegovo vedenje do sošolcev in učiteljev. Z ravnateljico, oddelčnim učiteljskim zborom in aktivom za učenje dijakov s posebnimi potrebami smo se morali zaradi tega večkrat sestati. Za pomoč smo prosili strokovnjakinjo iz Svetovalnice za avtizem, ki nam je v obliki izobraževanj podala priporočila za delo. Za dijaka smo sestavili individualni program in sproti spremljali njegov napredek, najprej tedensko na sestankih, kjer smo zbirali podatke o različnih odzivih dijaka, razlagali primere uspešnih metod in oblik dela v razredu ter iskali rešitve za slabe. Podatke o uporabljenih metodah in odzivu dijaka nanje smo beležili v preglednico. Pri pouku smo upoštevali dijakove prilagoditve in na osnovi njegovih močnih in šibkih področij določili primerne metode in oblike dela, kot so metode razlage, razgovora, prikazovanja, laboratorijsko-eksperimentalne metode in uporaba IKT. Uporabljamo metodo ABA (angl. Applied Behavioral Analysis) – snov podajamo v več delih in v manjših korakih, pri razlagah uporabljamo vizualne pripomočke, navodila so kratka in jasna, naloge razdelimo na več manjših nalog ipd. Dijak ima pri določenih predmetih podporo učitelja spremljevalca, ki ga pri pouku individualno usmerja. V drugi polovici šolskega leta smo začeli z uporabo metod, za katere smo na podlagi analize ugotovili, da se dijak nanje dobro odziva in dijak je začel pri večini predmetov pridobivati pozitivne ocene. Posledično se je dijaku dvignila samozavest in pokazal je zanimanje za predmete. Vključuje se v razprave in izraža svoje mnenje. Postal je samostojnejši, pri določenih urah je že brez spremljevalca. V letošnjem letu je pri njem opazen velik napredek – dijak se je vključil v razredno skupnost in je motiviran za delo tako v šoli kot tudi doma.

INTERAKTIVNE DELAVNICE

INTERAKTIVNE DELAVNICE 1, torek, 2. april 2019, 11.15-12.15

dr. **Gašper Cankar** in **Marina Knežević**, Državni izpitni center

OSNOVNA UPORABA ORODJA ZA ANALIZO KAKOVOSTI IZKAZANEGA ZNANJA ORKA RIC

V letu 2018 je Državni izpitni center za osnovne šole pripravil aplikacijo, ki jim na nov in svež način omogoča vpogled v znanje njihovih učencev. Program je poimenovan Orodje za analizo kakovosti izkazanega znanja ali krajše OrKa Ric. Prek programa lahko šole varno in zaupno dostopajo do dosežkov svojih učencev in jih primerjajo z dosežki vseh učencev v Sloveniji. V programu OrKa so razvite različne kvantitativne analize, ki učiteljem na šolah ponujajo že vnaprej pripravljen vpogled v znanje učencev, seveda pa je možno pripraviti tudi analize, prikrojene po meri. Program obsega podatke o rezultatih nacionalnega preverjanja znanja (NPZ) in zaključenih šolskih ocenah pri istih predmetih v šestem in devetem razredu, kar Državni izpitni center zbira skladno z zakonodajo za kakovostno izvedbo NPZ. Dostop do programa si šole lahko prilagodijo glede na njihovo notranjo kulturo samoevalvacije, saj dostop posameznim uporabnikom dodeljuje šolski administrator. V skladu z veljavnim Nacionalnim okvirom kakovosti v vzgoji in izobraževanju OrKa ponuja objektivne in zanesljive podatke, ki so lahko koristni v procesih samoevalvacije in izboljševanja učne prakse. V interaktivni delavnici bodo predstavljeni osnovni koraki uporabe programa in spremljajočega priručnika, ki vsebuje tehnične in vsebinske napotke za interpretacijo podatkov, udeleženci pa bodo iskali tudi poti do odgovorov na vsebinska vprašanja o praksi poučevanja in vodenja. Za samo izvedbo udeleženci ne potrebujejo računalnika. Udeleženci spoznali, kako učenci preprosto upravljajo z roboti in kako uporabiti 3D tisk v šoli. Na voljo bosta 3D tiskalnik in robot.

Marijana Kolenko, OŠ Lava

KAKO VODJA VE, KDAJ JE NJEGOVO VODENJE UČINKOVITO IN DOLGOROČNO VPLIVA NA SPREMENJENO POUČEVANJE?

V interaktivni delavnici bodo udeleženci deležni predstavitve sistematičnega načrtovanja razvoja in dela različnih timov v šoli, ki skupaj z vodstvom ustvarjajo pogoje za šolo, ki je razvojno naravnana in ki spreminja ustaljeno, za učence pretežno pasivno, učno prakso v aktivno delovanje učencev. Ravnatelj, ki je močno prisoten pri načrtovanju timov na šoli, spremlja njihovo delo, spodbuja strokovno rast in strokovne pogovore o poučevanju, nujnosti spreminjanja strategij poučevanja in povečani aktivni vlogi učencev v učnem procesu, o novih spoznanjih nevroznanosti ... je v oporo strokovnim sodelavcem, ve, kaj se dogaja v razredu, pozna učinke in rezultate učencev, lažje načrtuje kakovostne spremembe. Ker ima ravnatelj velik posredni vpliv na učne rezultate učencev, je nujno, da pridobi ustrezne povratne informacije tako od učiteljev kot iz srednjih šol. Interaktivna delavnica bo ponudila nekaj konkretnih primerov dobrih praks v zvezi s tem, kako gradimo razvojno šolo, kako se vanjo vključujejo strokovni delavci, kako spremljamo uspešnost naših učencev in kako ti doživljajo spremenjene učne razmere v razredu. Predstavila bom razvojni tim, tim za kakovost, strokovne time po posameznih vsebinskih področjih ... njihove prednosti in slabosti. Kot ravnateljica ugotavljam, da se spremembe v razredu

odvijajo prepočasi, da so učinki, glede na vloženo energijo zaposlenih in finančni vložek v strokovno izpopolnjevanje učiteljev, pri učencih prenizki, zato želim v delavnici (v manjših skupinah) spodbuditi strokovno debato, v kateri bodo udeleženci iskali možne odgovore na številne dileme in vprašanja, ki se porajajo na osnovi nerešene sistemsko urejene zakonodaje, in rešitve ter oblikovali predloge za hitrejšo spreminjanje obstoječe prakse v »kavarni« strokovnih spoznanj; preizkusili bomo metodo »jaz tebi – ti meni« ali kako se bogatimo v trenutkih, ko nimamo idej, kako naprej ter, za konec, narisali strip pozitivnih rešitev in sprememb za svojo šolo. Metode in načini dela so uporabni tudi za delo s strokovnimi delavci v šolskih kolektivih.

Jaka Kovač, Alenka Oblak, Petra Založnik, Sodelovalni pristopi

SODELOVALNI PRISTOPI VODENJA, RAZISKOVANJA, POUČEVANJA IN UČENJA

Sodelovalni pristopi k učenju in poučevanju so kombinacija različnih, v tujini preizkušenih in priznanih, inovativnih metod skupinskega dela ter osebnih praks, ki učitelju ali ravnatelju pomagajo pri ozaveščanju in kreptitvi lastnih potencialov ter potencialov tima. V šolski prostor prinašajo novo kulturo sodelovanja, tako pri pouku, na ravni šolskega kolektiva, projektih timov in predmetnih aktivov ter dela s starši, kot tudi na ravni raziskovanja prakse vodenja, učenja in poučevanja. Pristopi in metode tako posameznikom kot skupinam omogočajo izkušnjo vključujočega sodelovanja, raziskovanja in procesov, ki posameznike povabijo k konkretnim korakom in zavzemanju proaktivne drže pri soočanju z njihovimi aktualnimi izzivi, s katerimi se soočajo v šolskem prostoru. Sodelovalni pristopi nam omogočajo tudi premik v smeri bolj vključujočega oziroma participativnega vodenja šole ter pouka. Hkrati posamezne metode omogočajo tudi inovativne in poglobljene načine raziskovanja, kaj v naši praksi poučevanja (sodelovanje v timu, delo s starši ...) deluje ter kako proces še izboljšati, nadgraditi. Metode sodelovalnih pristopov pri tem pripomorejo, da je raziskovanje zanimivo in radoživo, hkrati pa omogočajo razmišljanje izven okvirjev poznanegega. O področju našega raziskovanja dobimo nov uvid, svežo perspektivo, poveča se zavzetost in odprejo se nove ustvarjalne možnosti za nadaljnje korake. Sodelovalni pristopi v šolski prostor vnesejo: inovativne metode raziskovanja procesov, ustvarjalnost, odpiranje novih perspektiv, bolj sočutne in odprte odnose, prijaznejši delovni prostor, več zadovoljstva in dobre volje, učenje socialnih veščin, soustvarjanje in sodelovanje vseh ter več radovednosti in entuziazma za učenje pri učencih in učiteljih. Najbolj poznane metode tega pristopa so: pripovedovanje zgodb (»story telling«), proaktivna kavarna (»Pro-active cafe«), svetovna kavarna (»World cafe«), odprti prostor (»Open space«) in Odobravalnoče poizvedovanje (»Appriciative inquiry«). Na delavnici bodo udeleženci lahko preizkusili, kako lahko sodelovalne pristope uporabimo za namen raziskovanja prakse vodenja, učenja in poučevanja.

Janja Zupančič, Špela Zrimšek in Tanja Pogorelčnik Burger, OŠ Louisa Adamiča Grosuplje

S STRATEGIJAMI VKLJUČEVANJA STROKOVNIH DELAVCEV V PROCES PEDAGOŠKEGA VODENJA DO BOLJ UČINKOVITE IN PRIJAZNE UČEČE SE SKUPNOSTI

Zagotavljanje kakovostne vzgoje in izobraževanja je osnovno poslanstvo šole, ki v obdobju burnih sprememb ostaja ena redkih stalnic. In vendar se razkorak med šolsko vizijo in pričakovanji deležnikov vztrajno povečuje ter spodbuja zavode k razvoju in iskanju novih rešitev. Če izhajamo iz prepričanja, da so znanje in informacije najpomembnejši kapital učeče se skupnosti, kar bi šola nedvomno morala biti, že razpolagamo s ključnimi viri. Upoštevajoč značilnosti pete generacije upravljanja (Savage, 1996), vodenje organizacije temelji na medsebojnem spodbujanju, usposabljanju, razvijanju znanja vzdolž celotne organizacije. Organizacijska struktura se spreminja iz hierarhične v horizontalno. Vodja, torej ravnatelj, se pojavlja v vlogi partnerja z ostalimi zaposlenimi. Vodenje usmerja k vplivanju na omrežja samozainteresiranih sodelavcev, ki so proaktivni, dejavni, podajajo rešitve, se prilagajajo spremembam, delujejo multifunkcijsko in predstavljajo premoženje organizacije (Evans, 2003). Zaposleni tako predstavljajo največjo priložnost na poti do kakovostne in učinkovite organizacije, vendar je, upoštevajoč Korthagnov model jedrne refleksije (Korthagen, 2004), potrebno preseči zgolj raven pridobivanja veščin, spretnosti, metod in tehnik. Upravljanje razpoložljivega internega znanja, še posebej prenos osebnega znanja in izkušenj zaposlenih v organizacijsko znanje ter transformacija tacitnega znanja v eksplicitno znanje (Dimovski, Penger, 2004), sicer predstavlja pomemben vodstveni izziv in priložnost, a je za trajnostni razvoj nujno seči po učiteljevih prepričanjih o njegovi lastni strokovni identiteti, po preizpraševanju lastne vloge, poslanstva, dojemanja sebe kot avtentične osebnosti (Korthagen, 2004).

V prispevku bo predstavljen primer šole pri soočanju z omenjenimi izzivi. Udeleženci delavnice se bodo preizkusili v dejavnosti, ki omogoča vključevanje vseh zaposlenih v proces določanja prednostnih ciljev zavoda. Praktično bodo izvedli aktivno metodo za operacionalizacijo ciljev z vidika različnih sodelavcev. Spoznali bodo način, kako strokovni aktivni sooblikujejo jedrni del akcijskega načrta izboljšav in izdelajo šolsko samoevalvacijsko poročilo.

dr. **Justina Erčulj**, Šola za ravnatelje

RAZVIJANJE RAZISKOVALNE KULTURE V ŠOLAH IN VRTCIH

Od vzgojno-izobraževalnih zavodov se vse bolj pričakuje, da obveščajo svoje deležnike o številnih vidikih svojega delovanja in da znajo obenem pripraviti in uporabljati podatke za svoj razvoj. Govorimo o zunanji odgovornosti in o nenehnem izboljševanju oziroma t.i. "utemeljenem profesionalizmu". Ravnatelji morajo poznati pomen podatkov za oba vidika. V literaturi najdemo izraz, da morajo biti podatkovno osveščeni. To ne pomeni, da morajo poznati zapletene metode za zbiranje in interpretacijo podatkov, pač pa, da znajo podatke, ki so jim na voljo, uporabiti in na njihovi osnovi sprejemati odločitve, ki vodijo v izboljševanje učenja in dosežkov učencev.

V mednarodnem projektu DELECA (Developing leadership capacity for data-informed school improvement) smo s primerjavo programov za usposabljanje ravnateljev v petih evropskih državah ugo-

tavljali, da je vsebin, ki bi pripomogle k podatkovni pismenosti ali podatkovni osveščeni, zelo malo. Pokazalo se je tudi, da ravnatelji sicer znajo zbirati in obdelovati podatke, vendar gre pri tem večinoma za podatke, ki so namenjeni obveščanju (predvsem zunanjih) deležnikov.

Samo podatkovna pismenost pa ni dovolj. Raziskave namreč kažejo, da je za smiselno uporabo podatkov, ki so izhodišče za načrtovanje izboljšav, potrebno razvijati podatkovno kulturo v šolah. Pozitiven odnos do podatkov in njihova smiselna raba nam namreč pomagajo razumeti vzroke in naravo določenih pojavov in izzivov ter nam omogočajo izboljševanje učenja.

V interaktivni delavnici bomo ugotavljali, kako razumemo podatke, kako jih lahko smiselno interpretiramo in v ta proces vključujemo tudi sodelavce. Presodili bomo raven podatkovne kulture v svojih zavodih in ob tem morda dobili idejo, kako narediti podatke bolj prijazne.

mag. **Katja Arzenšek Konjajeva**, OŠ Vide Pregarc

OD UČENJA DO VODENJA – PROCES PROFESIONALNEGA RAZVOJA V UČEČI SE ORGANIZACIJI

V učeči se skupnosti ima lahko vsak učitelj priložnost, da svojo strokovnost razvija in izkazuje v skladu z oblikovano vizijo in razvojnimi cilji, ki jih je oblikovala skupnost, denimo z opravljanjem mentorstva, z vodenjem timov in aktivov, s sodelovanjem v različnih komisijah in podobnimi dejavnostmi. V posameznih primerih lahko prevzamejo vodenje učitelji, ki na podlagi opazovanja, izkušenj in strokovne razprave zaznavajo možnosti ali potrebe po izboljševanju procesa, so praktiki ter razvijajo kompetentnost za usmerjanje učeče se skupnosti k uresničevanju razvojnih ciljev. V učeči se skupnosti učitelji sami prevzemajo odgovornost za svoj profesionalni razvoj. Predpogoj za to je, da imajo samokritičen uvid v kakovost lastnega dela in da znajo identificirati svoja področja rasti. Obstaja več strategij, s pomočjo katerih je mogoče učitelje pripeljati do takšnega uvida, od akcijskega raziskovanja do razvojnega portfolia, supervizije in coachinga. Čeprav so usposabljanje, iskanje in usmerjanje človeških virov pomembni, pa ne zadostujejo za to, da bi učitelj spremenil svoje delo. Za spreminjanje učiteljeve prakse je potrebna podpora pri uvajanju novosti ter priložnost in spodbuda da z drugimi učitelji strokovno razpravlja o praksi, jo evalvira in razvija. V učeči se skupnosti učitelji sodelujejo pri oblikovanju timov, vodenju strokovnih razprav in iskanju rešitev za izboljševanje procesa učenja in poučevanja. Interaktivna delavnica tako predstavlja učne sprehode kot obliko sodelovanja učiteljev za zagotavljanje kakovosti pouka na eni strani in kot enega od načinov za njihov profesionalni razvoj na drugi. Na delavnici bomo preizkusili različne metode, s katerimi lahko pridobimo podatke o učni praksi. Preizkusili se bomo v tem, kako lahko razvijamo strokovno razpravo ob pridobljenih podatkih. Raziskali bomo nekaj možnosti, kako lahko poteka analiza, da bi z različnih zornih kotov osvetlili prakso učenja in razvoj učeče se skupnosti. Delo bo potekalo skozi različne coaching tehnike, *npr: smart model postavljanja ciljev, diamantni model brušenja ciljev ipd.*, ki jih lahko uporabimo za učinkovito vodenje učeče se skupnosti.

INTERAKTIVNE DELAVNICE 2, torek, 2. april 2019, 17.00-18.00

Marija Lubšina Novak in **Špela Ravnikar**, OŠ Brežice

RAZISKOVANJE NA OSNOVI OPAZOVANJA VODENJA, UČENJA IN USMERJANJA PROCESA UČENJA IN POUČEVANJA

Raziskovanje vodenja, učenja in poučevanja s pomočjo hospitacij ravnatelja oziroma vodstva šole, medsebojnih hospitacij in s pomočjo učnih sprehodov (opazovanje »izseka« učne ure) lahko postane eno pomembnejših pedagoških dejavnosti šole pri uvajanju izboljšav v učenje strokovnih delavcev. Za vsako od naštetih oblik spremljanja pouka velja, da lahko začnemo postopek izboljševanja z izboljševanjem pedagoške diskusije. Pri učnem sprehodu si opazovalci razdelijo delo (dogovorijo se, kaj bo kdo opazoval) in pri »opazovanju« učne ure, kar traja približno deset minut, v paru iščejo odgovore na vprašanja, ki so si jih predhodno zastavili. Opise z dokazi po učnem sprehodu vsak par primerja med seboj in oblikuje tri »močna« vprašanja, ki jih na razgovoru po učnem sprehodu zastavi učitelju, ki je pripravil učno uro. Ta vprašanja morajo biti oblikovana tako, da spodbujajo razmišljanje učitelja o tem, kaj bi lahko še izboljšal pri svojem pouku. Pogovor vodi in usmerja ravnatelj, ki na koncu naredi tudi zaključek. V eni učni uri lahko ravnatelj in skupina učiteljev opravi učni sprehod pri več učiteljih. Vemo, da so cilji tovrstne diskusije lahko različni: od večanja interesa za določeno področje do razbijanja predsodkov in večanja prožnosti v presojanju pojavov ter upoštevanja alternativnih hipotez z dokazovanjem ... Pomembno pa je tudi, da tovrstna pedagoška diskusija daje poudarek razvijanju sposobnosti za kooperativno ali timsko delo, občutljivosti za različne poglede in načine mišljenja, občutka pripadnosti skupini, samozaupanja, predvsem pa spoznavanja in »nadgrajevanja« samega sebe. S tako zastavljeno diskusijo ravnatelj lažje pridobimo sodelavce za sledenje skupnim ciljem in se skupaj z njimi pričnemo učiti oziroma se vsi skupaj učimo drug od drugega. Seveda pa mora učenje potekati v ustrezni klimi ter v skladu z načeli in cilji kritičnega prijatelja. Na interaktivni delavnici bo potekala simulacija učnega sprehoda ob ogledu desetminutnega posnetka učne ure.

dr. **Barbara Japelj Pavešič**, Pedagoški inštitut

MOJ ČAS ZA POUČEVANJE

V Sloveniji je med učitelji in tudi v javnosti prisotno mnenje, da so učitelji preobremenjeni s svojim delom. Delovni čas učiteljev je že dlje časa predmet mednarodnih raziskav. Ve se, da je ta čas in posamezne dolžnosti težko izmeriti in primerjati, zbrani podatki ter njihova skrbna analiza pa lahko pojasnijo mnoge zadrege in pripomorejo k izboljšavam. Trenutni podatki pri nas kažejo na velika razhajanja med časom, ki ga snovalci učnih načrtov predvidijo za pripravo učiteljev na pouk in poročanjem učiteljev o dejanski porabi tega časa. Hkrati pa se ta čas razlikuje tudi med predmetnimi skupinami učiteljev. Ustvariti je treba pogoje, da bo učitelj svoj delovni čas lahko uporabil koristno in v prid svojemu poučevanju znotraj predvidenega delovnega časa. Z večjo avtonomijo je učiteljem dana tudi večja odgovornost, da svoj delovni čas posvetijo najpomembnejšim aktivnostim. Delavnica je namenjena iskanju rešitev pri načrtovanju svojega delovnega časa za izboljšanje poučevanja in šolske klime. Po predstavitvi različnih podatkov bo sledila kritična presoja lastnega delovnega časa, čas pa bo namenjen tudi premisleku o tem, od kod izvira stres, nujnosti posameznih aktivnosti za opravljanje službe in o optimalni razporeditvi časa, ki si jo vsi želimo. V skupinskem delu bodo udeleženci načrtovali izvedbo delavnice

v svojih šolah, da bi povečali delež časa za poučevanje in zmanjšali čas za manj pomembne aktivnosti. S tem bi lahko vplivali na izboljšanje počutja učiteljev in večje veselje do dela. Delavnica bo vključevala aktivnosti namenjene individualnim premislekom in zapisom o delovnih dolžnostih, čemur bodo sledile kratke skupinske razprave med udeleženci s podobnimi delovnimi nalogami. V nadaljevanju bo delavnica spodbudila razmišljanje o načrtovanju svojega delovnega časa, v svojih šolah, s kolegi, vse to s ciljem, da bi v celoti izboljšali poučevanje, delovno učinkovitost in dvignili raven zadovoljstva z delom v šoli. Zaključili bomo z razpravo o zadržkih in izzivih izvedbe delavnice na svojih šolah, o razlikah med prioritetami posameznikov in sistema glede delovnih aktivnosti ter poskusili ugotoviti, zakaj podatki kažejo veliko večjo realno obremenjenost učiteljev, kot jo predpisuje zakon.

INTERAKTIVNE DELAVNICE 3, sreda, 3. april 2019, 9.00-10.00

mag. **Barbara Lesničar**, Zavod Republike Slovenije za šolstvo

UČITELJ KOT RAZISKOVALEC LASTNE PRAKSE

V delavnici bomo predstavili nekatera izhodišča in smernice za učiteljevo raziskovanje lastne prakse in sodelovanje v učeči se skupnosti. Ta vrsta učiteljevega raziskovanja poudarja njegovo ključno vlogo v tem procesu. Učitelj raziskuje svojo prakso s pomočjo raziskovalnega vprašanja, z zbiranjem in analizo podatkov, deljenjem lastne prakse z drugimi (npr. v učeči se skupnosti) in posledično uvaja spremembe v svoj pouk. Za izvajanje naštetih dejavnosti je nujno sodelovanje, ki vodi k skupnim ciljem: ko učitelji skupaj delajo v učeči se skupnosti, gradijo boljše razumevanje svojega dela in učenja svojih učencev, »ustvarjajo sinergijo, ki pomaga skupini pri doseganju skupnega cilja" (Dana, 2013). Rdeča nit delavnice bo torej predstavitev možnih oblik sodelovanja učiteljev pri strokovnih razpravah o pedagoški praksi in orodij, ki jih pri tem lahko uporabijo. V delavnici se bodo udeleženci najprej seznanili z osnovnimi zakonitostmi delovanja učeče se skupnosti, ki predstavlja varno okolje za strokovni pogovor in prostor za deljenje lastne (učiteljeve) prakse. Prav tako bodo imeli sodelujoči priložnost preizkusiti delovanje takšne skupnosti s pomočjo orodij (formatov in gradiv), ki jih uporabljamo v različne namene. Nato bodo udeleženci na podlagi konkretne situacije oziroma dileme iz pedagoške prakse oblikovali možne rešitve ter podali povratno informacijo. Posebej bo poudarjen pomen in namen orodij, ki nam pomagajo ustvariti učinkovito skupnost, razmišljati o določeni temi, učinkovito obravnavati konkretne probleme, načrtovati in dosegati določene kratkoročne in dolgoročne cilje, izpeljati določeno dejavnost ipd. Raba orodij se je izkazala za učinkovito v številnih šolskih timih v okviru Erasmus+ KA2 projekta Linpilcare, na mednarodnih seminarjih in ne nazadnje usposabljanjih pod okriljem Zavoda Republike Slovenije za šolstvo. Orodja (formati in gradiva), ki jih bomo v delavnici preizkusili, so podlaga za delo in vodenje pogovora v učeči se skupnosti, pomenijo oporo pri učiteljevem raziskovanju lastne prakse in omogočajo določeno vrsto razprave, ki pri nas ni običajna.

dr. **Tanja Rupnik Vec**, Zavod Republike Slovenije za šolstvo

KAKO SPREMLJATI IN VREDNOTITI NAPREDEK V KRITIČNEM MIŠLJENJU UČENK IN UČENCEV?

Učiti se kritično misliti ni zgolj vzgojno-izobraževalna opcija, je temeljna pravica vsakega učenca, zato je pomembno, da učitelj kritično mišljenje spodbuja načrtno in sistematično, obenem pa spremlja in vrednoti učinke svojih spodbud. Predpogoj za ugotavljanje napredka učencev na področju kritičnega mišljenja je jasen odgovor na vprašanje, kaj kritično mišljenje je, oziroma jasen koncept kritičnega mišljenja, pa tudi natančno opredeljeni cilji učenja v polju kritičnega mišljenja, ki izhajajo iz učiteljevega razumevanja kritičnega mišljenja. Če učitelj opredeljuje kritično mišljenje kot sposobnost analize, vrednotenja in oblikovanja argumentov, je tako vsakodnevna intervencija, kot tudi evalvacija učinkov pouka, usmerjena v kakovost argumentiranja. Če so fokus poučevanja in učenja veščine znanstvenega raziskovanja, kot del koncepta kritičnega mišljenja, je na to področje usmerjena tudi samoevalvacija učencev ter učiteljeva evalvacija raziskovalnih veščin učencev samih. Če so v fokusu učiteljevega koncepta kritičnega mišljenja ter njegovih spodbud temeljni miselni procesi in socialno čustvene naravnosti kritičnega misleca, temu prilagodi tudi samoevalvacijo učencev ter evalvacijo učinkov takšnega pouka.

Namen delavnice je pojasniti različne koncepcije kritičnega mišljenja ter v kontekstu vsake izmed njih prikazati primere instrumentov za spremljanje in evalvacijo napredka v kritičnem mišljenju, skupaj s primeri raziskav, v katerih so bili ti instrumenti uporabljeni. Izpostavljeni bodo primeri samoevalvacijskih tehnik in primeri objektivnejših metod, npr. opazovalna shema za evalvacijo kakovosti mišljenja v debati ter primeri nalog iz testa kritičnega mišljenja. Udeleženci bodo na delavnici izkusili del testa kritičnega mišljenja ter rešili samoevalvacijski vprašalnik o sebi kot mislecu oziroma samoevalvacijski vprašalnik o napredovanju v veščinah kritičnega mišljenja. Preizkusili se bodo tudi v sestavi nalog za test kritičnega mišljenja.

Sabina Vuga, OŠ Elvire Vatovec Prade – Koper

UČNI SPREHOD KOT PRIMER RAZISKOVANJA VODENJA IN SODELOVANJA STROKOVNIH DELAVCEV

V prispevku kot primer dobre prakse predstavljam učne sprehode, ki smo jih pričeli izvajati v našem vzgojno-izobraževalnem zavodu. Ker se zavedam, da je sodelovalno delo v učeči se skupnosti zelo pomembno, celo odločujoče pri učiteljevem poučevanju in odlično vpliva na učenje učencev, bo moja predstavitev temeljila na konkretnih dokazih, na katere se je moč opreti pri implementaciji udejanjanja učnih sprehodov oz. takega načina raziskovanja vodenja in sodelovanja strokovnih delavcev. Na interaktivni delavnici bom po predstavitvi akcijskega načrta učnih sprehodov namenila poudarek prikazu dveh temeljnih procesov. Prvi je način beleženja podatkov, ki jih opazovalec vpisuje v obrazec z že vnaprej določenimi elementi formativnega spremljanja (npr. odnosi med učnim procesom, spodbujanje razmišljanja učencev ipd.). Drugi proces pa je evalvacija oz. poročanje opazovalcev po izvedenem učnem sprehodu ter na osnovi tega strokovna pedagoška diskusija. Pri čemer gre v razpravi za izmenjavo refleksij opažanj. Povratne informacije opazovanj predstavljajo za učitelja izhodišče za samoevalvacijo.

jo in njegovo strokovno rast. V zaključni strokovni diskusiji se oblikujejo tudi smernice za nadaljnje delo, te pa lahko strokovni delavci avtonomno prilagajajo glede na svoje delovno okolje in učne zmožnosti učencev. Izvajanje učnih sprehodov oz. spremenjene učne prakse so se izkazale za smiselne, predvsem to potrjujejo poročila učiteljev, ki so predstavljena na pedagoških konferencah. Pozitivni učinki pričujoče učne strategije na strokovne delavce in učence so bili vzrok za implementacijo v našem zavodu. S tem smo pri strokovnih delavcih okrepili profesionalni razvoj, kritično mišljenje, refleksijo, inovativnost in sodelovalno učenje. Vsebina delavnice bo podkrepljena tudi s konkretnimi primeri iz našega vzgojno-izobraževalnega zavoda, kot je npr. inštrumentarij za spremljavo učne ure (izpolnjeni obrazec), v katerega smo vpisali opažanja na učnem sprehodu. Predstavila bom tudi refleksije učiteljic, ki so jih slednje predstavile po učnem sprehodu in ob zaključni strokovni diskusiji. Vse to bo predstavljajo izhodišče za razpravo med udeleženci delavnice. Na delavnici bom tako predstavila pomen in faze izvedbe učnega sprehoda. Udeleženci, ki si prizadevajo, da bi primer učnega sprehoda prenesli v svoj vzgojno-izobraževalni zavod, ga bodo lahko s pridobljenimi informacijami implementirali v prakso.

Simon Konečnik, Šolski center Velenje, Elektro in računalniška šola

SMO V SLOVENIJI PRIPRAVLJENI NA ŠOLO 4.0?

V interaktivni delavnici »Smo v Sloveniji pripravljeni na Šolo 4.0?« se osredotočam na raziskovanje učenja in vodenja, povezanega s transformacijo izobraževanja, kjer imata najpomembnejšo vlogo učitelj in pedagoški vodja. Pričujoča delavnica predstavlja nadgradnjo dosedanjih razmišljanj in dela na temo »Kako pripraviti vzgojno-izobraževalne organizacije za učenje v času četrte industrijske revolucije?« ter izpostavljanja dejstev, da živimo v času velikih tehnoloških in družbenih sprememb, ki jih zaznavamo tudi v izobraževanju. Namen interaktivne delavnice je razmišljati in iskati rešitve, kakšna je in kakšna bo vloga učitelja v času hitrih tehnoloških in družbenih sprememb. Učitelj je sooblikovalec učnega okolja, v katerem učenci in dijaki iščejo svoje navdušenje za učenje, raziskovanje, izgradnjo lastnega znanja in razvijanje ustvarjalnosti. Vloga, ki jo imajo pedagoški vodje mora podpirati kulturo učenja, ki temelji na sodelovanju. Udeleženci bodo v delavnici aktivni, za interakcijo pa bodo uporabljene informacijsko-komunikacijske tehnologije. Vsebina delavnice bo raziskovanje vloge učitelja v prihodnosti, pri čemer bomo iskali odgovore na vprašanja, v kolikšni meri smo pedagoški delavci seznanjeni s spremembami, ki jih prinaša tehnološki razvoj, in katere kompetence bodo učitelji v prihodnosti potrebovali za uspešno delo z novimi tehnologijami. Prav tako bodo udeleženci na delavnici raziskovali, kaj bo vplivalo na dosežke učencev in dijakov. Rezultate delavnice bomo primerjali tudi z rezultati mednarodnih raziskav na tem področju. Opremiti šole z novimi tehnologijami ni prvi korak, s katerim lahko sledimo trendom razvoja. Najprej bo potrebno, ob zavedanju, da je učenje bilo in bo socialni proces, izvesti transformacijo izobraževanja. Bistvene so socialne veščine, preko katerih delujemo. Poleg tega pa je potrebno poznati razvoj tehnologij, saj z njihovo pomočjo lahko uberemo različne poti učenja, ki so lahko zelo učinkovite in ki so lahko danes še nepoznane. Danes smo priče cunamiju sprememb, na katerih lahko surfamo, lahko pa se tudi potopimo.

dr. **Justina Erčulj**, Šola za ravnatelje, **Polona Kenda**, OŠ Simona Kosa Podbrdo, **Mojca Rozman**, OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica in **Majda Vehovec**, OŠ Šenčur

UČNI SPREHOD KOT OBLIKA RAZISKOVANJA PRAKSE UČENJA IN POUČEVANJA: POGLED RAVNATELJEV

Učni sprehodi so oblika raziskovanja, s katerimi pridobivamo vpogled v prakso učenja in poučevanja v šoli, njihov temeljni cilj pa je medsebojno učenje učiteljev. V interaktivni delavnici bomo predstavili izkušnje z učnimi sprehodi v programu Veščine vodenja za učitelje, ki je potekal v šolskem letu 2017/2018 na dvanajstih osnovnih šolah po Sloveniji.

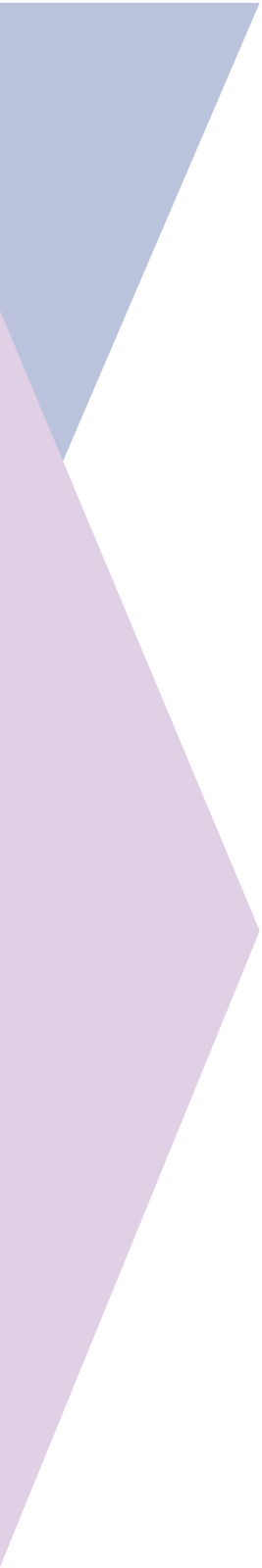
Številni avtorji dokazujejo, da so vodenje razreda in metode dela z učenci soodvisni. Canter (2006) celo trdi, da nobena metoda poučevanja ni učinkovita, če učitelj ne zna pripraviti učencev, da mu sledijo ali če ne obvladuje njihovega vedenja. Velja pa tudi obratno. Zato smo velik del programa usmerili v razvijanje inovativnih učnih okolij oziroma v inovativne načine dela z učenci. Učni sprehod smo izbrali kot obliko medsebojnega učenja udeležencev programa. Eno od načel učnih sprehodov je namreč, da niso namenjeni formalni evalvaciji učiteljevega dela, pač pa predstavljajo izhodišče za povratno informacijo in priložnost za refleksijo učiteljev. Ker poudarjamo predvsem njihov razvojni potencial, so lahko za ravnatelja pomembna oblika pridobivanja podatkov za načrtovanje izboljšav učenja in poučevanja.

Čeprav naj bi bili učni sprehodi manj formalni (Fisher in Frey 2014), smo izbrali dokaj strukturiran 5-stopenjski pristop, saj je bila organizacija precej zahtevna. Poleg tega nam je tak pristop omogočil, da smo lahko dosegli namen učnega sprehoda, to pa je bilo medsebojno učenje iz primerov uporabe inovativnih načinov dela z učenci ter izvedba strokovne razprave o učenju in poučevanju.

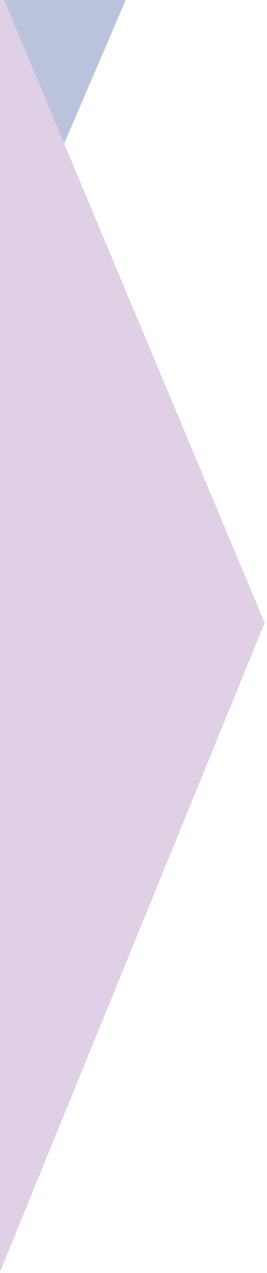
V interaktivni delavnici bomo predstavili osnovna načela učnega sprehoda in povzetke strokovne razprave med strokovnimi delavci v šestih od dvanajstih osnovnih šol, ki so sodelovale v programu. Z udeleženci delavnice bomo spodbudili razpravo o namenu in smiselnosti učnih sprehodov z vidika ravnatelja, o njihovi izvedbi ter o izzivih, ki spremljajo tak način medsebojnega učenja učiteljev.

A series of horizontal lines for writing, spanning the width of the page.

A series of horizontal lines for writing, spanning the width of the page.

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

**VIII. ZNANSTVENI POSVET VODENJE
V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU**

Raziskovanje prakse vodenja, učenja in poučevanja

Gradivo za udeležence

2. in 3. april 2019, Portorož